

**UCHWAŁA NR VI/47/2024
RADY MIEJSKIEJ W PLESZEWIE**

z dnia 24 października 2024 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Pleszew na lata 2024-2030

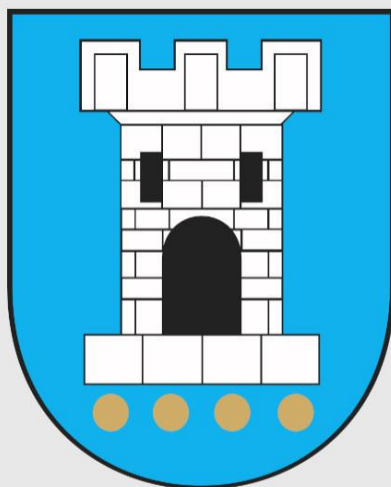
Na podstawie art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r., poz. 1465) oraz art. 6 pkt 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2024r., poz. 324 ze zmianami) Rada Miejska w Pleszewie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Pleszew na lata 2024-2030 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Pleszew.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr VI/47/2024
Rady Miejskiej w Pleszewie
z dnia 24 października 2024 r.

MIASTO I GMINA PLESZEW

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PLESZEW NA LATA 2024-2030

Pleszew 2024

OPRACOWAŁ:

Siedziba w Warszawie

ul. Targowa 45, 03-728 Warszawa

Zespół autorski w składzie:

dr hab. inż. arch. Maciej Bors

dr Aleksandra Jadach-Sepioło

mgr Ewa Tarchalska

mgr inż. Konrad Kustosik

dr inż. arch. Bogumiła Krystek-Kucewicz

mgr inż. Michał Cichocki

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
2. Tryb sporządzania dokumentu oraz opis zaangażowania interesariuszy.....	4
3. Spójność z dokumentami regionalnymi	6
4. Ponadlokalne obszary strategicznej interwencji	8
5. Diagnoza.....	10
6. Synteza diagnozy	45
7. Wnioski z ankietyzacji mieszkańców	52
8. Analiza SWOT.....	56
9. Misja i wizja.....	58
10. Cele strategiczne	58
11. Kierunki działań i oczekiwane rezultaty	61
12. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej.....	67
13. Ustalenia i rekomendacje w zakresie polityki przestrzennej.....	70
14. Obszary interwencji na poziomie lokalnym.....	79
15. System wdrażania Strategii.....	80
16. Ramy finansowe.....	81
17. Monitoring procesu strategicznego.....	82

1. Wprowadzenie

Strategia rozwoju stanowi podstawę prowadzenia polityki rozwoju na różnych szczeblach władzy administracyjnej, w tym na poziomie lokalnym, czyli w gminach. Jej obecność w dużym stopniu warunkuje także dostęp do różnego rodzaju środków zewnętrznych, przeznaczonych na realizację określonych celów. Podejście do stworzenia strategii danej jednostki powinno być jak najbardziej zindywidualizowane, dopasowane do lokalnej specyfiki i potrzeb, by w jak najlepszy sposób wykorzystać atuty gminy oraz jej położenie i w jak największym stopniu zminimalizować kwestie problemowe. W procesie tworzenia strategii nie można jednak się skupić jedynie na poziomie lokalnym. Konieczne jest uwzględnienie polityk publicznych kierowanych do szerszych układów terytorialnych, a zatem – strategii i programów ponadlokalnych, regionalnych oraz krajowych, a także międzynarodowych (europejskich). Warto też zwracać uwagę na obecne trendy społeczne, gospodarcze. Być może niektóre zjawiska nie zaistniały jeszcze na terenie gminy Pleszew, ale nie jest wykluczone, że w przyszłości przyjdzie się z nimi zmierzyć.

Dokument składa się z diagnozy która była podstawą do sporządzenia dyrektywy strategicznej, która określa w sposób ramowy w dłuższej perspektywie podstawowe założenia strategiczne, które mają oddziaływać na procesy rozwoju gminy. Dyrektywa strategiczna uwzględnia nie tylko lokalne uwarunkowania, ale i szerszą perspektywę, w tym szersze przemiany cywilizacyjne i gospodarcze. Na podstawie dyrektywy sformułowano cele strategiczne, które następnie rozpisano na kierunki działania i oczekiwane rezultaty z uwzględnieniem sposobów weryfikacji, czy cele strategiczne zostały osiągnięte.

Zgodnie z podejściem zintegrowanego planowania i programowania rozwoju, mocno włączającego w planowanie kwestie przestrzenne i środowiskowe, jest obecność w strategii modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz rekomendacji w zakresie polityki przestrzennej, podzielonych na poszczególne kategorie tematyczne. Te części strategii ma za zadanie połączyć komponenty społeczno-gospodarcze ze strefą środowiskowo-przestrzenną (uwzględnianą wcześniej wyłącznie w dokumentach dotyczących planowania przestrzennego) tak, by jak najpełniej spojrzeć na planowany rozwój gminy nie pomijając żadnego z istotnych aspektów.

Końcowa część strategii to prezentacja systemu wdrażania strategii wraz z rozwiązaniami instytucjonalno-organizacyjnych oraz finansowych. Uwzględniony został również element monitoringu procesu strategicznego, który zapewni jego stałą kontrolę oraz możliwość ewentualnej korekty założeń wraz ze zmieniającymi się uwarunkowaniami. Proces realizacji strategii dla Pleszewa będzie wymagał wysiłku nie tylko ze strony lokalnych władz publicznych, w jego przebieg powinni być zaangażowani także inni interesariusze – przede wszystkim mieszkańcy oraz lokalni przedsiębiorcy. Wspólny wysiłek może pozwolić na stawienie czoła nawet najtrudniejszym wyzwaniom przy zachowaniu otwartości i jawności całego procesu strategicznego, bieżącym monitorowaniu i ewaluacji postępów, które umożliwią bieżące korekty hierarchii celów, a także podejmowanych zgodnie z nimi działań i inicjatyw.

2. Tryb sporządzania dokumentu oraz opis zaangażowania interesariuszy

2.1. Tryb sporządzania dokumentu

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Pleszew na lata 2024-2030 powstaje w modelu uspołecznionym. Proces formułowania strategii opierał się początkowo głównie na pracy zespołu projektowego, który konsultował założenia z pracownikami Urzędu Miasta i Gminy. Głównymi zasadami, które przyświecały osobom zaangażowanym w proces przygotowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Pleszew na lata 2024-2030 były:

- **Uwzględnienie przestrzennego wymiaru rozwoju** – na początku zidentyfikowane zostały kluczowe możliwości i potencjały, które wymagają wzmocnienia, oraz kluczowe problemy, które wymagają zintegrowanego podejścia i zlokalizowano je w przestrzeni gminy. Na tej podstawie wyznaczone były konkretne kierunki działania, które były adresowane dla konkretnych obszarów i przestrzeni.

- **Spojrzenie na szerszy kontekst przestrzenny i gospodarczy** – wyznaczając poszczególne kierunki działań starano się nie tylko skupiać na terenie Miasta i Gminy Pleszew i możliwościach, ale także na szerszym kontekście jakim jest m.in. polityka rozwoju województwa. Starano się uwzględnić również szersze możliwości finansowania działań wpisujących się w cele strategiczne, takich jak np. środki unijne w perspektywie finansowej UE 2021-2027 oraz inne środki krajowe.
- **Elastyczność i włączenie społeczności lokalnej** – w procesie przygotowania strategii starano się także poznać potrzeby i opinie mieszkańców w kontekście strategicznego podejścia do planowania rozwoju gminy, a także samego brzmienia dokumentu. Dokument natomiast starano się opracowywać w sposób, który w przyszłości pozwoli w jak najelastyczniejszy sposób reagować na aktualne potrzeby oraz zmiany uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych.

2.2. Włączenie społeczne w proces powstawania strategii

Informacja o procesie sporządzania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Pleszew była rozpowszechniona od etapu przeprowadzania diagnozy. Zainteresowane organizacje pozarządowe mogły zgłaszać swoje uwagi do projektu strategii. Na terenie gminy Pleszew działa kilka lokalnych NGO'ów odpowiedzialnych za **włączenie społeczne oraz prawa osób z niepełnosprawnością**. Są nimi m.in. Stowarzyszenie Zrozumieć i Pomóc, Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta – Koło Pleszewskie, które niesie pomoc osobom bezdomnym oraz ubogim, starszym, chorym, z niepełnosprawnością, ofiarom przemocy i innym osobom potrzebującym pomocy, Pleszewskie Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci o Szczególnych Potrzebach Opiekuńczych „Dom”, Zgromadzenie Córek Maryi Wspomożycielki Siostry Salezjanki Dom Zakonny. W **zakresie praw podstawowych, równości płci i niedyskryminacji** w regionie działają m.in. Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, Wśród organizacji odpowiedzialnych za **ochronę środowiska** jest m.in. Stowarzyszenie „Wspólnie dla Przyszłości”, Fundacja Animacja, Fundacja Rozwoju Lokalnego CIVITAS. Podmiotami reprezentującymi **społeczeństwo obywatelskie** m.in. są: Fundacja Animacja, Fundacja Rozwoju Lokalnego CIVITAS, Ochotnicze Straże Pożarne, Koła Gospodyń Wiejskich, Stowarzyszenie „Pionier”, Stowarzyszenie „Pleszewski Uniwersytet Trzeciego Wieku”, Stowarzyszenie Miast Partnerskich Pleszewa. Podmiotami reprezentującymi **środowiska gospodarcze** regionu są np.: Cech Rzemiosł Różnych Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Pleszewie, Pleszewska Izba Gospodarcza, Stowarzyszenie Wspólnie dla Przyszłości, Pleszewskie Zrzeszenie Handlu i Usług.

2.3. Partycypacja społeczna na etapie realizacji strategii

Partycypacja w fazie wdrażania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Pleszew powinna odbywać się na dwóch poziomach. Po pierwsze, powinna obejmować poszczególne projekty, w które zostaną zaangażowane grupy docelowe, partnerzy społeczni, gospodarczy, instytucjonalni oraz mieszkańcy. W procesie realizacji projektów szczególną uwagę należy poświęcić współpracy z podmiotami reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie, podmiotami działającymi na rzecz ochrony środowiska, podmiotami odpowiedzialnymi za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnością oraz równości płci i niedyskryminacji. Analiza zgodna z matrycą RACI może określać odpowiedzialność poszczególnych podmiotów za realizację działań, co zapewni efektywne zarządzanie projektami.

Po drugie, partycypacja musi być integralną częścią procesu zarządzania strategią. Dane monitoringowe i ewaluacyjne oraz wyniki przeglądów strategii powinny być regularnie prezentowane i konsultowane z interesariuszami Partnerstwa, w tym z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami, instytucjami lokalnymi oraz wymienionymi wcześniej podmiotami. W ramach realizacji strategii rekomenduje się prowadzenie działań komunikacyjnych i szkoleniowych skierowanych do interesariuszy, co ma na celu budowanie ich kompetencji i zaangażowania. Organ wdrożeniowy powinien prowadzić podstronę internetową, na której będą udostępniane wszelkie dokumenty tworzone w procesie strategicznym, co zapewni transparentność działań oraz umożliwi zgłaszanie uwag i pomysłów przez mieszkańców.

2.4. Partycypacja społeczna na etapie oceny efektów strategii

Oceniając stopień realizacji rezultatów strategii, Miasto i Gmina Pleszew powinno prowadzić różnorodne działania badawcze, w tym badania opinii publicznej, wywiady fokusowe oraz robocze spotkania samorządowców z partnerami społeczno-gospodarczymi. W działania te powinni być zaangażowani partnerzy społeczni, gospodarczy, instytucjonalni oraz mieszkańcy, a także podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, działające na rzecz ochrony środowiska, promujące włączenie społeczne, prawa podstawowe, prawa osób niepełnosprawnością oraz równość płci i niedyskryminacji. Głównym celem tych działań będzie pozyskanie informacji zwrotnych od interesariuszy, które pozwolą na ocenę stopnia realizacji rezultatów strategii oraz jej długookresowego wpływu na rozwój społeczno-gospodarczy Pleszewa.

Kolejnym celem powinno być informowanie interesariuszy o postępach wdrażania strategii oraz zapewnienie im możliwości czynnego udziału w procesie strategicznym. Zakłada się, że interesariusze będą aktywnie uczestniczyć w okresowych przeglądach strategii, co umożliwi bieżącą weryfikację i adaptację działań do zmieniających się warunków. W ramach oceny efektów strategii rekomenduje się również przeprowadzenie ewaluacji przyjętych narzędzi partycypacji, co pozwoli na dostosowanie ich do zidentyfikowanych potrzeb i wyzwań. Wszystkie dokumenty związane z procesem strategicznym powinny być dostępne na podstronie internetowej Partnerstwa, co zapewni transparentność działań i możliwość zgłaszania uwag oraz pomysłów przez mieszkańców Pleszewa.

3. Spójność z dokumentami regionalnymi

Miasto i Gmina Pleszew zobowiązana jest realizować cele rozwoju regionalnego wskazanego w "Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku" (SRWW 2030). W strategii tej wśród czterech celów strategicznych na poziomie regionalnym wskazano: 1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców, 2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu, 3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski oraz 4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem. Poniżej w tabeli wskazano przełożenie celów regionalnych na założenia dla celów lokalnych Miasta i Gminy Pleszew.

Tab. 1. Przełożenie celów regionalnych na założenia dla celów lokalnych

	Cele w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Przełożenie na cele Strategii rozwoju Miasta i Gminy Pleszew na lata 2024–2030
CEL 1	Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców KLUCZOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ - działania naprawcze związane z upadkiem tradycyjnych lokalnych gospodarek oraz odbudowa bazy gospodarczej - wzmocnienie procesów dezagraryzacji i powstawania pozarolniczych miejsc pracy - zwiększenie poziomu przedsiębiorczości, wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, dopasowanie popytu i podaży na rynku pracy, m.in. przez wsparcie szkolnictwa zawodowego dostosowanego do potrzeb lokalnej gospodarki, rozwój rzemiosła - wsparcie w powstawaniu i rozwoju MŚP - inkubowanie przedsięwzięć wykorzystujących lokalny potencjał i zasoby	Obszar: Gospodarka Cel: Stymulacja rozwoju gospodarczego miasta i gminy Pleszew poprzez wsparcie przedsiębiorczości, innowacyjności oraz zrównoważone wykorzystanie lokalnych zasobów.
CEL 2	Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu KLUCZOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ	Obszar: Społeczeństwo Cel: Zwiększenie spójności społecznej oraz poprawa jakości życia mieszkańców gminy

	- przeciwdziałanie niekorzystnej strukturze demograficznej oraz ujemnemu saldu migracji, m.in. przez poprawę jakości oraz dostępu do podstawowych usług publicznych, zdrowotnych i opieki senioralnej - przeciwdziałanie depriwacji infrastruktury publicznej oraz jej uzupełnianie - zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej - wsparcie rozwoju potencjału turystycznego	Pleszew poprzez wsparcie inicjatyw społecznych, edukacyjnych i zdrowotnych.
CEL 3	Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski KLUCZOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ - zwiększenia dostępności terytorialnej i komunikacyjnej - wzmocnienie i integracja powiązań transportowych (połączeń drogowych i kolejowych), zwłaszcza z ośrodkiem metropolitalnym	Obszar: Infrastruktura Cel: Rozwój nowoczesnej i zrównoważonej infrastruktury w gminie Pleszew, zwiększającej dostępność i jakość usług dla mieszkańców oraz przedsiębiorstw. Obszar: Środowisko Cel: Ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego w gminie Pleszew poprzez promocję zrównoważonego rozwoju, ochronę różnorodności biologicznej.
CEL 4	Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem KLUCZOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ - poprawa zdolności instytucjonalnej koniecznej do efektywnego zarządzania procesami rozwojowymi, poprawa funkcjonowania instytucji publicznych na tych obszarach - ograniczenie skutków peryferyjnego położenia obszarów przygranicznych, działania na rzecz współpracy na wszystkich szczeblach administracji w obrębie województwa jak i poza jego granicami, lepsze wykorzystanie możliwości jakie oferuje współpraca ponadlokalna i międzywojewódzka - nadanie nowych funkcji obszarom zdegradowanym - prowadzenie polityki służącej sukcesywnej rewitalizacji obszarów zmarginalizowanych	Cel 4 realizowany jest we wszystkich czterech obszarach: Gospodarka, Społeczeństwo, Infrastruktura i Środowisko w postaci wybranych kierunków rozwoju Obszar: Gospodarka Kierunek: Wsparcie dla przedsiębiorców Kierunek: Edukacja i szkolenia Obszar: Społeczeństwo Kierunek: Rozwój i poprawa jakości usług zdrowotnych Kierunek: Rozwój i poprawa jakości usług społecznych Obszar: Infrastruktura Kierunek: Zarządzanie wodą i ściekami Obszar: Środowisko Kierunek: Zieleń miejska i przestrzeń publiczna Kierunek: Ochrona zasobów wodnych Kierunek: Zarządzanie odpadami

Źródło: Opracowanie własne

Według SRWW¹ 2030 Miasto i Gmina Pleszew jest jednym z siedmiu miast na obszarze województwa wielkopolskiego (pozostałe to: Gniezno, Koło, Konin, Piła, Turek, Złotów) tracących funkcje społeczno-gospodarcze i jednym z czterech o niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej (pozostałe to: Gniezno, Piła, Turek). Dla miast tych zostały wskazane specjalne kluczowe kierunki działań związane z ww. czterema celami strategicznymi wymienione powyższej tabeli.

Według "Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+" (PZPW) Miasto i Gmina Pleszew znajduje się na terenie tzw. wiejskiego obszaru funkcjonalnego, który obejmuje wszystkie jednostki gminne oraz ośrodki powiatowe będące poza granicami miejskich obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym, regionalnym i subregionalnym. Miasto i Gmina Pleszew pełni również rolę tzw. ośrodka lokalnego. Zapisy PZPW dla Miasta i Gminy Pleszew dotyczą zasad gospodarowania w zakresie rozwoju i modernizacji sieci drogowej - podjęcia działań na rzecz wyznaczenia nowego odcinka drogi realizującej powiązania o znaczeniu

¹ Delimitacja miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, Polska Akademia Nauk, Przemysław Śleszyński.

ponadlokalnym, stanowiącej połączenie Kalisza z projektowanym węzłem drogowym na drodze S11 zlokalizowanym na południe od Pleszewa, która zapewni poprawę powiązań Kalisza z Poznaniem.

Według PZPW/W Pleszew jest centrum klastrowym regionu, podobnie jak powiat poznański, Leszno oraz Kalisz. Powiat pleszewski zaliczono do powiatów realizujących założenia zwiększenia lesistości gruntów zaplanowane w Krajowym Programie Zwiększania Lesistości (KPZL). Ponadto według PZPW/W Miasto i Gmina Pleszew znajduje się na terenie tzw. wiejskiego obszaru funkcjonalnego, który obejmuje wszystkie jednostki gminne oraz ośrodki powiatowe będące poza granicami miejskich obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym, regionalnym i subregionalnym. Miasto i Gmina Pleszew pełni również rolę tzw. ośrodka lokalnego.

W ramach „Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej”, przyjętego uchwałą Nr XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r., wdrażane są liczne działania naprawcze mające na celu poprawę jakości powietrza. Kluczowe działania obejmują ograniczenie emisji z ogrzewania indywidualnego w zasobach komunalnych oraz budynkach użyteczności publicznej poprzez modernizację systemów grzewczych i termomodernizację budynków. Program promuje zachęty finansowe na wymianę kotłów, pieców i palenisk na bardziej efektywne, a także na modernizację budynków mieszkalnych. Istotnym elementem jest inwentaryzacja źródeł ogrzewania indywidualnego oraz kontrola realizacji uchwały ograniczającej stosowanie paliw stałych. Zaleca się stosowanie wysokosprawnych kotłów w indywidualnych systemach grzewczych opalanych paliwami stałymi, rozwój sieci gazowych, rozbudowę i modernizację sieci ciepłowniczych oraz projektowanie linii zabudowy uwzględniając zapewnienie „przewietrzania” terenów. Ważnym aspektem jest także zwiększenie powierzchni terenów zielonych, rozwój komunikacji publicznej oraz wdrażanie energooszczędnych i niskoemisyjnych rozwiązań w transporcie publicznym. Strategia Rozwoju Pleszewa na lata 2024-2030 integruje zapisy Programu ochrony powietrza poprzez planowane działania na rzecz modernizacji systemów grzewczych, rozwój infrastruktury energetycznej oraz termomodernizację budynków. Wspólne działania przewidują również rozwój zieleni miejskiej oraz promowanie ekologicznych rozwiązań w transporcie publicznym, co ma na celu nie tylko poprawę jakości powietrza, ale również podniesienie jakości życia mieszkańców gminy

4. Ponadlokalne obszary strategicznej interwencji

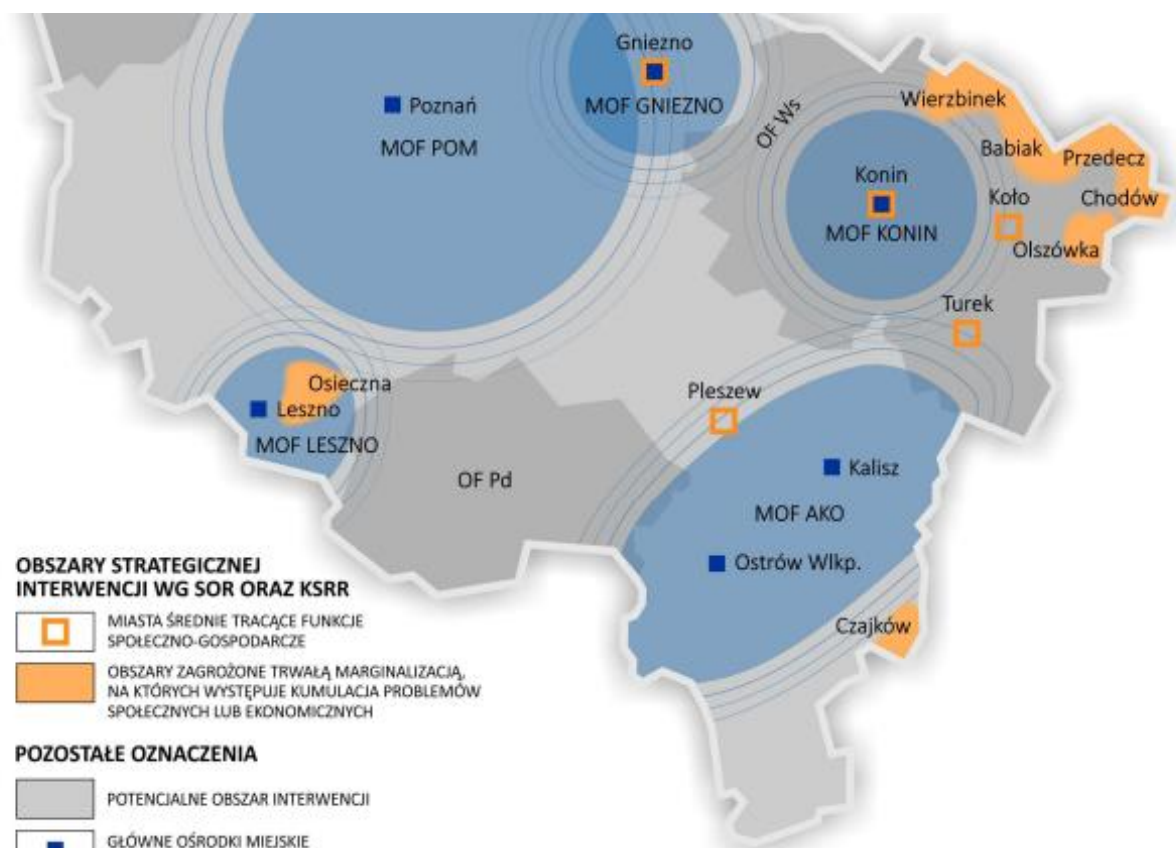
„Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 r.” wskazuje obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Projektowanie interwencji przebiega zgodnie z zasadami wielopoziomowego zarządzania, subsydiarności, partycypacji społecznej, w dialogu z partnerami społeczno-gospodarczymi. OSI będą stanowić podstawę pozwalającą powiązać cele rozwojowe SRWW 2030 z typami poszczególnych obszarów, do czasu jej aktualizacji lub opracowania odpowiednich dokumentów programowych.

Miasto i Gmina Pleszew od 1 stycznia 2022 r. dołączyły do Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, co oznacza, że znajduje się teraz w strefie oddziaływania Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Regionalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku wskazuje jednak, że OSI nie są jedyną podstawą terytorializacji wsparcia. Województwo Wielkopolskie jest regionem o złożonej strukturze potencjałów i barier rozwojowych w układzie wewnątrzregionalnym, stąd istotne znaczenie będzie miała właściwa interwencja na poziomach lokalnym, ponadlokalnym, subregionalnym z użyciem możliwych do wykorzystania instrumentów współpracy, np. mechanizmu porozumień terytorialnych. Działania będą dopasowane do typów układów funkcjonalnych i nie będą ograniczać się do granic administracyjnych. Podejście takie pozwoli uniknąć nakładania się nieskoordynowanych interwencji sektorowych.

Kluczowe kierunki działań dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, określone w SRWW 2030, są zbieżne z planowanymi działaniami strategii rozwoju Miasta i Gminy Pleszew na lata 2024-2030. Obejmują one m.in.:

- Wzmacnianie powiązań funkcjonalnych – w tym integrację systemu transportowego, rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej oraz usprawnienie komunikacji publicznej. Planowane działania obejmują modernizację istniejących oraz budowę nowych dróg, a także poprawę połączeń kolejowych, co jest kluczowe dla integracji z obszarem metropolitalnym oraz zwiększenia dostępności terytorialnej.
- Rozwój gospodarczy oparty na wiedzy i innowacjach – wspieranie przedsiębiorczości, innowacyjności oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Działania będą obejmować m.in. rozwój parków przemysłowych i technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości oraz programów szkoleniowych dla mieszkańców, mających na celu podnoszenie kwalifikacji zawodowych i edukację dopasowaną do potrzeb lokalnego rynku pracy.
- Poprawa jakości życia mieszkańców – działania mające na celu zwiększenie dostępności i jakości usług publicznych, w tym edukacyjnych, zdrowotnych i kulturalnych. Strategia zakłada m.in. rozwój infrastruktury społecznej, modernizację placówek edukacyjnych i zdrowotnych oraz wsparcie inicjatyw społecznych mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i poprawę warunków mieszkaniowych.
- Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój – promowanie działań na rzecz ochrony środowiska naturalnego, w tym poprawa gospodarki wodno-ściekowej, zarządzanie odpadami oraz rozwój terenów zielonych. Działania te są zgodne z celami SRWW 2030 dotyczącymi ochrony różnorodności biologicznej i promocji zrównoważonego rozwoju, co przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz atrakcyjności gminy jako miejsca do życia i pracy.
- Wzrost skuteczności zarządzania i współpracy – rozwój zdolności instytucjonalnej i poprawa funkcjonowania instytucji publicznych. Strategia zakłada wdrożenie nowoczesnych narzędzi zarządzania, w tym cyfryzacji usług publicznych oraz wzmocnienie współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego, co umożliwi bardziej efektywne zarządzanie procesami rozwojowymi i lepsze wykorzystanie dostępnych środków finansowych.

Dzięki powiązaniu tych działań z kluczowymi kierunkami dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, Miasto i Gmina Pleszew będą mogły skuteczniej realizować swoje cele strategiczne, wspierając zrównoważony rozwój, poprawę jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie lokalnej gospodarki.

Rys. 1. Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce o indykatywnym zasięgu

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2030

5. Diagnoza

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Pleszew stanowi pierwszy etap opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Pleszew na lata 2024–2030. Niniejsza diagnoza obejmuje ocenę m.in. sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej, aktywności społecznej i uwarunkowań dostępności komunikacyjnej. Do realizacji tych zadań użyto publicznie dostępnych źródeł informacji, w tym: danych statystyki publicznej, prognoz, raportów, analiz, dokumentów strategicznych i planistycznych oraz danych pozwalających na określenie stanu gminy uzyskanych z innych instytucji.

Dla potrzeb porównawczych gmina Pleszew zestawiona została z 4 innymi gminami. Cechami zbliżonymi są miejsko-wiejski charakter, status siedziby powiatu, położenie w województwie wielkopolskim oraz liczba mieszkańców w 2022 r. mieszcząca się w przedziale około 30–40 tys. Kryteria te spełniły gminy: Środa Wielkopolska, Gostyń, Rawicz i Krotoszyn.

W ramach diagnozy poruszono następujące zagadnienia:

- Położenie geograficzne, dostępność komunikacyjną w skali regionalnej,
- Demografie i usługi społeczne, w tym mieszkalnictwo,
- Gospodarka i rynek pracy,
- Środowisko naturalne i infrastruktura,
- Zagospodarowanie terenów i uwarunkowania planistyczne,
- Kultura, sport i rekreacja,
- Edukacja i wychowanie,

- Bezpieczeństwo publiczne,
- Finanse samorządowe,
- Uwarunkowania instytucjonalne rozwoju gminy.

Opracowanie ukazuje lokalny charakter obszaru i pozwala na opracowanie Strategii dopasowanej do potrzeb Miasta i Gminy Pleszew.

5.1. Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego, dostępność komunikacyjna i mobilność

OGÓLNE INFORMACJE O GMINIE

Gmina Pleszew leży w województwie wielkopolskim, na Wysoczyźnie Kaliskiej, nad Nerem. Jest siedzibą powiatu pleszewskiego oraz gminy miejsko-wiejskiej Pleszew, sąsiadującej od wschodu z powiatem kaliskim (gmina Blizanów), natomiast od południa z powiatem ostrowskim (gmina Raszków i Ostrów Wielkopolski). Najważniejsze ośrodki miejskie położone w bliskiej odległości od centrum Pleszewa stanowi od: północnego-zachodu Jarocin (24 km), od południowego wschodu Kalisz (25 km) oraz od południa Ostrów Wielkopolski (29 km). Miasto usytuowane jest ok. 94 km na południowy wschód od Poznania, w południowo-wschodniej części Wielkopolski.

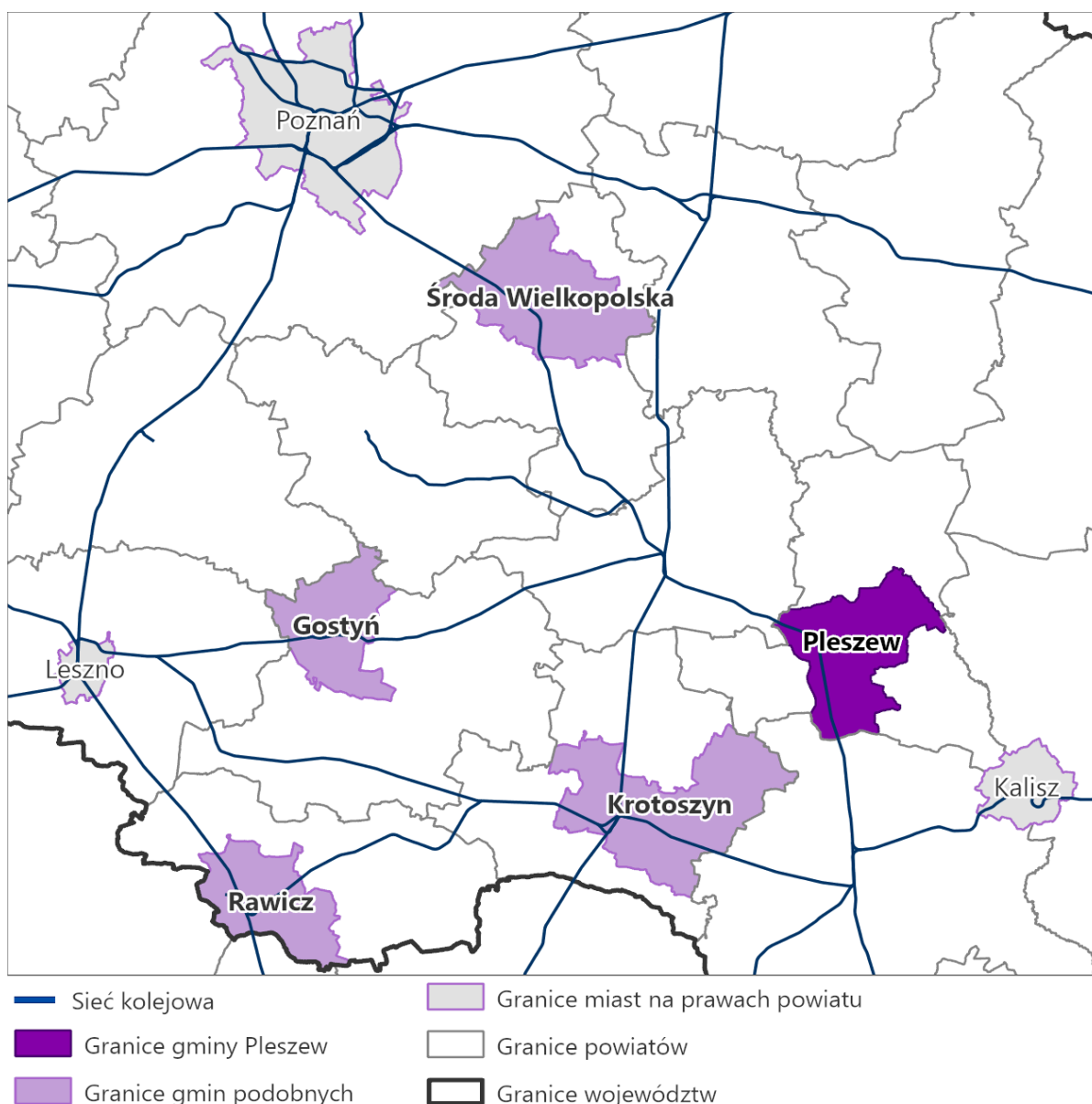
W skład gminy Pleszew wchodzi 28 sołectw: Baranówek, Borucin, Bronów, Bógwidze, Brzezcie, Dobra Nadzieja, Grodzisko, Janków, Korzkwy, Kowalew, Kuczków, Lenartowice, Lubomierz, Ludwina, Marszew, Nowa Wieś, Pacanowice, Piekarszew, Prokopów, Rokutów, Sowina, Sowina Błotna, Suchorzew, Taczanów Pierwszy, Taczanów Drugi, Zawady, Zawidowice, Zielona Łąka. Miasto podzielone jest na 10 jednostek pomocniczych – osiedli: „Zielone”, „Wojska Polskiego”, „Śródmieście”, „Rodzinne”, „Jordanowskie”, „Wokół Wieży”, „Zachodnie”, „Królewskie”, „Reja”, „Piastowskie”. Powierzchnia miasta wynosi 13,1 km², natomiast gminy 180,2 km² (Rys. 2).

Położenie gminy Pleszew względem sieci komunikacyjnej jest umiarkowanie korzystne. Do atutów należy jej bezpośrednie połączenie kolejowe z Poznaniem, Szczecinem, Łodzią i Katowicami – miasto nie leży bezpośrednio przy trasie kolejowej nr 272 (Rys. 3). Pomimo, iż stacja zlokalizowana jest poza terenem zurbanizowanym w miejscowości Kowalew w odległości ok. 3,7 km od centrum miasta, pomiędzy miastem a dworcem kolejowym kursuje kolej wąskotorowa i autobusy. W czerwcu 2023 otwarto parking przesiadkowy przed dworcem.

Rys. 2. Lokalizacja gminy Pleszew

Źródło: opracowanie własne.

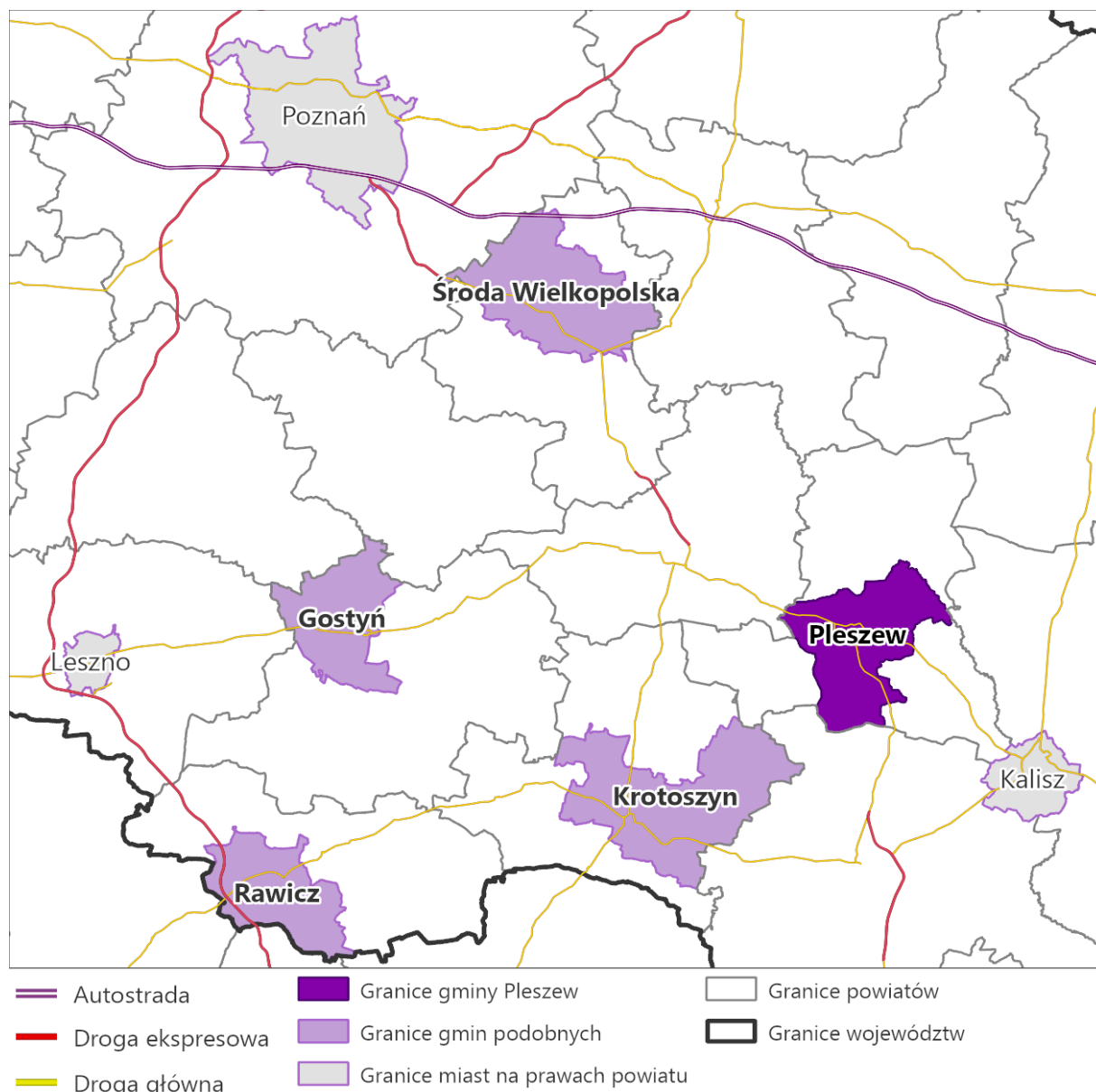

Rys. 3. Główna sieć komunikacji kolejowej w regionie gminy Pleszew

Źródło: opracowanie własne.

W komunikacji samochodowej zewnętrznej gmina posiada dogodne połączenia drogowe z najbliższymi sąsiednimi miastami powiatowymi (Jarocinem, Krotoszynem, Ostrowem Wielkopolskim i Kaliszem). Główne powiązanie funkcjonalne ma natomiast z Kaliszem. Najważniejszymi ciągami komunikacyjnymi są dwie drogi krajowe przebiegające przez gminę: nr 11 oraz nr 12. W 2021 r. uruchomiono gminną komunikację autobusową na terenie Miasta i Gminy Pleszew. System tego transportu podlegał stopniowej rozbudowie. Na początku 2024 r. uruchomiono osiem nowych linii, które z najdalszych części gminy docierają w najważniejsze miejsca w Pleszewie: do szkół, większych zakładów pracy, szpitala czy przychodni, również do stacji kolejowej w Kowalewie. Obecnie nowoczesny i ekologiczny tabor w gminie (autobusy Euro 5 i Euro 6) obsługuje 18 linii. Część z nich przebiega wariantowo. Współpracę nad tworzeniem nowej komunikacji podjęto z powiatem pleszewskim i gminami wchodzącymi w jego skład, stąd linie te obsługują również część mieszkańców z gmin: Dobrzyca oraz Gołuchów. Oprócz komunikacji gminnej funkcjonuje 9 linii komunikacji powiatowej.

Pewną niedogodnością jest brak bezpośredniego sąsiedztwa autostrad i dróg szybkiego ruchu. Najbliższa autostrada, A2, jest zlokalizowana w odległości ok. 45 km od Pleszewa. W odległości ok. 85 km na zachód przebiega droga ekspresowa S5, stanowiącą w ujęciu lokalnym wschodnią obwodnicę Poznania [Rys. 4]. System ścieżek rowerowych na obszarze gminy rozbudowuje się. Powstała spójna koncepcja dróg rowerowych w mieście, która jest systematycznie wdrażana przy okazji realizowanych inwestycji. W ścisłym centrum miasta na ich ciągłość nie wszędzie pozwala zachowany historyczny układ urbanistyczny Pleszewa. Ciągłość jest utrudniona również przez istniejące ograniczenia w szerokości chodników lub ulic jak również przez fakt, że część dróg jest drogami powiatowymi. Wzdłuż tej kategorii drogi prowadzi ścieżka w kierunku stacji kolejowej w Kowalewie. W gminie przybywa także miejsc parkowania dla rowerów.

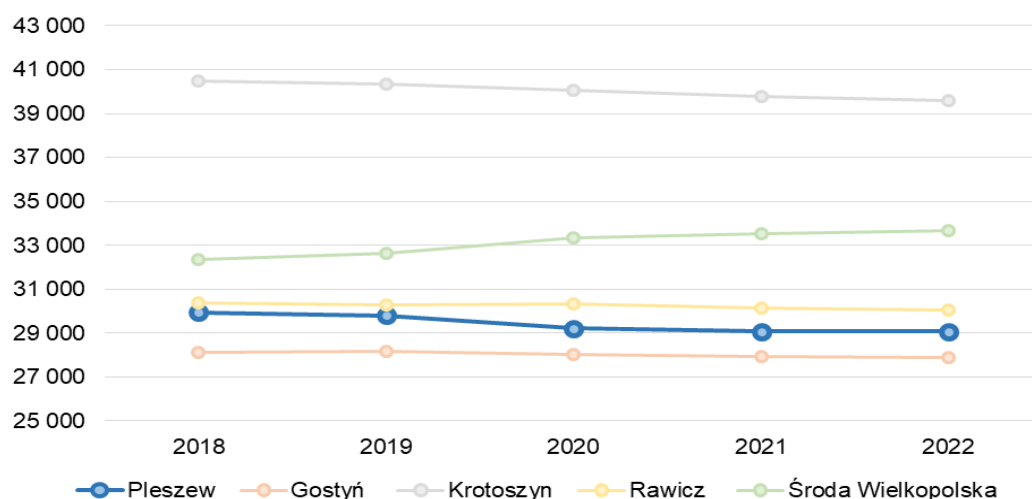
Rys. 4. Główna sieć komunikacji kołowej w regionie gminy Pleszew

Źródło: opracowanie własne.

5.2. Demografia i usługi społeczne

LUDNOŚĆ I MIGRACJE

Demografia i jej trendy stanowią bardzo istotny czynnik określający potencjał rozwojowy danej gminy. W ramach analiz w niniejszej diagnozie porównywane z Pleszewem są podobne gminy miejsko-wiejskie województwa wielkopolskiego – Środa Wielkopolska, Gostyń, Rawicz i Krotoszyn. W przypadku Pleszewa zmiany demograficzne są zbliżone do typowego dla większości polskich ośrodków spadku liczby mieszkańców, tutaj o 2,9% na przestrzeni pięciu badanych lat. Jest to najwyższa procentowa strata w porównaniu do pozostałych analizowanych miast. Zgodnie z danymi GUS, gminę Pleszew zamieszkiwało na koniec 2022 r. 29 076 osób. W latach 2002–2022 liczba mieszkańców gminy zmalała o 7,8%. Spadek populacji notuje się głównie w miejskiej części gminy, w części wiejskiej wielkość populacji podlega wahaniom, w niektórych latach (2019, 2021) notując wzrosty. W pozostałych gminach rozkład populacji przyjmuje lokalny, nieco odmienny charakter. Gminę Gostyń i Rawicz charakteryzuje utrzymywanie się badanego wskaźnika demograficznego na stałym poziomie z lekką tendencją spadkową. Kolejno największy spadek liczby ludności na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest w Krotoszynie, w którym od 2018 r. populacja zmalała o 2,2%. Dodatnią, 4% dynamikę zmian ludności zarejestrowano jedynie w Środzie Wielkopolskiej (Rys. 5).

Rys. 5. Demografia analizowanych gmin miejsko-wiejskich w latach 2018–2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Elementami pozwalającymi określić powody zmian ludności są migracje oraz przyrost naturalny. W całym badanym okresie saldo migracji było ujemne, z wyjątkiem roku 2022 r. Maksymalny ujemny ruch migracyjny odnotowano w 2019 r. (-123 osoby), natomiast jedyny dodatni wyniósł 65. W analizowanym horyzoncie czasowym, od 2018 do 2021 r. zarejestrowano trend wskazujący na przewagę osób wymeldowujących się z gminy, przy czym to liczba zameldowań zwiększała się w szybszym tempie, przewyższając liczbę wymeldowań w 2022 r. Negatywny zjawiskiem zaobserwowanym w gminie Pleszew jest ujemny przyrost naturalny, kształtujący się na poziomie -148 w 2022 r. Ponadto, w latach 2020–2021 odnotowano zauważalny wzrost liczb zgonów w stosunku do lat poprzednich, co może mieć związek z pandemią COVID-19 (Tab. 2). Śmiertelność mieszkańców gminy w 2022 r. w przeliczeniu na 1000 osób (13,65) była wyższa w porównaniu ze średnią dla województwa (10,88) i Polski (11,86). Jednak warto zauważyć, że spadła względem roku poprzedniego (14,32).

Tab. 2. Zmiany demograficzne w latach 2018–2022 w gminie Pleszew

	2018	2019	2020	2021	2022	Zmiana
Liczba ludności	29 943	29 807	29 221	29 080	29 076	-867
Kobiety	15 224	15 177	14 883	14 822	14 808	-416
Mężczyźni	14 719	14 630	14 338	14 258	14 268	-451

Współczynnik feminizacji	103	104	104	104	104	+1
Urodzenia żywe	295	323	273	271	249	-46
Zgony ogółem	337	307	374	417	387	+60
Przyrost naturalny	-42	16	-101	-146	-148	-
Zameldowania ogółem	292	282	230	335	432	+140
Wymeldowania ogółem	350	405	321	341	358	+8
Saldo migracji	-58	-123	-91	-6	+65	-
Saldo migracji kobiet	-29	-58	-45	-9	+25	-
Saldo migracji mężczyzn	-29	-65	-46	+3	+40	-
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,85	10,81	9,28	9,31	8,56	-1,29
Zgony na 1000 ludności	11,25	10,27	12,72	14,32	13,65	+2,4
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-1,40	0,54	-3,43	-5,01	-5,09	-
Ludność na 1 km ²	166,0	165,3	162,0	161,3	161,3	-5,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

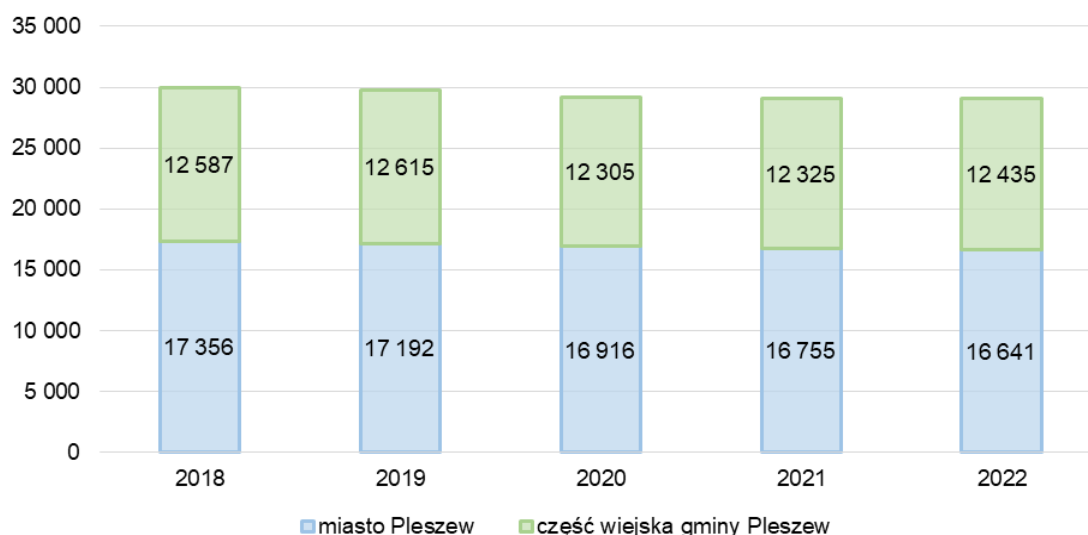
Zmiany w strukturze grup ekonomicznych w Pleszewie wskazują na postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Pomimo odnotowanego niżu demograficznego, stosunkowo stabilnie prezentuje się odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym (na poziomie 19% w 2022 r.). Wskaźnik ten jest zbliżony do średniej ogólnopolskiej (18,4%). W najszybszym tempie w analizowanym okresie zmianie uległ udział procentowy mieszkańców w wieku produkcyjnym (spadek o 2,6%) i poprodukcyjnym (wzrost o 2,2%). Wyraźny trend wzrostu charakteryzował współczynnik obciążenia demograficznego, sięgający 30,5 w 2022 r. Sytuacja gminy pod tym względem przedstawia się powyżej średniej krajowej (29,9) (Tab. 3).

Tab. 3. Struktura grup ekonomicznych w latach 2018–2022 w gminie Pleszew

	2018	2019	2020	2021	2022	Zmiana
Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (0–17)	5 545	5 532	5 510	5 514	5 517	-28
Liczba osób w wieku produkcyjnym (18–59)	18 061	17 788	17 072	16 841	16 768	-1 293
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (60 i więcej)	6 337	6 487	6 639	6 725	6 791	+454
Udział % osób w wieku przedprodukcyjnym	18,5	18,6	18,9	19,0	19,0	+0,5
Udział % osób w wieku produkcyjnym	60,3	59,7	58,4	57,9	57,7	-2,6
Udział % osób w wieku poprodukcyjnym	21,2	21,8	22,7	23,1	23,4	+2,2
Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	25,9	27,2	29,3	30,4	30,5	+3,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS.

Podział populacji wewnątrz gminy wskazuje na spadek populacji w mieście oraz wahania w części wiejskiej, przy czym tendencja spadkowa występuje w obu częściach gminy. Rozkład ludności ujawnia przewagę osób zamieszkujących miasto Pleszew. (Rys. 6).

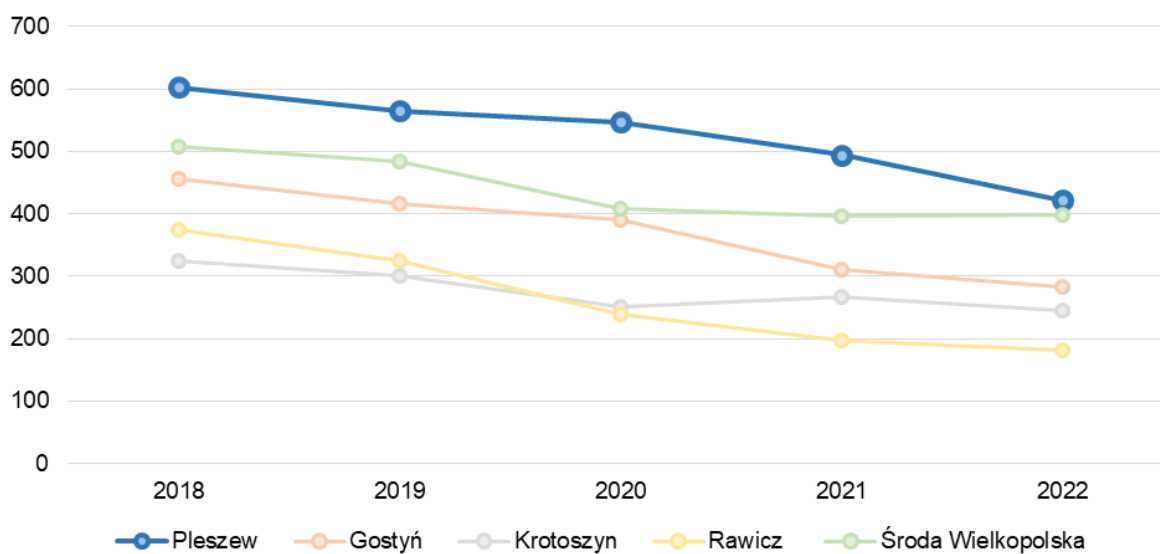

Rys. 6. Liczba ludności w gminie Pleszew w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

POMOC SPOŁECZNA

Pod względem beneficjentów pomocy społecznej przypadającej na 10 tys. ludności gmina Pleszew charakteryzuje się najwyższą liczbą udzielanych świadczeń na tle analizowanych ośrodków. Niemniej odnotowuje się spadek wskaźnika, z 603 w 2018 r. do 422 w 2022 r. Dla wszystkich badanych gmin liczba korzystających z pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców oscylowała w granicach ok. 180-600. Spośród wskazanych jednostek analizowany wskaźnik w 2022 r., wyraźnie poniżej średniej dla Polski (344), zarejestrowano w Rawiczu (181), Krotoszynie (246) i Gostyniu (282) (Rys. 7).

Rys. 7. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Do najważniejszych ośrodków zajmujących się realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej w Pleszewie należą:

- Centrum Usług Społecznych w Pleszewie (CUS);
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Pleszewie (ŚDS);
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie (PCPR);
- Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Pleszewie;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pleszewie;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pleszewie;
- Powiatowa Świetlica Środowiskowa dla młodzieży dojeżdżającej w Pleszewie.

Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w 2022 r. wynosiła 579. Świadczenia z powodu niepełnosprawności pobierało 358 osób, natomiast stypendia socjalne – 119 uczniów. Procedurą Niebieskiej Karty objętych było 48 mieszkańców (Tab. 4).

Tab. 4. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie Pleszew w 2022 r.

	2022
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej	579
Liczba uczniów otrzymujących stypendium socjalne	119
Liczba osób z niepełnosprawnością pobierających świadczenia z pomocy społecznej	358
Liczba osób objętych procedurą Niebieskiej Karty	48

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CUS w Pleszewie.

W latach 2018–2022 zarejestrowano trend spadku osób korzystających z środowiskowej pomocy społecznej na 10 000 ludności. Znacznemu zmniejszeniu uległa liczba beneficjentów powyżej kryterium dochodowego, z 814 w 2018 r. do 3 w 2022 r. Od 2018 do 2020 r. obserwowano również spadek osób poniżej kryterium dochodowego, jednak sytuacja ta zmieniła się w 2021 r., w którym zaobserwowano wzrost o 222. Zbliżony wzrost miał również miejsce w 2022 r. W stosunku do 2018 r., w 2022 r. o 54% mniej rodzin otrzymywało zasiłek rodzinny na dzieci. Spadek odnotowano także w przypadku kwoty świadczeń rodzinnych, do 2 969 tys. zł w 2022 r. Wyraźny wzrost odnotowano jedynie w odniesieniu do świadczeń przyznawanych z programu 500+, które w 2022 r. opiewały na kwotę 31 930 tys. zł. Wskaźnik beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 000 ludności w 2022 r. kształtował się na poziomie 422, będąc znacznie wyższy od średniej dla województwa (333) i Polski (344) (Tab. 5).

Tab. 5. Podstawowe informacje o pomocy społecznej i świadczeniach rodzinnych w gminie Pleszew latach 2018–2022

	2018	2019	2020	2021	2022	Zmiana
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 000 ludności	603	565	547	494	422	-181
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego	992	851	798	1020	1221	+229
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej powyżej kryterium dochodowego ²	814	837	812	418	3	-811
Rodziny otrzymujące zasiłek rodzinny na dzieci	1305	1193	1014	831	702	-603
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami) (tys. zł)	4 788	4 396	4 023	3 479	2 969	-1 819
Kwota świadczeń rodzinnych z programu 500+ (tys. zł) ³	20 381	25 661	32 005	31 930	-	-

² Kryterium dochodowe ulega zmianie co 3 lata.

³ Od 2019 r. świadczenie przysługuje na każde dziecko.

MIESZKALNICTWO

Segment mieszkaniowy gminy Pleszew obejmuje 5 404 budynków mieszkalnych, w tym 2 566 w mieście i 2 838 na obszarach wiejskich. Na przestrzeni analizowanych lat odnotowano dodatni trend liczby obiektów mieszkalnych, wyższy na terenach pozamiejskich. Rynek lokali mieszkalnych rejestruje stały wzrost ilościowy, do 10 300 mieszkań w 2022 r. (w tym 6 706 w mieście i 3 594 poza nim) (Tab. 6).

Tab. 6. Zasoby mieszkaniowe w gminie Pleszew w latach 2018-2022

		2018	2019	2020	2021	2022	Zmiana
Mieszkania	Liczba	9 585	9 648	9 851	10 044	10 300	+715
	Powierzchnia użytkowa	827 472	835 818	848 276	864 407	883 653	+56 181
Mieszkania w mieście	Liczba	6 217	6 230	6 343	6 490	6 706	+489
	Powierzchnia użytkowa	480 599	482 209	482 339	492 233	506 068	+25 469
Mieszkania na obszarze wiejskim	Liczba	3 368	3 418	3 508	3 554	3 594	+226
	Powierzchnia użytkowa	346 873	353 609	365 937	372 174	377 585	+30 712
Budynki mieszkalne	Liczba	5 092	5 197	5 202	5 353	5 404	+312
Budynki mieszkalne w mieście	Liczba	2 442	2 470	2 462	2 527	2 566	+124
Budynki mieszkalne na obszarze wiejskim	Liczba	2 650	2 727	2 740	2 826	2 838	+188

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W 2021 r. w mieszkaniowym zasobie gminy znajdowało się 345 lokali mieszkalnych, zaś na koniec 2020 r. 326, w tym:

- 215 lokale (najem na czas nieoznaczony),
- 40 lokale (najem socjalny),
- 38 lokali (brak tytułu prawnego (w tym 30 lokatorów w związku z zadłużeniem),
- 5 lokali (2 przeznaczone do remontu, 3 w trakcie remontu)
- 28 lokale (niezasiedlone).

Na dzień 1 stycznia 2021 r. w 7,5% mieszkań, będących w mieszkaniowym zasobie gminy, nie było toalet, natomiast na dzień 31 grudnia 2021 r. odsetek ten wynosił 2%. Na początku 2021 r. na mieszkanie z zasobu gminy oczekiwało 35 rodzin, zaś pod koniec 2021 r. 14 rodzin. W 2021 r. 8 lokali zostało wyremontowanych na łączną kwotę 109 390,42 zł. W 2021 r. 84 lokatorom zasobu komunalnego przyznano dodatki mieszkaniowe na łączną kwotę 265 786,71 zł. Wysokość najniższego dodatku kształtowała się na poziomie 51,99 zł/m-c, zaś najwyższego 682,16 zł/m-c. Zaległości w opłatach za mieszkania, będące w zasobie gminy na koniec 2021 r. przekraczały 307 tys. zł, w tym 38 lokatorów posiadało zadłużenie co najmniej od 3 miesięcy. Spośród 38 notorycznych dłużników 32 nie posiada tytułu prawnego do zajmowania lokalu, w tym 14 lokatorów dysponowało wyrokami sądowymi o eksmisję.

Stan techniczny zasobu mieszkaniowego gminy odnotowuje stałą poprawę. Pod względem powierzchni Pleszew dysponuje 370,55 ha nieruchomości, w tym 127,67 ha usytuowanych jest w mieście, natomiast 8,65ha pozostaje w użytkowaniu wieczystym. W trwały zarządzie w 2021 r. oddanych było ok. 13 ha nieruchomości, natomiast w użytkowaniu wieczystym przeszło 30 ha (Tab. 7).

Tab. 7. Powierzchnia gminnego zasobu nieruchomości wg form władania w gminie Pleszew w 2021 r.

		2021
Powierzchnia gminnego zasobu nieruchomości (ha)	Teren gminy	370,55
	Teren miasta	127,67
	Pozostający w użytkowaniu wieczystym gminy	8,65
Powierzchnia nieruchomości odanych w użytkowanie wieczyste (ha)	Teren gminy	1,65
	Teren miasta	28,77
Powierzchnia nieruchomości oddanych w trwały zarząd (ha)	Teren gminy	8,11
	Teren miasta	4,90

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Pleszewskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

Gmina Pleszew prężnie rozwija w obecnych latach programy mieszkaniowe. Aktywna polityka mieszkaniowa w Pleszewie jest podyktowana m.in. sytuacją demograficzną – gminie zależy na tym, by liczba mieszkańców nie spadała. Podejmowane działania wykraczają daleko poza obligatoryjne zadania własne gminy. Postanowiono odejść od budownictwa socjalnego. Władze próbują dotrzeć do osób aktywnych zawodowo, które nie posiadają zdolności kredytowej. Tworząc nowe zasoby mieszkaniowe miasto, zachęca czasowych najemców zasobów komunalnych, których sytuacja materialna się poprawiła, do poprawy swoich warunków mieszkaniowych – uwolnione przez to lokale przekazywane są na rzecz osób znajdujących się w trudniej sytuacji.

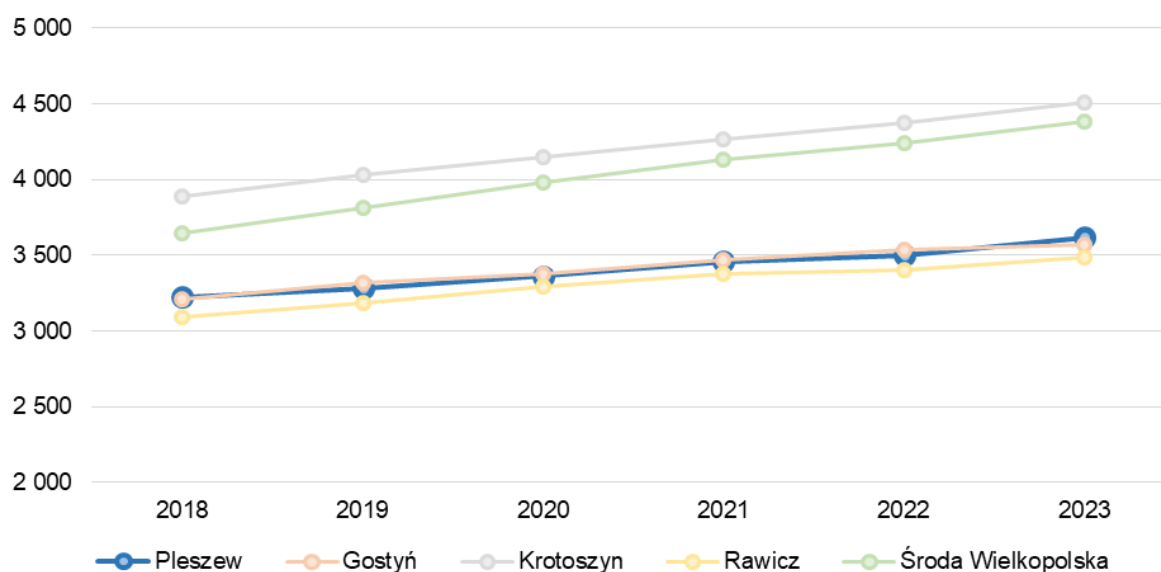
Gmina podjęła również działania na rzecz pobudzenia rynku mieszkaniowego. Przy braku realizacji prywatnych inwestorów, miejscowy TBS przygotował ofertę mieszkań szeregowych o charakterze komercyjnym. Dodatkowym impulsem była sprzedaż miejskiej działki deweloperowi pod budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne z zachowaniem prawa pierwokupu. Działania samorządu wpłynęły na wejście na pleszewski rynek deweloperów, którzy zaczęli rozszerzać ofertę mieszkaniową w gminie – jednocześnie podejmowane przez miasto inicjatywy wpłynęły na obniżenie cen na rynku komercyjnym. Można więc uznać, że oferta mieszkaniowa Pleszewa staje się różnorodna pod względem instytucji oferujących mieszkania, ale również tytułami prawnymi do władania daną nieruchomością.

Podsumowując, w ostatniej kadencji samorządu (lata 2019-2024) gminny zasób mieszkaniowy poszerzył się o 147 wybudowanych mieszkań. Wśród nich jest 92 mieszkań z kredytem w czynszu, tj. z tzw. „dojściem do własności”. Powstały w dwóch blokach wielorodzinnych u zbiegu ulic Mieszka I – Poniatowskiego – Warneńczyka. Pozostałe 55 mieszkań to mieszkania komunalne przeznaczone wynajem. 9 mieszkań to mieszkania o podwyższonym standardzie przy ul. Sienkiewicza. Mieszkania komunalne przy ul. Podgórznej 13 oraz u zbiegu ulic Bogusza i Poznańskiej przeznaczone na wynajem. Program budowy był finansowany ze środków zewnętrznych: z Banku Gospodarstwa Krajowego, z Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa oraz ze środków budżetu Miasta i Gminy Pleszew oraz Pleszewskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego. Dodatkowo najemcy wybudowanych bloków przy ul. Mieszka I mają swój partycypacyjny udział finansowy.

5.3. Gospodarka i rynek pracy

PODMIOTY GOSPODARCZE

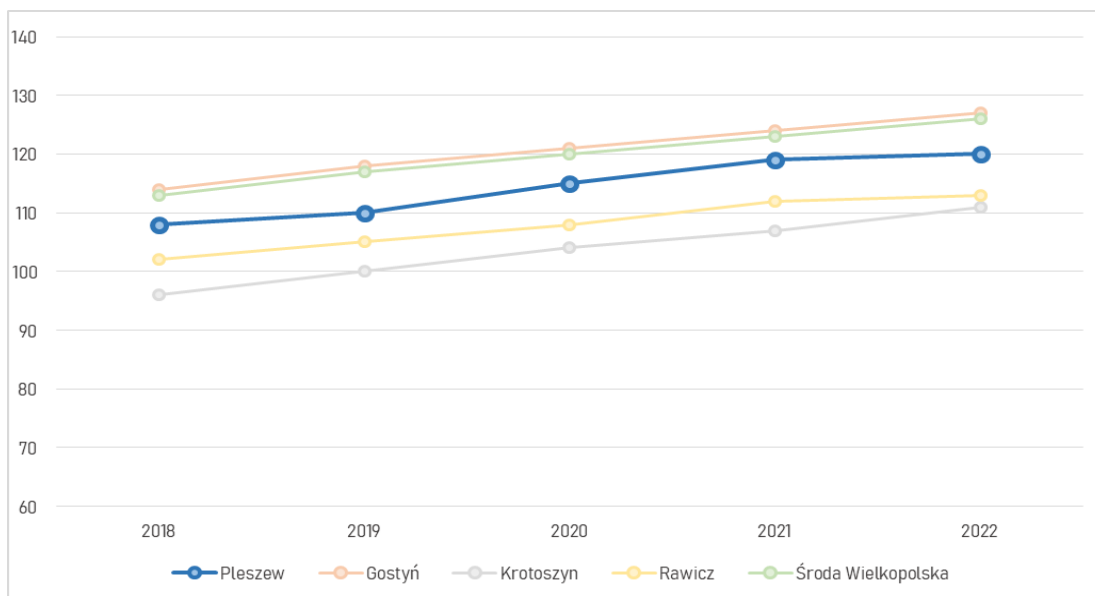
Lokalny rynek, podobnie jak w innych regionach Polski podlega krajowej i globalnej sytuacji ekonomicznej. Jednym z czynników ukazujący zmiany w aktywności gospodarczej mieszkańców jest liczba działających podmiotów gospodarczych. Pozycja gminy Pleszew na tle pozostałych gmin pod względem aktywności gospodarczej wypada umiarkowanie korzystnie, przy czym w trakcie analizowanego okresu obserwuje się 12,2% wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, z 3 225 w 2018 r. do 3 617 w 2023 r. Najwyższy wskaźnik działających podmiotów w 2023 r. odnotowano w Krotoszynie (4 505) oraz w Środzie Wielkopolskiej (4 380). Należy, jednakże zaznaczyć, że są to gminy o zauważalnie większej populacji, przekładającej się na proporcjonalnie większą działalność gospodarczą. Dynamika wzrostu koniunktury lokalnego rynku we wszystkich porównywanych ośrodkach pozostawała na zbliżonym poziomie ([Rys. 8](#)).

Rys. 8. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wskaźnik dotyczący liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 1 000 ludności w gminie Pleszew odnotował wzrost, z 108 w 2018 r. do 120 w 2022 r. Wskaźnik ten był niższy zarówno od ogólnokrajowego (132), jak i województwa wielkopolskiego (141). Pleszew pod tym względem plasuje się na umiarkowanej pozycji wśród analizowanych miast. Badany wskaźnik jest wyższy niż w Krotoszynie (111) i Rawiczu (113) oraz niższy niż w Środzie Wielkopolskiej (126) i Gostyniu (127). ([Rys. 9](#)).

Rys. 9. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1 tys. ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Sytuacja ekonomiczna gminy Pleszew w 2023 r. pod względem struktury wielkości podmiotów gospodarczych wskazuje na przewagę mikroprzedsiębiorstw (96,4%) oraz sektora prywatnego (95,7%). W zakresie prowadzonej działalności największy udział miały firmy z sektorów: handlu hurtowego i detalicznego (25,8%), budownictwa (12,8%) oraz przetwórstwa przemysłowego (12%). Do innych, liczniejszych branż występujących w gminie należały: pozostała działalność gospodarcza (9,1%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (7,7%), opieka zdrowotna pomoc społeczna (5,9%) oraz transport i gospodarka magazynowa (5,5%). Udział pozostałych sekcji PKD wynosił mniej niż 5% (Tab. 8 i Tab. 9).

Tab. 8. Struktura podmiotów gospodarczych na terenie gminy Pleszew w 2023 r.

		Liczba podmiotów w 2023	Udział [%]
Ogólna liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON		3617	-
Podmioty wg klas wielkości (liczby zatrudnionych osób)	0-9	3488	96,43
	10-49	101	2,79
	50-249	25	0,69
	powyżej 250	3	0,08
Podmioty wg sektorów własnościowych	sektor publiczny	98	2,7
	sektor prywatny	3 461	95,69

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Tab. 9. Podmioty gospodarcze na terenie gminy Pleszew wg sekcji PKD 2007 w 2023 r.

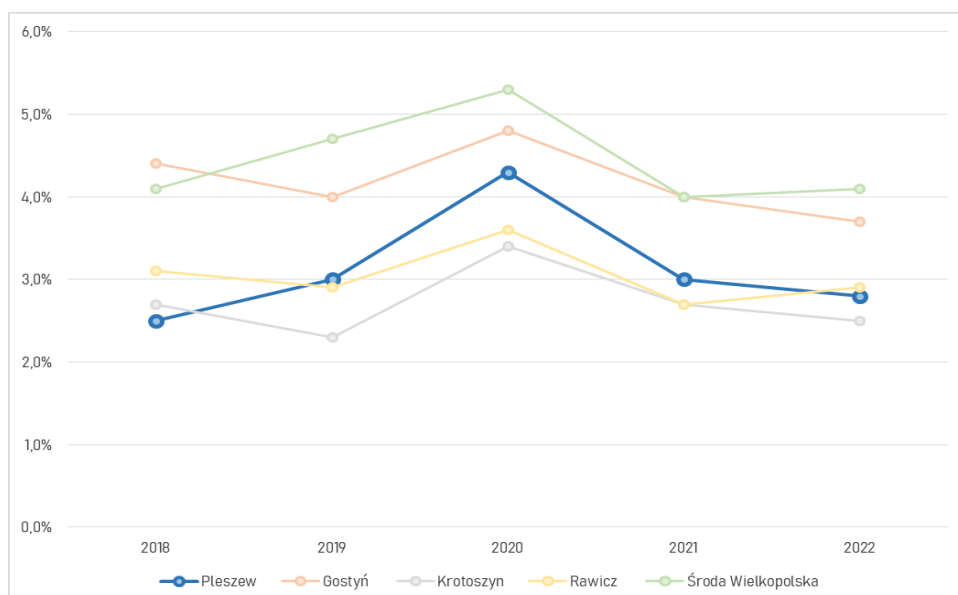
Sekcja PKD 2007	Liczba podmiotów w 2023	Udział [%]
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	58	1,6%
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	4	0,1%
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	434	12%
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0,3%
Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	0,6%
Sekcja F – Budownictwo	464	12,8%

Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	932	25,8%
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	197	5,5%
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	59	1,6%
Sekcja J – Informacja i komunikacja	78	2,2%
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	81	2,2%
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	153	4,2%
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	279	7,7%
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	89	2,5%
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	16	0,4%
Sekcja P – Edukacja	149	4,1%
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	214	5,9%
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	59	1,6%
Sekcja S i T – Pozostała działalność usługowa i Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	330	9,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

RYNEK PRACY

Możliwości zarobkowe są powiązane z gospodarką w skali regionalnej i w mniejszym stopniu zależą od lokalnej polityki. O dobrych perspektywach zatrudnienia mieszkańców gminy świadczy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, który w gminie Pleszew (2,8% w 2022 r.) jest zauważalnie niższy w stosunku do krajowej średniej (3,7% w 2022 r.). Pozycja Pleszewa na tle innych ośrodków ujawnia się umiarkowanie korzystnie, w 2020 r. badany wskaźnik, pomimo niecodziennej sytuacji związanej z pandemią, wzrósł do 4,3%. Przewyższał tym samym nieznacznie naturalną stopę bezrobocia, którą określa się na poziomie 3,0% (Rys. 10).

Rys. 10. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w analizowanych gminach w latach 2018–2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Lokalny rynek pracy reprezentowany przez udział bezrobotnych w analizowanych gminach ukazuje podobne trendy, niska wartość w roku 2018, następnie wzrost w 2019-2020 i ponowny spadek w 2021 r., kontynuowany w 2022 r. Obserwowany wzrost wynikał najprawdopodobniej z zaburzenia płynności gospodarczej w związku z pandemią COVID-19. W 2022 r. odnotowano spadek bezrobocia, do poziomu zbliżonego do stanu sprzed pandemii. W strukturze płciowej występują dysproporcje pomiędzy liczbą bezrobotnych kobiet i mężczyzn. We wszystkich badanych latach znacznie więcej kobiet niż mężczyzn pozostawało bez pracy (w 2022 r. różnica ta wynosiła 55%) (Tab. 10).

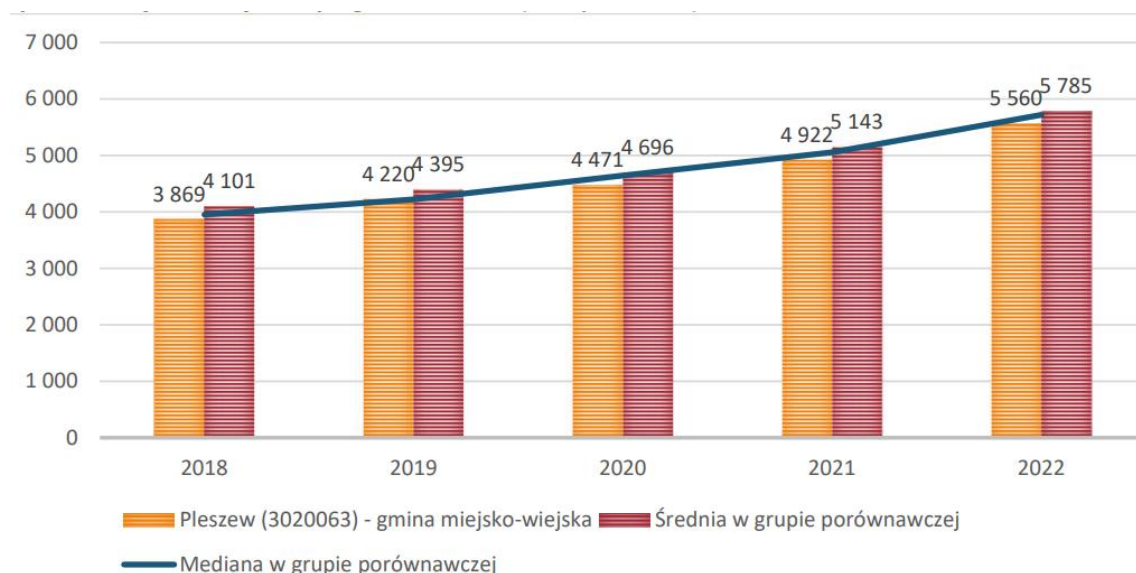
Tab. 10. Bezrobocie w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Bezrobotni ogółem	454	525	729	504	474
Bezrobotne kobiety	282	338	423	325	305
Bezrobotni mężczyźni	172	187	306	179	169
Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	2,5	3,0	4,3	3,0	2,8
Udział bezrobotnych kobiet w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	3,4	4,1	5,3	4,1	3,9
Udział bezrobotnych mężczyzn w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	1,8	2,0	3,3	2,0	1,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Liczba osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym w gminie, po wzrostach w 2019 i 2020 r., wróciła do wartości zbliżonej z 2018 r. Zmiany w liczbie bezrobotnych w 2022 r. wskazują na wyższy udział zamieszkujących w mieście (291 osób) aniżeli na terenach wiejskich (186). Niski poziom wykształcenia (podstawowe i gimnazjalne) dotyczył 89 z 477 mieszkańców gminy pozostających bez pracy.

Przeciętne wynagrodzenie brutto w 2022 r. wynosiło 5560 zł i było niższe niż w grupie porównawczej (Gostyń, Jarocin, Kępno, Krotoszyn, Rawicz, Śrem, Środa Wlkp. – rys. 11).

Rys 11. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (dane powiatowe).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

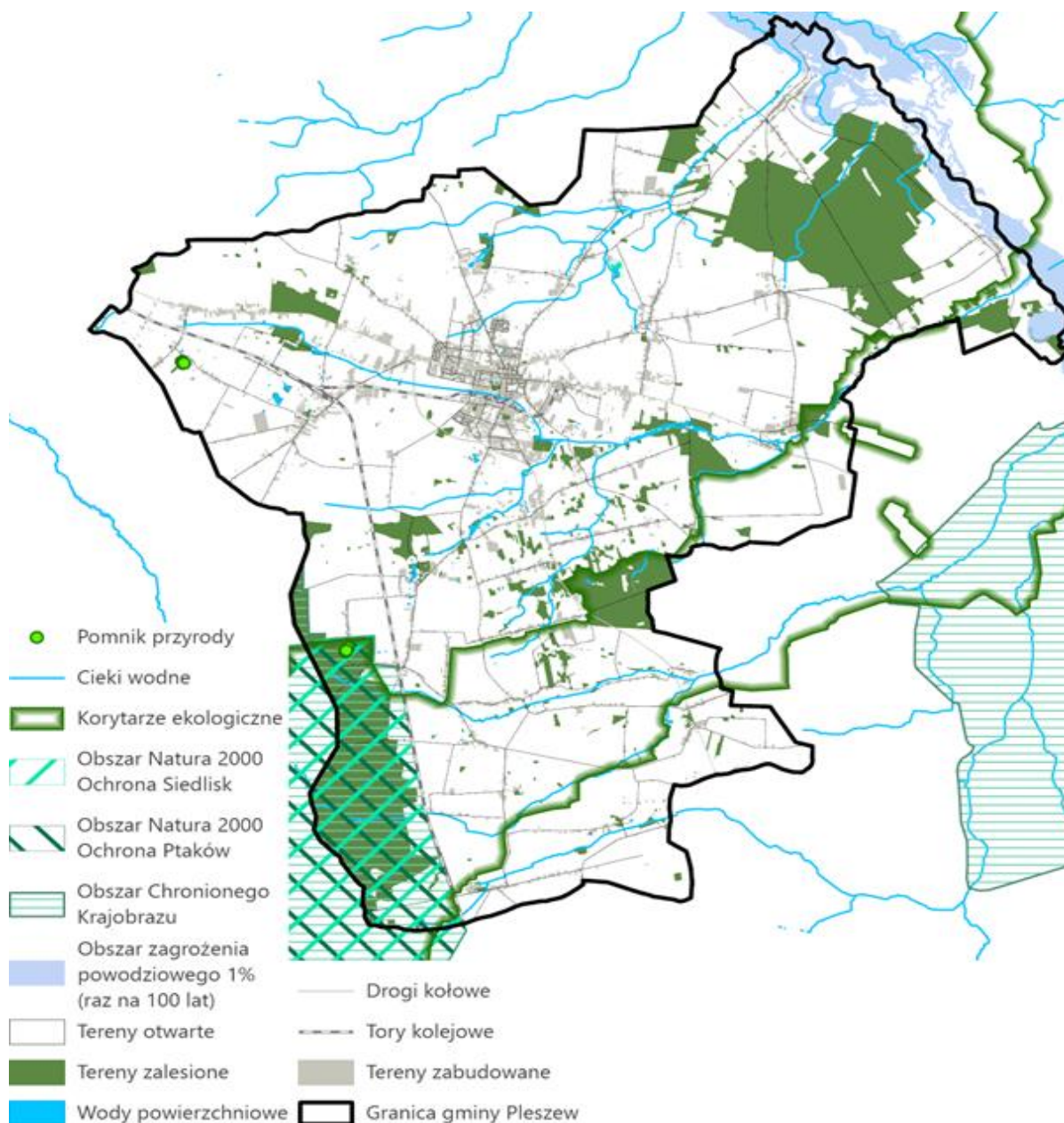
5.4. Środowisko naturalne i infrastruktura

Gmina Pleszew leży na Nizinie Południowowielkopolskiej, na Wysoczyźnie Kaliskiej. Jej powierzchnia to równiny z niewielkimi nachyleniami, które poprzecinane są szerokimi dolinami rzek Neru i Prosny. Druga z wymienionych rzek stanowi północno zachodnią granicę gminy. Tereny położone w jej sąsiedztwie stanowią obszar zagrożenia powodziowego, jednakże istniejące zabudowania mieszczą się poza terenami narażonymi na zalanie ([Rys. 12](#)).

Walory środowiskowe w gminie są przeciętne. Obszar cechuje się niewielką lesistością – 14,9% według danych GUS (stan na 31.12.2018), a na obszarach wiejskich dominują tereny otwarte. Gleby i klimat sprzyjają produkcji rolnej i hodowli. Według danych BDL GUS w 2005 r. (brak późniejszych aktualizacji) grunty orne stanowiły 93% użytków rolnych, łąki 4,5%, pastwiska 1,9%, a sady 0,6%. Większe tereny leśne oraz zadrzewione znajdują się w północno-wschodniej części gminy oraz wzdłuż południowo-zachodniej jej granicy, w tym ostatnim przypadku stanowiąc jedyne obszarowe formy ochrony przyrody w gminie.

Są to trzy obszary znajdujące się w sieci NATURA 2000: Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej, Glinianki w Lenartowicach oraz Dąbrowy Krotoszyńskie. Częściowo zlokalizowany jest tu również obszar chronionego krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków – Rochy, będący największym w Europie Środkowej skupieniem acidofilnych lasów liściastych różnego typu. Prócz tego, w gminie znajdują się pomniki przyrody: trzy brekinie oraz głąz narzutowy w Nadleśnictwie Taczanów oraz Park w Taczanowie o powierzchni 89 ha.

W gminie występują głównie gleby bielcowe piaszczyste (około 81%) i słabo ilaste oraz, już w dużo mniejszej skali, gleby płowe na podłożu glin zwałowych – gliniaste (10 %). Większość gleb została sklasyfikowana do średnich i niższych klas bonitacyjnych. Grunty V i VI klasy bonitacyjnej stanowią 41%, gleby klasy IV zajmują 30%, a klasy III 28% powierzchni. Klasa II stanowi 1%.

Rys. 12. System przyrodniczy gminy Pleszew

Źródło: opracowanie własne.

Krajobraz naturalny obszaru w większości został przekształcony w krajobraz kulturowy/pola uprawne, łąki, pastwiska, tereny budowlane oraz tereny o różnym stopniu antropogenizacji. Pozostałe krajobrazy naturalne to ekosystemy leśne i wodnołęgowe z terenami zurbanizowanymi agrocenozami. Na obszarze występują elementy obniżające walory krajobrazowe, wyrobiska poeksploatacyjne, architektura przemysłowa i usługowa. Występujący krajobraz ma znikome możliwości regeneracji. Na jego obecną charakterystykę wpłynęły m.in. gospodarcze użytkowanie zasobów. Początkowo teren został wylesiany na korzyść pól uprawnych, nastąpiła modyfikacja właściwości gleb – stosowna do potrzeb produkcji rolnej, następnie tereny rolne i leśne zostały przejmowane na cele budownictwa. Odwadniano tereny podmokłe oraz zabagnione, likwidowano zadrzewienia i zakrzewienia.

Ważną rolę w systemie ekologicznym Miasta i Gminy Pleszew spełnia roślinność nieleśna, czyli zieleń śródpolna czy zieleń parkowa. Ważny element biocenotwórczy i krajobrazowy spełniają parki podworskie, grupy cennego, wielogatunkowego drzewostanu oraz szpalery i aleje przydrożne (Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy

Pleszew na lata 2020–2023 z perspektywą do roku 2027). Według Narodowego Instytutu Dziedzictwa na terenie gminy znajdują się 24 elementy zabytków nieruchomych w postaci zieleni komponowanej. Dla miasta, w maju 2022 r. został opracowany dokument inwentaryzacyjny – planistyczny pn. „Masterplan zieleni w Pleszewie”. Zielone rozwiązania wdrażane są na ulicach miasta. Sadzone są drzewa, głównie klony i platany, a także grusze drobnolistne. Są to gatunki dobrze przystosowane do klimatu Wielkopolski.

Odnosząc się do obszaru terytorialnego PGW WP RZGW w Poznaniu związanego z regionem wodnym Warty przynależnym do dorzecza Odry zaznacza się, że zgodnie z obowiązującą II aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2023, poz. 335) na terenie Miasta i Gminy Pleszew częściowo zlokalizowane są jednolite części wód powierzchniowych rzecznych: Giszka (PLRW6000091849329), Lutynia do Radowicy (PLRW600010185239), Ner (PLRW600010184949), Pleszewski Potok (PLRW60001018496), Prosna od dopływu z Piątka Małego do ujścia (PLRW600011184999), Prosna od Ołoboku do Dopływu z Piątka Małego (PLRW600011184933) i Trzemna (PLRW600010184921) oraz jednolite części wód podziemnych: PLGW600061 i PLGW600081. Z terenem Miasta i Gminy Pleszew nie są związane jeziora będące jednolitymi częściami wód powierzchniowych. W oparciu o obowiązujący Plan dla obszaru Odry w regionie wodnym Warty wszystkie ww. jednolite części wód powierzchniowych charakteryzuje zły stan wód, w związku z czym są one zagrożone ryzykiem nicosięgnięcia celu środowiskowego, jakim jest dobry stan wód. Wszystkie jednolite części wód powierzchniowych posiadają derogacje od osiągnięcia celów środowiskowych. Dla wszystkich ww. jednolitych oprócz Pleszewskiego Potoku ustalono odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na odroczeniu w czasie terminu osiągnięcia celów środowiskowych. Ponadto dla wszystkich poza Prosną od dopływu z Piątka Małego do ujścia ustalono odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na złagodzeniu celów środowiskowych, jakim jest ustalenie mniej rygorystycznych celów. Natomiast odstępstwo z art. 4 ust. 7 z uwagi na planowane inwestycje nie zostało ustalone. W ramach analizowanego obszaru zidentyfikowano dwie jednolite części wód podziemnych: PLGW600061 i PLGW600081. Obie wymienione części wód podziemnych posiadają zarówno dobry stan ilościowy i dobry stan chemiczny w związku z czym nie są one zagrożone nicosięgnięciem dobrego stanu jak i nie posiadają derogacji.

Obszar objęty projektowanym dokumentem znajduje się w strefie ochronnej ujęcia wód podziemnych. Występują na nim trzy ujęcia wody:

- Ujęcie wód w Lenartowicach znajduje się w Lenartowicach. Jest to głębinowe ujęcie podziemne, wykonane w 1979 roku. Odwiert ma głębokość 192 metrów, a zwierciadło wody ustabilizowało się na głębokości 18,9 metra. Ujęcie to posiada strefę ochrony bezpośredniej o powierzchni 805 m², zabezpieczoną ogrodzeniem i tablicami informacyjnymi. Woda z tego ujęcia trafia najpierw do desorbera, gdzie podlega napowietrzeniu w celu usunięcia nadmiaru siarkowodoru, a następnie do stacji uzdatniania wody, skąd jest dystrybuowana do sieci wodociągowej.
- Ujęcie wód Tursko B składa się z trzech studni głębinowych, zlokalizowanych w pobliżu wsi Tursko. Studnie te eksploatują wodę z pokładów czwartorzędowych. Studnia nr I ma głębokość 36 metrów, a zwierciadło wody ustabilizowało się na głębokości 2,54 metra. Studnia nr III, również o głębokości 65 metrów, obecnie nie jest eksploatowana z powodu kolmatacji złoża, ale zastępuje ją bliźniaczy otwór o numerze III bis. Studnia nr IV, wykonana w 2008 roku, także sięga do pokładów czwartorzędowych. Ujęcie to posiada strefę ochrony bezpośredniej oraz pośredniej o powierzchni 5,07 km². Strefa ta obejmuje głównie pola orne, użytki zielone i lasy, a także zabudowania wsi Tursko i Jedlec. Na terenie strefy nie ma zakładów przemysłowych ani innych znaczących źródeł zanieczyszczeń.
- Ujęcie wód w Bógwidzach.
- Ujęcie wód w Kuczkowie – woda z tego ujęcia jest wydobywana pompami głębinowymi, uzdatniana w stacji wodociągowej i następnie włączana do sieci. Strefy ochrony wód w Kuczkowie, podobnie jak w innych ujęciach, obejmują bezpośrednie i pośrednie strefy ochrony. Ochrona ta polega na zapobieganiu zanieczyszczeniom

poprzez ustanowienie stref ochronnych, monitorowanie jakości wód oraz stosowanie rygorystycznych zasad dotyczących użytkowania terenu.

Nakazy obowiązujące na terenie ochrony bezpośredniej:

- Zakaz budowy nowych obiektów mogących zanieczyścić wody podziemne
- Monitorowanie jakości wód podziemnych

Zakazy, ograniczenia i nakazy obowiązujące na terenie ochrony pośredniej:

- Zakaz składowania odpadów niebezpiecznych
- Ograniczenie stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin
- Budowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, o których mowa w art. 169 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2023 r., poz. 1478 ze zm.- dalej Prawo wodne) ustalono, że obszar Miasta i Gminy Pleszew, znajduje się:

- a. na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (Rys. 11.),
- b. na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. b) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (Rys. 11.),
- c. na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%,
- d. poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. c) Prawa wodnego, tj. obszarem między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału.
- e. poza obszarem obejmującym tereny narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

W kwestii suszy obszar Miasta i Gminy Pleszew położony jest:

- w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy atmosferycznej,
- w całości na terenie umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrologicznej,
- w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy rolniczej,
- w części wschodniej na terenie słabo zagrożonym występowaniem suszy hydrogeologicznej, a w części zachodniej na terenie umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrogeologicznej.

W łącznym zestawieniu Miasto i Gmina Pleszew klasyfikuje się jako obszar silnie zagrożony suszą, dlatego wszelkie działania należy realizować z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy.

ZAGROŻENIA ŚRODOWISKOWE

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza w gminie są zanieczyszczenia komunikacyjne oraz te pochodzące ze źródeł niskiej emisji z ogrzewania domów, a w mniejszym stopniu z działalności przemysłowej. Emisja zanieczyszczeń do atmosfery w znacznym stopniu zmniejszyła się dzięki modernizacji kotłowni na terenie miasta Pleszew.

Dane pomiarowe z 2022 roku dotyczące stężenia PM10 wskazują na większą szkodliwość obecności pyłu w miesiącach: styczeń, marzec, listopad oraz grudzień, podczas gdy bardzo dobre normy osiągnęte są w miesiącach wiosennych i letnich. Świadczy to bezpośrednio o wpływie indywidualnych źródeł ogrzewania na jakość powietrza w gminie.

Według Inspekcji Ochrony Środowiska, średni dla roku kalendarzowego poziom dopuszczalny zanieczyszczeń w powietrzu ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla PM10 wynosi 40 µg/m³. W żadnym punkcie pomiarowym średnia ważona dla roku 2022 nie została przekroczona (Tab. 11).

Tab. 11. Stężenia PM10 na terenie gminy Pleszew w 2022 r.

Punkt pomiarowy	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Średnia roczna
Pleszew ul. Rynek 1	52	34	74	35	16	15	10	19	25	42	63	65	37
Pleszew al. Mickiewicza 6	38	24	53	27	14	15	10	19	21	30	50	49	29
Pleszew al. Wojska Polskiego 1	50	29	63	35	19	18	12	22	25	44	61	63	37
Pleszew ul. Generała Hallera 30	42	29	72	32	16	15	10	21	25	41	62	63	36
Pleszew ul. Kaliska 85	40	23	54	26	13	13	8	14	17	28	44	47	27
Pleszew ul. Kolejowa 1	35	24	54	26	14	13	8	-	43	35	52	52	30
Pleszew ul. Mieszka I 20	27	17	50	25	13	12	8	16	19	30	47	46	26
Pleszew ul. Piaski 69	37	24	55	25	13	13	9	18	22	33	50	49	29
Pleszew ul. Polna 71	40	21	55	25	13	14	10	19	22	35	53	54	30
Pleszew ul. Pokorowska 52	41	27	56	28	15	15	10	19	23	38	53	53	31
Pleszew ul. Słowackiego 19A	37	25	56	26	13	12	8	15	21	32	49	51	29
Pleszew ul. Szenica 38	35	24	66	30	12	17	16	-	-	-	-	-	17
Pleszew ul. Targowa 1	33	24	59	25	15	15	7	-	-	-	-	-	15
Pleszew ul. Wyspiańskiego 6	44	29	65	33	16	15	9	18	25	39	56	57	34
Pleszew ul. Zachodnia 34	37	24	57	26	13	14	9	18	22	33	67	53	31
Brzezie ul. Stawiszyńska 3	34	24	56	26	14	14	7	17	21	36	55	54	30
Dobra Nadzieja 40	36	25	52	26	14	15	9	20	19	31	49	50	29
Grodzisko 64	43	30	56	28	16	16	11	18	21	35	52	54	32
Kowalew ul. B. Chrobrego 36	37	23	53	28	15	14	8	20	19	-	-	-	18
Kuczków ul. Parkowa 11	39	22	49	26	16	15	9	20	20	34	49	51	29
Ludwina 35	35	20	52	23	14	14	6	16	14	22	44	48	26
Marszew 3B	39	-	40	24	13	14	9	17	19	33	49	48	25
Pacanowice 27	34	22	51	29	17	16	9	13	-	-	-	-	16
Piekarzew 19	30	17	53	27	13	13	-	18	19	31	51	50	27
Rokutów 59	44	26	56	29	14	15	9	18	19	35	51	63	32
Sowina Błotna 30	61	28	48	34	11	15	3	11	20	29	52	64	31
Taczanów Drugi 32c	35	24	56	24	14	12	7	16	16	27	44	44	26
Zawidowice 8	32	21	52	25	23	14	10	17	16	33	50	48	28
Zielona Łaka ul. Krótka 1	43	30	60	32	18	16	11	21	27	44	70	80	38

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Pleszewie (norma dobową wg rekomendacji WHO z 2021 r. wynosi 45 µg/m³.)

Przeprowadzona analiza środowiska przyrodniczego miasta Pleszew pokazuje, że jest ono wolne od dużych zagrożeń i obciążeń. Występuje tutaj dość niski stopień skażenia pochodzącego z zakładów oddziałujących negatywnie na środowisko. Miasto posiada również korzystne warunki ekologiczne pomimo niskiej lesistości i ubogiej sieci hydrograficznej. Problemy środowiskowe występują tutaj na poziomie lokalnym i należy je rozwiązywać działaniami lokalnymi.

INFRASTRUKTURA

Opracowania Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej dotyczące stref energetycznych wiatru w Polsce umiejscawiają Pleszew w strefie III (korzystnej) pod względem zasobów energii wiatru. Czynniki atmosferyczne występujące w gminie sprzyjają pozyskiwaniu odnawialnej energii z siły wiatru. Na terenie gminy zlokalizowanych jest

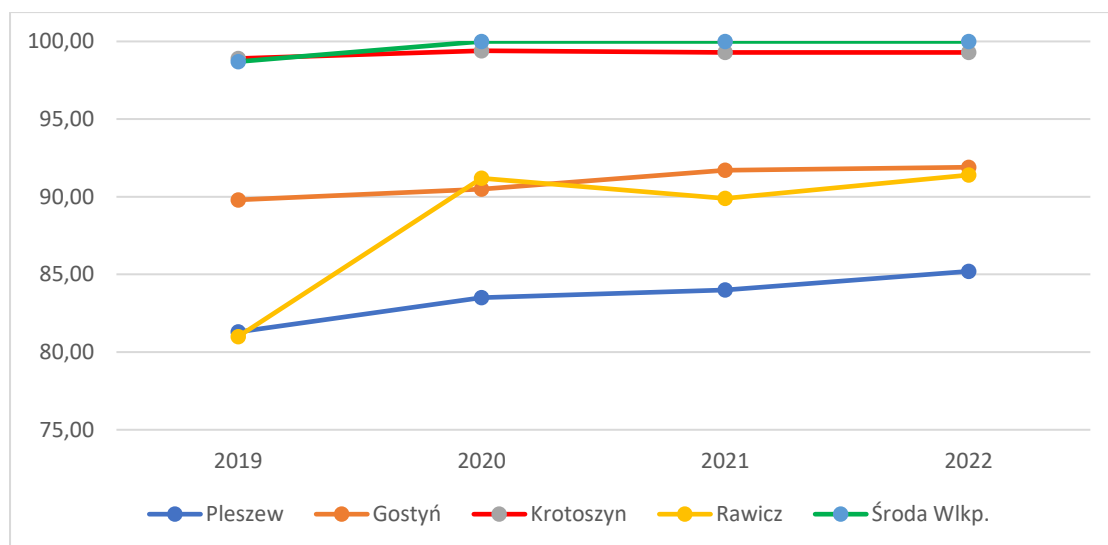
kilka elektrowni wiatrowych: w obrębach: Korzkwy, Piekarzew, Kowalew, Nowa Wieś, Brzezie. Korzystnymi dla środowiska przyrodniczego źródłami OZE są także wszelkiego rodzaju instalacje produkujące energię z wykorzystaniem promieniowania słonecznego.

Do obiektów ponadlokalnej infrastruktury technicznej na terenie Gminy zalicza się:

- gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200 relacji SRP Marszew – DN 500 – SP Małanów – Węzeł Odolanów wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową pierwszego stopnia SRP Marszew,
- linię elektroenergetyczną 110 kV relacji Dobrzyca – Pleszew i Ociąż – Pleszew oraz Główny Punkt Zasilania GPZ Pleszew,
- pas łączności radiowo-telewizyjnej SLR Kalisz–Chełmce – SLR Żerków.

Analizując udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej (w procencie ogółu budynków mieszkalnych) można zaobserwować równomierny wzrost przez cały analizowany okres. W zestawieniu z innymi gminami podobnymi, w 2022 r. Pleszew plasował się na czwartym miejscu w poniższym zestawieniu. Wśród analizowanych obszarów, najwyżej plasują się Środa Wielkopolska oraz Krotoszyn, w których ponad 95 % budynków mieszkalnych jest podłączonych do sieci wodociągowej [Rys. 13].

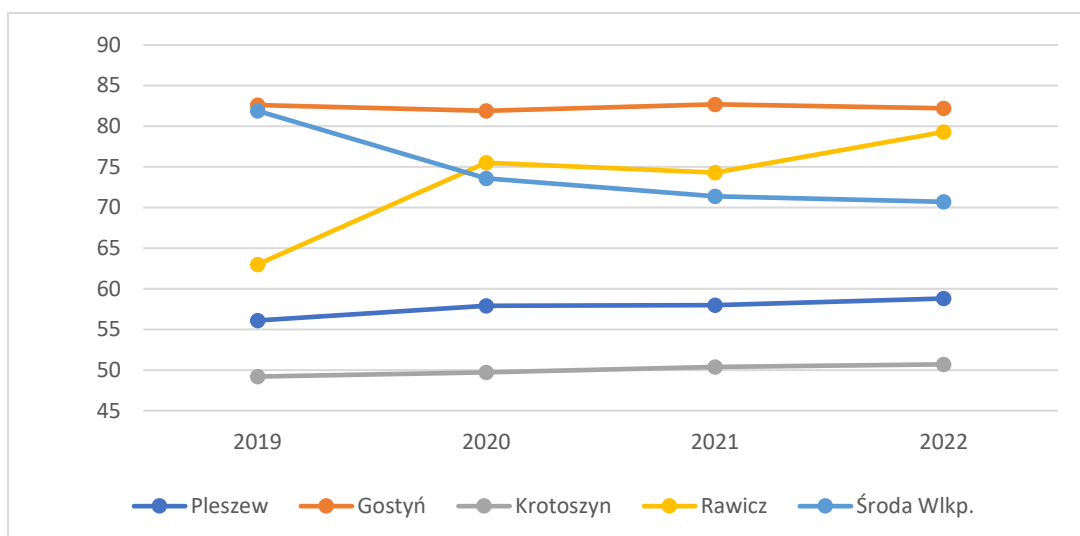
Incydentalnym problemem w gminie Pleszew jest awaryjność sieci wodociągowej. W związku z powyższym wykonany został pilotaż montażu czujników na sieciach wodociągowych. Pozwala to na stałe monitorowanie oraz szybsze reagowanie na występujące awarie wodociągu. Dla gminy ponadto jest opracowana dokumentacja projektowa na zagospodarowanie wód opadowych, która umożliwiła budowę dużego zbiornika na wody opadowe pod nowym parkingiem typu Park&Ride. Zbiornik zaopatruje w wodę tysiące roślin nasadzonych pomiędzy miejscami parkingowymi oraz ścieżką rowerową i deptakiem między ulicami Sienkiewicza a Targową.

Rys. 13. Budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowej (w % ogółu budynków mieszkalnych) w latach 2019–2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej jest niższy, niż ten dotyczący sieci wodociągowej – to samo można zaobserwować w czterech innych analizowanych gminach. W gminie Pleszew sytuacja w latach 2019–2022 jest dość stabilna, ze wzrostem do poziomu 58,8% w 2022 roku. W 2022 r. Gmina Pleszew w zestawieniu z gminami podobnymi plasuje się na czwartym miejscu, przed Krotoszynem. Natomiast w 2022 roku najlepiej wypadła gmina Gostyń, w której procent budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej wyniósł 82,2% [Rys. 14].

Rys. 14. Budynki mieszkalne podłączone do sieci kanalizacyjnej (w % ogółu budynków mieszkalnych) w latach 2019-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W gminie opracowano wiele koncepcji i ekspertyz dotyczących transportu, poruszania się po mieście, parkingów oraz planu rozwoju infrastruktury drogowej. Składają się one na dokument pn. "STUDIUM TRANSPORTOWE MIASTA PLESZEW ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM STREFY ŚRÓDMIEJSKIEJ". W związku z tym rozpoczęto wiele inwestycji tj. budowa parkingu przy dworcu kolejowym w Kowalewie, budowa centrum przesiadkowego w centrum miasta czy uruchomienie kolejnych linii transportu miejskiego. Priorytetem Pleszewa jest też bezpieczeństwo w ruchu, uruchomiono pilotażową inwestycję związaną z inteligentnym oświetleniem w mieście. Inteligentne przejścia dla pieszych wyposażono w czujniki i sygnaly świetlne wbudowane w podłoże. Wykrywają one pieszego zbliżającego się do jezdni.

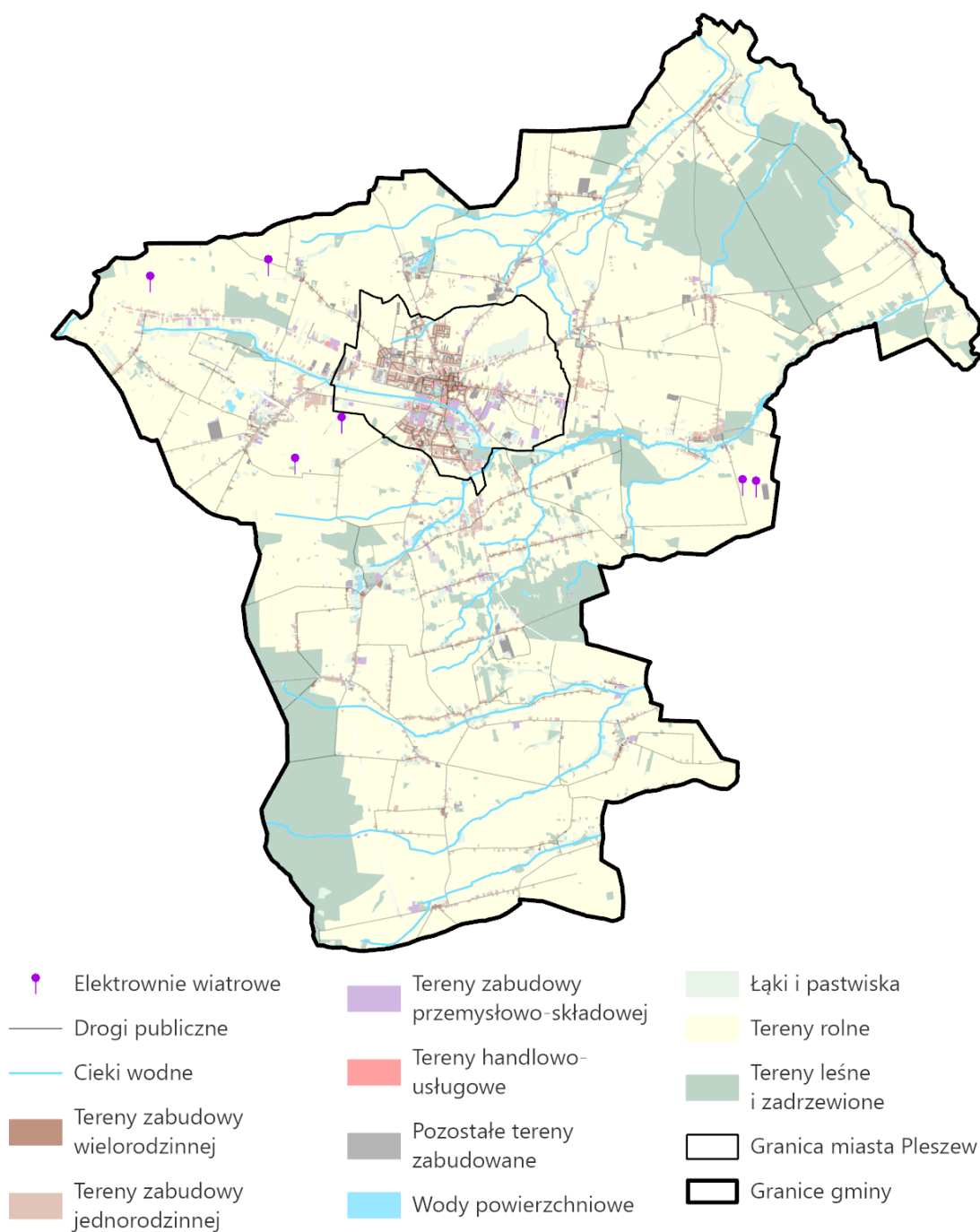
W ostatnich latach zmodernizowano nawierzchnie dróg gminnych zarówno w Pleszewie, jak i na terenach wiejskich gminy. Przy części tych inwestycji pojawiły się nowe chodniki.

Stopniowej rozbudowie podlega gminny system ścieżek rowerowych. Obecnie w całej gminie jest 13,851 km ścieżek rowerowych, z czego 4,899 km, tj. 35%, przypada na tereny wiejskie w miejscowościach: Lenartowice, Tomaszew-Korzkwy oraz Prokopów Marszew. Większość ścieżek wyłożona jest kostką brukową, tj. 100% dróg na terenach wiejskich i 72,5% w Pleszewie. W Pleszewie reszta ścieżek wyłożona jest asfaltem. Ścieżki rowerowe składają się z niedługich odcinków w mieście oraz nieco dłuższych (1,5-1,75 km) na terenach wiejskich.

5.5. Zagospodarowanie terenów i uwarunkowania planistyczne

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA I UWARUNKOWANIA PLANISTYCZNE

Miasto Pleszew jest głównym ośrodkiem administracyjnym i gospodarczym położonym centralnie w stosunku do wiejskiego obszaru gminy oraz w części południowo-wschodniej w stosunku do obszaru powiatu pleszewskiego. Obszar miasta w granicach administracyjnych wynosi 13,1 km², a powierzchnia całej gminy to 180,2 km².

Rys. 15. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Pleszew

Źródło: opracowanie własne.

W gminie Pleszew w przeważającej ilości dominują tereny otwarte/rolne. Tereny leśne, położone na północnym-wschodzie oraz południu zajmują jedynie ok. 14% powierzchni gminy. Tereny zurbanizowane są skoncentrowane w mieście Pleszew, gdzie prócz zabudowy jedno- i wielorodzinnej, występują tereny zabudowy przemysłowo-składowej. Miasto Pleszew posiada przykłady funkcjonalnej i uporządkowanej architektury i urbanistyki, często o znaczących walorach historycznych i/lub kulturowych. Jednakże prócz tego, w mieście występuje zabudowa dysfunkcyjna, o niskiej jakości technicznej i walorach estetycznych. Ład przestrzenny jest zakłócony brakiem estetyki i niską funkcjonalnością małej architektury. Zauważalnym problemem są nośniki reklamowe, w tym wielkoformatowe reklamy umieszczane przy drogach wjazdowych do miasta lub wywieszanych na fasadach budynków i ogrodzeniach. Obszary poprzemysłowe oraz tereny po byłej jednostce wojskowej charakteryzują się potrzebą

przeprowadzenia zmian przestrzennych i estetycznych. Dodatkowo, istnieje konieczność poprawy technicznej niektórych ulic i dróg, a część z nich nie posiada wydzielonych chodników.

Pozostała część gminy Pleszew to wieś, przedstawiające zazwyczaj układy zabudowy zlokalizowanej wzdłuż głównej ulicy. Istotne znaczenie lokalne ma Kowalew, w którym położona jest stacja kolei normalnotorowej Pleszew, łącząca miasto koleją wąskotorową. W krajobrazie wiejskim występuje kilka turbin wiatrowych położonych w wiejskiej części gminy w miejscowości Baranówek, Korzkwy, Piekarzew, Kowalew, Nowa Wieś, Brzezie. [\(Rys. 15\)](#).

Według stanu na 31.12.2023 r. w gminie obowiązywało 41 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z czego 23 na obszarze miasta Pleszew oraz 18 na pozostałych terenach gminy. W 2024 roku trwa procedura sporządzania 12 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (rozpoczęta w latach 2020-2023).

KOMUNIKACJA

Przez gminę Pleszew przebiega trasa planowanej drogi ekspresowej S11 (Kołobrzeg – Pyrzowice/Piekary Śląskie). W gminie krzyżują się dwie drogi krajowe, będące częścią szlaków komunikacyjnych biegnących z północy na południe oraz ze wschodu na zachód:

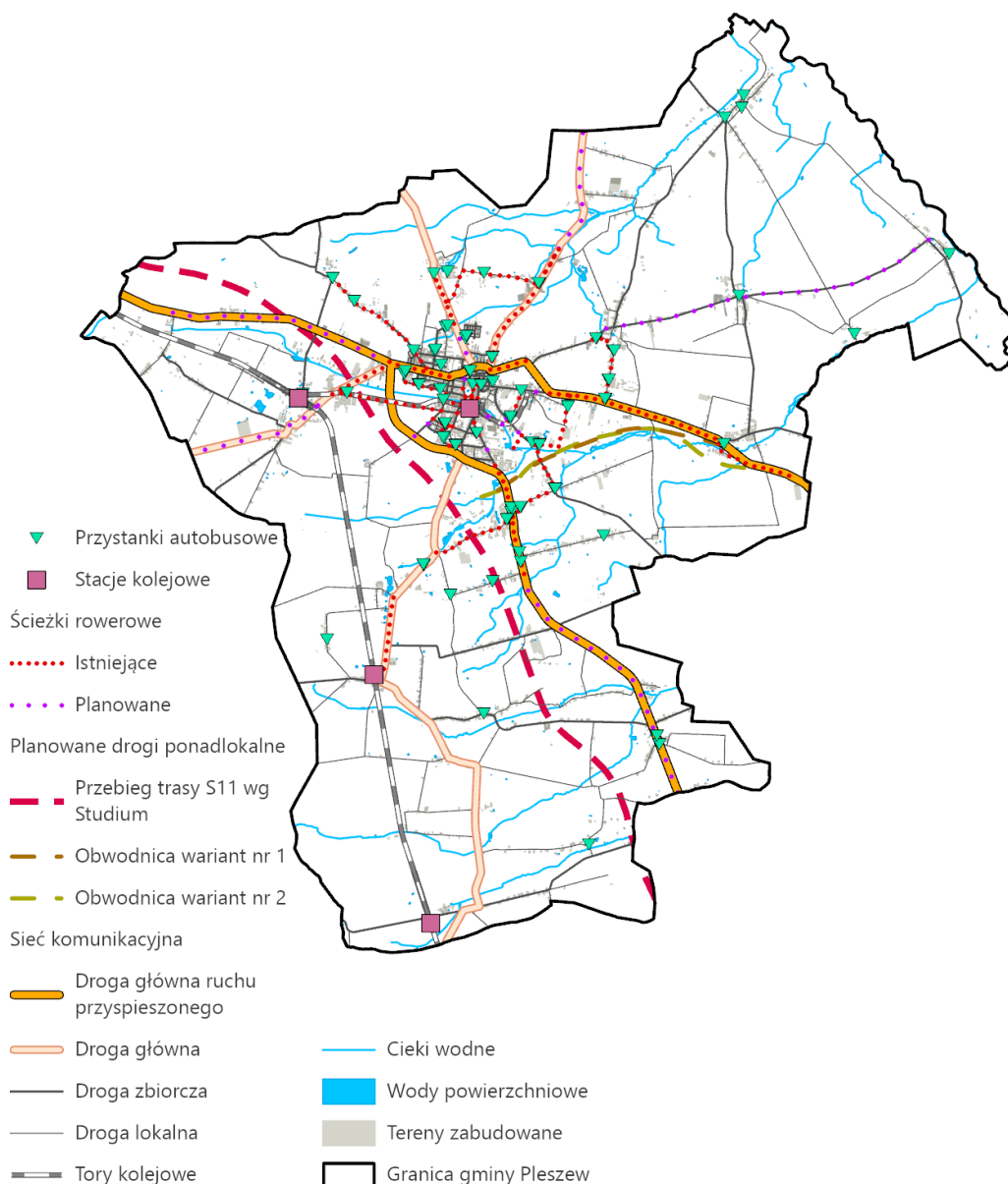
- nr 11 relacji Kołobrzeg – Bytom – od skrzyżowania z drogą nr 12 w miejscowości Pleszew, przez: Zieloną Łąkę, Dobrą Nadzieję, Ludwinę, Janków do granicy gminy w miejscowości Kuczków. Droga krajowa nr 11 zaliczona została do sieci dróg ekspresowych. Zostanie przystosowana do parametrów drogi ekspresowej przez realizację założeń „Studium Techniczno-Ekonomicznego”
- nr 12 relacji [Granica Państwa] Łęknica – Dorohusk [Granica Państwa] – od granicy gminy w miejscowości Suchorzew, przez Pleszew do granicy gminy w miejscowości Brzezie [\(Rys. 16\)](#).

Miasto Pleszew posiada dobre połączenia drogami krajowymi z niektórymi najbliższymi sąsiadującymi miastami powiatowymi: Jarocinem, Ostrowem Wielkopolskim i Kaliszem oraz położone jest na skrzyżowaniu wymienionych dróg krajowych nr 11 i 12.

Od 1 stycznia 2024 r. na terenie Miasta i Gminy Pleszew transport publiczny, współfinansowany przez gminę, jest realizowany w ramach: 18 linii autobusowych (Miasto i Gmina Pleszew i MZK Ostrów Wielkopolski) i 1 kolejowej (Stowarzyszenia Kolejowych Przewozów Lokalnych). Ponadto na terenie gminy przewozy realizowane są przez Powiat Pleszewski.

Co jest istotne – miasto Pleszew nie leży bezpośrednio, a w pobliżu linii kolejowej nr 272 Poznań Główny – Ostrów Wlkp. – Kluczbork, która jest częścią trasy Szczecin – Gliwice. Pobliska stacja kolejowa znajdująca się w Kowalewie jest oddalona o ok. 3,7 km od centrum miasta. Pomiędzy miastem Pleszew a stacją Kowalew kursują autobusy, a dla ruchu pasażerskiego i towarowego działa Pleszewska Kolej Lokalna – linia kolei wąskotorowej Pleszew – Kowalew. Ruch pasażerski realizowany na kolejach wąskotorowych w postaci ruchu planowego to jedyne tego rodzaju rozwiązanie w Polsce. Stacje kolejowe zlokalizowane są w Taczanowie Drugim, Kowalewie oraz Bronowie. Stacja w Kowalewie posiada bezpośrednie połączenia m. in. z Poznaniem, Szczecinem, Łodzią i Katowicami.

W 2021 r. uruchomiono gminną komunikację autobusową na terenie Miasta i Gminy Pleszew. Świadczenie usług przewozowych w zakresie publicznego transportu zbiorowego na dwukierunkowej linii PL rozpoczęło się ostatecznie z dniem 1 kwietnia. Miasto i Gmina Pleszew stała się tym samym jego organizatorem zaś na operatora wybrane zostało Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.

Rys. 16. Schemat komunikacji w gminie Pleszew

Źródło: opracowanie własne.

KOMPAKTOWY PLESZEW – MIASTO 15-MINUTOWE

Od 2018 r. miasto Pleszew wdraża ideę miasta 15-minutowego według światowych trendów. Zgodnie z przyjętymi założeniami Pleszew ma rozwijać się w duchu idei miasta kompaktowego, gdzie każdy mieszkaniec „na wyciągnięcie ręki” ma dostęp m.in. do łatwo dostępnych żłobków i przedszkoli, przyjaznych szkół, także artystycznych, atrakcyjnych i bezpiecznych miejsc rekreacji i wypoczynku, nowoczesnych obiektów sportowych, zróżnicowanej oferty kulturalnej, czy też wysokiej jakości opieki zdrowotnej. Miasto 15-minutowe ma zapewniać te wszystkie udogodnienia w odległości maksymalnie kwadransa drogi od domu – głównie pieszo, na rowerze, komunikacją publiczną lub w ostateczności samochodem. Założenia miasta kompaktowego obejmują jak najczęstszą rezygnację z własnego auta na rzecz spaceru czy przemieszczania się jednośladem. Idea zakłada również rozwój komunikacji zbiorowej i rozbudowa mieszkalnictwa w pobliżu np. przystanków autobusowych czy dworców.

Pleszew został dostrzeżony przez twórcę idei miasta 15-minutowego prof. Carlosa Moreno, Uniwersytet na Sorbonie. Idea miasta kompaktowego na przykładzie Pleszewa pojawiła się w publikacjach i artykułach:

- The 15-Minute City: A Solution to Saving Our Time and Our Planet, Carlos Moreno, Wiley, 2004.
- Newsweek, <https://www.newsweek.pl/biznes/male-miasta-i-gminy-walczą-o-przetrwanie/883knnq>
- Wspólnota. Pismo Samorządu Terytorialnego, <https://miasto15.pl/wpcontent/uploads/2021/11/fragment.png>
- Portal Samorządowy, <https://www.portalsamorzadowy.pl/polityka-i-społeczeństwo/miasto-kompaktowe-sposob-na-depopulację-i-pogłębiająca-się-peryferijność,270608.html>
- Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM w Poznaniu, <https://wgseigp.amu.edu.pl/wiadomosci/wydarzenia/czy-kompaktowe-miasto-może-być-szansa-na-przewycięzenie-peryferijności-studium-przypadku-pleszewa>
- Architektura i Biznes, <https://www.architekturaibiznes.pl/pleszew-miasto-kwadransowe,9006.html>
- Review, https://thereview.pl/pleszew_compact-city/
- Polska Agencja Prasowa, <https://samorząd.pap.pl/kategoria/aktualności/burmistrz-pleszewa-wdrażamy-koncept-miasta-15-minutowego>
- Związek Miast Polskich, <https://www.miasta.pl/aktualności/zrównowazona-mobilność-miejska-relacja-i-zapis-wideo-seminarium>
- Irenakuczynska.pl, <https://irenakuczynska.pl/kompaktowy-pleszew/>.

6.6. Kultura, sport i rekreacja

KULTURA

Miasto i Gmina Pleszew w zakresie kultury, sportu i rekreacji posiada nowoczesne, wielofunkcyjne obiekty, na których organizowane są zajęcia skierowane do różnych grup wiekowych i angażujące różnych odbiorców dostępne zgodnie z założeniami miasta 15-minutowego. Główną jednostką w zakresie kultury w gminie jest Dom Kultury noszący nazwę Zajezdnia Kultury, która zrealizuje różnorodne przedsięwzięcia takie, jak w tym koncerty, spektakle teatralne, wystawy i wernisaże, warsztaty, festiwale filmowe i wiele innych.

Liczba osób korzystających z oferty Zajezdni Kultury w Pleszewie jest uzależniona m.in. od skali wydarzenia. prezentuje zestawienie liczby uczestników w kilku wybranych inicjatywach DK, które odbyły się w 2022 r. (Tab. 12).

Tab. 12. Przykładowe wydarzenia, które miały miejsce 2022 roku w Domu Kultury w Pleszewie.

Data	Wydarzenie	Liczba osób
14.01.2022	Koncert Noworoczny	850
30.01.2022	30 FINAŁ PPL WOŚP – transmisja licytacji	2082
26.04.2022	Spotkanie autorskie z Bogusławem Wołoszańskim	300
01-31.05.2022	Zajęcia dla Środowiskowego Domu Pomocy Społecznej	21
29.05.2022	Koncert Na Dzień Dziecka	240
01-30.06.2022	Zajęcia Teatr Co Jest Grane – 21 spotkań	336
12.06.2022	KRWIODAWSTWO	100
12.08.2022	Befor Revers Festival	200
20.12.2022	Szkolenie z Cyfryzacji	15

Źródło: Miasto i Gmina Pleszew. Raport o stanie gminy za rok 2022.

Instytucją realizującą zadania kulturowe jest również Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Pleszewie. W bibliotece działają różne kluby (np. Dyskusyjny Klub Książki), organizowane są warsztaty, akcje ogólnopolskie, spotkania autorskie, itd.

W mieście Pleszew funkcjonuje Muzeum Regionalne, samorządowa instytucja kultury, działająca od 1983 r. Założeniem pierwszego pleszewskiego muzeum stały się zbiory etnograficzne i historyczne, zbierane już w początku XX w. Obecnie działalność wystawiennicza obejmuje tematykę z zakresu zbiorów: historycznych – dotyczących miasta i okolic, archeologicznych – kultury łżyckiej z wykopalisk prowadzonych w regionie, artystycznej – m.in. kolekcja dzieł

Mariana Bogusza, etnograficznych – rzemiosło i kultura materialna regionu. Muzeum prowadzi również wykłady, prelekcje i warsztaty skierowane do mieszkańców Miasta i Gminy Pleszew.

W gminie znajdują się obiekty historyczne o wysokich walorach estetycznych: w mieście Pleszew są to np. ratusz wzniesiony w 1835 r. drewniany kościół pw. św. Floriana, Kościół parafialny pw. Ścięcia św. Jana Chrzciciela istniejący co najmniej od XIV w., budynek Muzeum Regionalnego, gmach obecnego Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica, kompleks kolei wąskotorowej, Pałac Malinie. Poza miastem obiektami zabytkowymi są m.in. Zespół Pałacowo – Parkowy w Taczanowie.

SPORT I REKREACJA

Jednostką zajmującą się zagadnieniami sportu jest w gminie spółka Sport Pleszew. Celem Spółki jest prowadzenie działalności w zakresie wypoczynku, sportu, rekreacji, rehabilitacji zdrowotnej i turystyki a w szczególności prowadzenie: obiektów sportowych i działalności sportowo-rekreacyjnej.

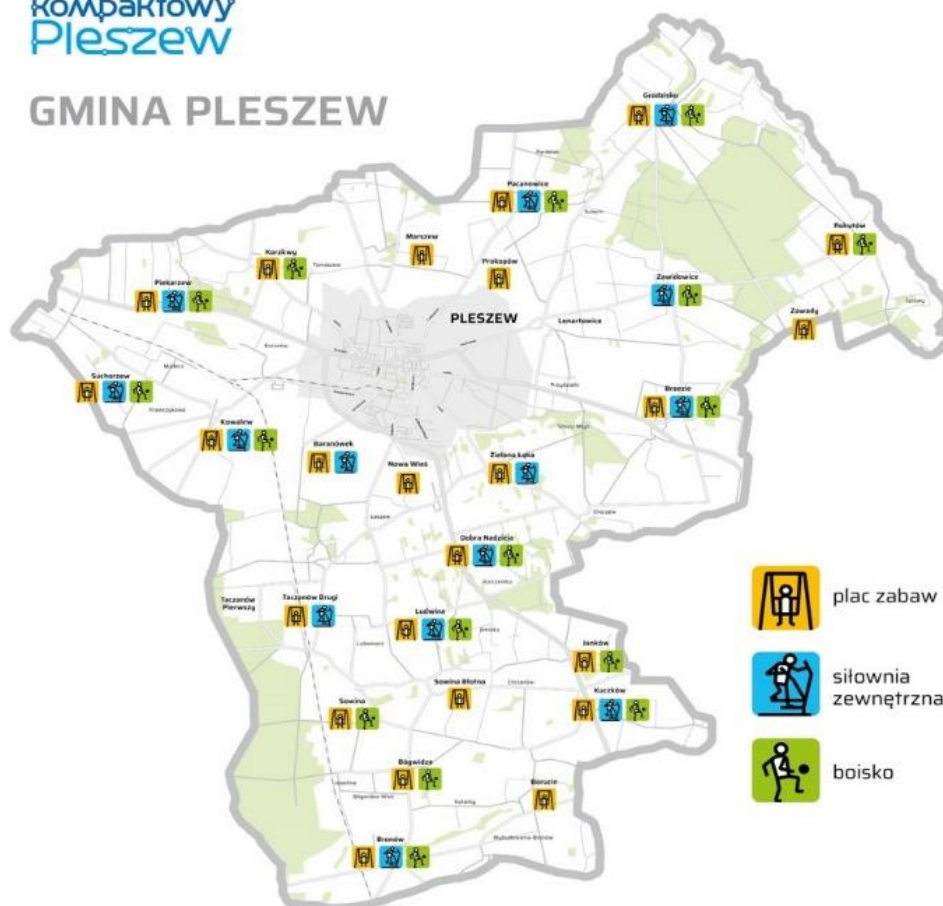
Na terenie gminy Pleszew znajduje się 9 hal sportowych. Jedną z najważniejszych jest zlokalizowana w mieście Pleszew która ma swoją siedzibę przy ul. Bolesława Krzywoustego. Ten pełnowymiarowy obiekt został zaprojektowany z uwzględnieniem organizacji również wydarzeń kulturalnych, w tym muzycznych.

Kolejnym obiektem sportowym jest stadion miejski w Pleszewie. Obiekt ten spełnia wymogi PZLA, uzyskując tym samym świadectwo uprawniające do rozgrywania tu oficjalnych zawodów lekkoatletycznych. Inne obiekty należące do kompleksu stadionu miejskiego to: miasteczko ruchu drogowego, lodowisko (zimą)/ skate park (wiosna, lato, jesień), strefa do treningów *street work out*, kryty kort tenisowy, boisko do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią.

W mieście Pleszew znajduje się Park Wodny „Planty”, określany jako „sportowa wizytówka Pleszewa”. W 2022 roku Park Wodny odwiedziło 121.477 osób (w 2021 r. – 82.907 osób).

W ostatnich latach przede wszystkim z funduszy sołeckich i osiedlowych wybudowano i wyposażono place zabaw, wyposażono i wykonano siłownie zewnętrzne w Pleszewie oraz w 13 wsiach: Boiska sportowe poza Pleszewem znajdują się w 15 wsiach gminy (Rys 17).

Wśród rekreacyjnych obiektów należy wymienić sale wiejskie, wigwamy: dwa w Pleszewie, w Nowej Wsi, Zielonej Łące i Sowinie. Można je wynajmować na imprezy okolicznościowe, służą również podczas festynów.

Rys. 17. Lokalizacja obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie gminy Pleszew (z wyłączeniem miasta).

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Pleszew

5.7. Edukacja i wychowanie

W 2022 r. w gminie Pleszew funkcjonowało: 17 przedszkoli i punktów przedszkolnych (w tym 10 publicznych), 10 szkół podstawowych, 2 licea ogólnokształcące, 2 technika oraz 5 szkół zawodowych i branżowych. Na obszarze gminy działały także 4 niepubliczne żłobki dysponujące łącznie ok. 100 miejscami (Tab. 13). W mieście funkcjonuje również szkoła muzyczna.

Tab. 13. Liczba placówek edukacyjnych w gminie Pleszew w latach 2018–2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Wychowanie przedszkolne	16	17	17	17	17
Szkoły podstawowe	11	11	10	10	10
Licea ogólnokształcące	2	2	2	2	2
Szkoły średnie zawodowe (technika)	2	2	2	2	2
Zasadnicze szkoły zawodowe, szkoły branżowe I i II stopnia i szkoły przysposabiające do pracy zawodowej specjalne	5	4	4	5	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Liczba dzieci w przedszkolach i szkołach w latach 2018–2022 r. przedstawia tabela 14. W latach tych rejestruje się systematyczny wzrost udziału dzieci w wychowaniu przedszkolnym. W szkołach podstawowych, po wzroście w latach

2018-2019, notuje się spadki. Największy wzrost uczniów dotyczy szkół średnich i związany jest z napływem do Pleszewa uczniów z całego powiatu.

Tab. 14. Liczba uczniów w placówkach edukacyjnych w gminie Pleszew w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022	Zmiana
Wychowanie przedszkolne	1152	1181	1204	1228	1255	+103
Szkoły podstawowe	2688	2702	2672	2675	2585	-103
Licea Ogólnokształcące	451	605	560	525	603	+152
Szkoły średnie zawodowe (technika)	838	1019	1015	1027	1182	+344
Zasadnicze szkoły zawodowe, szkoły branżowe I i II stopnia i szkoły przysposabiające do pracy zawodowej specjalne	512	659	646	653	613	+101

Źródło: Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Na podstawie wyników egzaminów ósmoklasisty można ocenić jakość edukacji w mieście i gminie Pleszew. Pod tym względem w 2023 r. Pleszew prezentuje najniższy poziom wśród podobnych ośrodków województwa (Tab. 15) oraz niższy od średniej dla Wielkopolski o 5 punktów procentowych z języka polskiego i angielskiego i o 3 punkty procentowe z matematyki. W 2022 r. Pleszewscy uczniowie wypadli lepiej w porównaniu z innymi badanymi ośrodkami miejskimi i osiągnęli najlepsze wyniki z języka polskiego (58,35%), drugie z języka angielskiego (61,22%) oraz trzecie z matematyki (51,10%).

Tab. 15. Wyniki egzaminów ósmoklasisty w analizowanych gminach w 2023 r.

	Język polski	Język angielski	Matematyka
Pleszew	58,95%	57,00%	47,20%
Środa Wielkopolska	61,30%	65,62%	49,66%
Gostyń	62,95%	60,65%	50,84%
Rawicz	62,71%	60,92%	46,89%
Krotoszyn	62,72%	58,63%	48,20%
Województwo wielkopolskie	63,23%	62,59%	50,58%

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapa.wyniki.edu.pl.

Wyniki egzaminów maturalnych za 2023 r. stawiają Pleszew na średnim poziomie względem innych podobnej wielkości ośrodków w województwie (Tab. 16). Pleszew plasował się z wynikami pisemnymi z języka polskiego, języka angielskiego i matematyki na 2-gim lub 3-cim miejscu spośród 5 analizowanych gmin. W przypadku języka polskiego maturzyści wszystkich analizowanych ośrodków osiągnęli gorsze wyniki od przeciętnego maturzysty z województwa wielkopolskiego. Z języka angielskiego w większości badanych ośrodków miejskich województwa poziom ten był zbliżony, mniejszy w gminie Pleszew, a jeszcze mniejszy w gminie Środka Wielkopolska. Wyniki matury z matematyki dla trzech badanych miast średniej wielkości były mocno rozbieżne w stosunku do średniej arytmetycznej dla wszystkich gmin województwa, ale dla Pleszewa i Gostynia – zbieżne.

Tab. 16. Wyniki pisemnych egzaminów maturalnych na poziomie podstawowym w analizowanych gminach w 2023 r.

	Język polski	Język angielski	Matematyka
Pleszew	64,13%	80,44%	70,59%
Środa Wielkopolska	61,47%	75,33%	64,22%
Gostyń	71,76%	83,30%	70,99%
Rawicz	65,03%	82,02%	66,47%
Krotoszyn	72,96%	87,85%	78,50%
Województwo wielkopolskie	65,54%	83,91%	69,26%

Pleszewski samorząd podejmuje aktywne działania w zakresie wsparcia edukacji na różnych jej etapach. W latach 2019–2022 przeprowadzono pozalekcyjne zajęcia skierowane do gminnej młodzieży. Były to m.in. zajęcia specjalistyczne z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zajęcia podnoszące świadomość ekologiczną, zajęcia sportowe i wyjazdy w celach turystycznych. W gminie działa także kilka klubów sportowych. W trakcie trwania pandemii COVID-19 dokonano zakupu liczego sprzętu umożliwiającego edukację zdalną uczniów.

Działania w zakresie wysokiej jakości edukacji w Pleszewie stanowią filary we wdrażanej idei miasta 15-minutowego. Jednym z realizowanych postulatów są „Łatwo dostępne żłobki i przedszkola”. W 2021 r. Miasto i Gmina Pleszew wygrała konkurs „Samorząd PRO FAMILIA” organizowany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Drugim z filarów wspomnianej idei są „Przyjazne szkoły, także artystyczne”. Jak wskazują materiały promocyjne: pleszewskie placówki edukacyjne dysponują unowocześnioną bazą edukacyjną i obiektami sportowymi, edukacja przebiega w sposób przyjazny młodzieży. Dodatkowo sieć komunikacji publicznej jest dostosowana do potrzeb uczniów, zapewniając im dogodny dojazd do szkół.

5.8. Bezpieczeństwo publiczne

Instytucje zapewniające mieszkańcom gminy bezpieczeństwo to: Komenda Powiatowa Policji, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Straż Miejska oraz Ochotnicze Straże Pożarne. Brak szczegółowych danych dla gminy nie pozwala na jednoznaczne określenie poziomu przestępczości. Dane dla całego powiatu pleszewskiego za lata 2017–2022 o przestępczości kryminalnej informują o lekko spadkowej tendencji liczby czynów stwierdzonych i wykrytych z wyjątkiem 2021 r., gdy odnotowano ich wzrost. Liczba wszczętych postępowań w badanym okresie rosła do 2019 r., po czym w kolejnych latach spadała, w latach 2021–2022 osiągając zbliżone wartości. Analogicznie przedstawia się kwestia przestępczości ogólnej (Tab. 17).

Tab. 17. Statystyka przestępczości w powiecie pleszewskim w latach 2017–2022

Rodzaj przestępczości	Charakterystyka	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Przestępczość kryminalna	Liczba wszczętych postępowań	310	389	543	442	421	429
	Liczba czynów stwierdzonych	473	446	486	447	525	443
	Liczba czynów wykrytych	392	360	370	359	427	349
Przestępczość ogólna	Liczba wszczętych postępowań	586	656	835	747	755	748
	Liczba czynów stwierdzonych	1051	705	732	753	821	732
	Liczba czynów wykrytych	958	599	571	613	629	547

Źródło: <https://pleszew.policja.gov.pl/w20/statystyka> [dostęp: 27.03.2024]

Według informacji zawartych w obowiązującym SUIKZGP, „na terenie gminy nie występują przestępstwa o znacznym ciężarze gatunkowym, jak również nie odnotowuje się rażącego naruszenia porządku publicznego podczas imprez masowych. Zauważalnym problemem jest przestępczość nieletnich oraz bezpieczeństwo na drogach. Wśród młodzieży odnotowuje się przypadki rozbojów i wymuszeń rozbójniczych, kradzieży z włamaniami, kradzieży, fałszerstw oraz przestępstwa związanych z narkomanią” (SUIKZGP Gminy Pleszew 2021 r., str. 57). W związku z powyższym Miasto i Gmina Pleszew współpracuje z Komendą Powiatową prowadząc cykliczne działania edukacyjne pn. „Nielat”.

Według danych KPP Pleszew za rok 2023 dla całego powiatu pleszewskiego, w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost liczby wypadków (+ 10 osób), liczby zabitych (+4 osoby) i rannych (+14 osób), kolizji (+40) i zdarzeń (+50). W mieście Pleszew w 2023 r. najczęściej dochodziło do zdarzeń drogowych na ulicach: Kaliska (17 zd.) i Poznańska (14 zd.) oraz Lipowa (12 zd.). Po 8 zdarzeń odnotowano na ulicach: Marszewska, Ogrodowa i Rynek. Według danych jednostki OSP z terenu Miasta i Gminy Pleszew w 2022 r. odnotowano 50 pożarów na terenie gminy.

Działania ratowniczo – gaśnicze na terenie Miasta i Gminy Pleszew prowadzi 7 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP). Dwie z nich włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego: Kowalew oraz Pleszew. W 2022 roku jednostki OSP z terenu Miasta i Gminy Pleszew interweniowały łącznie przy 249 zdarzeniach – 54 pożary, 195 miejscowe zagrożenia, za czego wyjeżdżały na sąsiednie samorządy do 4 pożarów i 43 miejscowych zagrożeń. Straż Miejska w 2021 r. przyjęła 559 zgłoszeń od mieszkańców, a w 2022 r. – 433, co oznacza spadek o 22,5%.

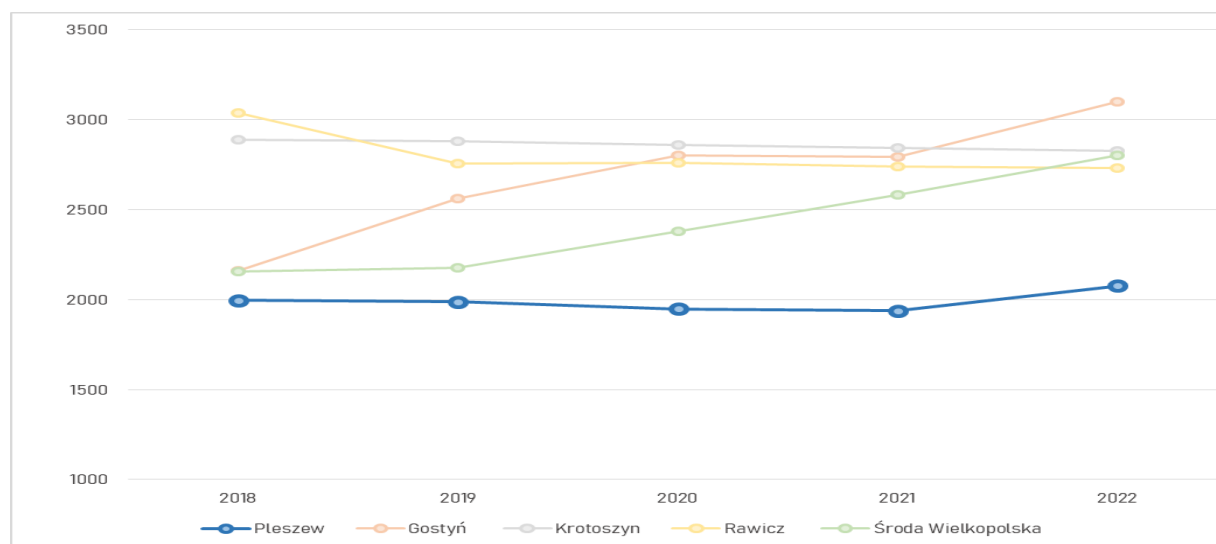
Tab. 18. Zgłoszenia od mieszkańców przyjęte przez Straż Miejską w 2021 oraz w 2022 r.

Nazwa zgłoszenia	2021	2022
zakłócanie porządku publicznego i spokoju	35	34
zagrożeń w ruchu drogowym	118	128
ochrony środowiska i gospodarki odpadami	243	120
zagrożeń życia i zdrowia	21	4
zagrożeń pożarowych	0	0
awarii technicznych	22	31
dotyczących zwierząt	80	115
pozostałe zgłoszenia	40	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie: "Miasto i Gmina Pleszew. Raport o stanie gminy za 2021 rok" oraz "Miasto i Gmina Pleszew. Raport o stanie gminy za 2022 rok"

W kontekście bezpieczeństwa związanego z ochroną zdrowia w mieście Pleszew działa szpital powiatowy posiadający lądowisko.

Pod względem liczby mieszkańców przypadających na 1 aptekę gmina Pleszew wypada najkorzystniej na tle innych średniej wielkości miast województwa wielkopolskiego (Rys. 18). W latach 2017-2022 liczba osób przypadających na jedną aptekę ogólnodostępną w tej gminie oscyluje wokół 2000 mieszkańców.

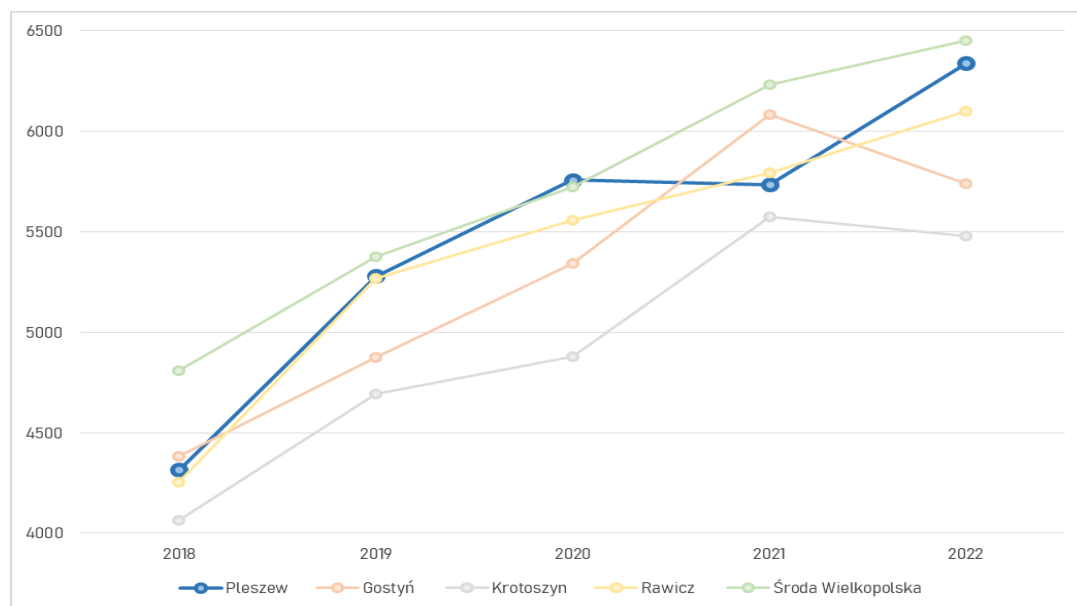
Rys. 18. Liczba mieszkańców przypadająca na 1 ogólnodostępną aptekę w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

5.9. Finanse samorządowe

Kondycję finansową Pleszewa należy ocenić umiarkowanie pozytywnie. Poziom osiąganych dochodów w przeliczeniu na mieszkańca w ostatnich latach, z wyjątkiem 2021 r., notował roczny wzrost i kształtował się, podobnie jak w Środzie Wielkopolskiej, w górnej granicy, w porównaniu do innych średniej wielkości miast województwa

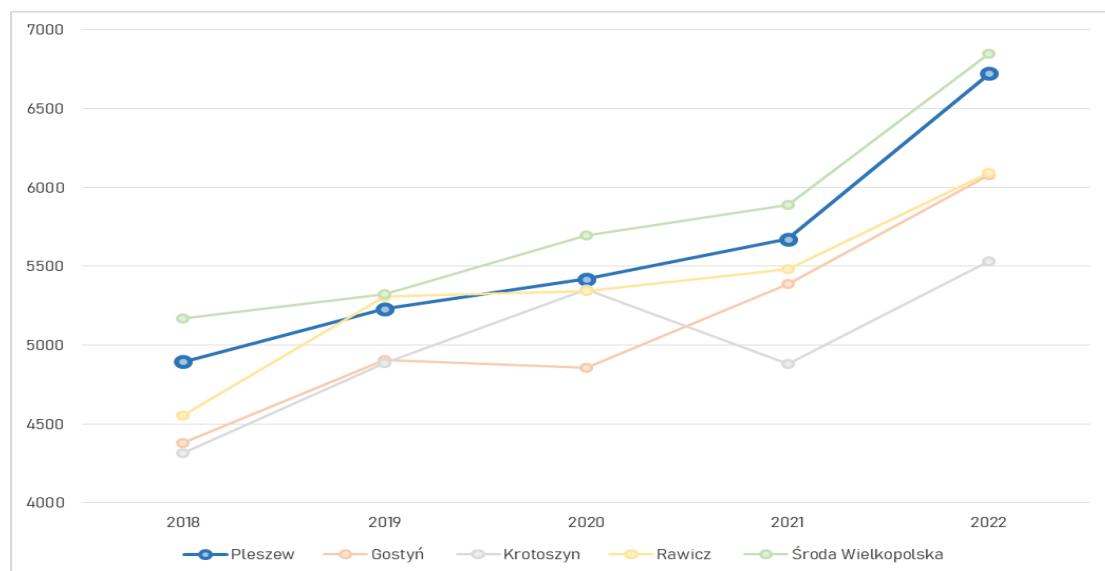
wielkopolskiego. (Rys. 19). Przychody mieszkańców wszystkich analizowanych gmin w 2022 r. były niższe od średniej województwa (7212 zł) i kraju (7455 zł).

Rys. 19. Dochody na 1 mieszkańca w analizowanych gminach w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W Pleszewie, analogicznie do dochodów, prezentują się wydatki, osiągając rokroczny wzrost z większym odbiciem w 2022 r. Na tle innych średniej wielkości miast województwa wielkopolskiego wydatki znajdują się w górnej granicy osiągając wartości niewiele mniejsze tylko od Środy Wielkopolskiej (Rys. 20). Podobnie jak w przypadku dochodów przeciętne wydatki budżetowe na osobę w Pleszewie w 2022 r. były niższe od średniej dla kraju (7668 zł) oraz województwa (7426 zł).

Rys. 20. Wydatki na 1 mieszkańca w analizowanych gminach w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Bilans ogólnych dochodów i wydatków w gminie Pleszew wskazuje na odpowiednie wyważenie gminnego budżetu w ostatnich latach. Nadwyżki budżetowe wielkości 1,5-1,9 mln zł przeplatają się z deficytami mieszczącymi się w granicach ok. 1,5-11,1 mln zł. Wydatki nieznacznie przewyższały dochody wyłącznie na przestrzeni lat 2017-2018.

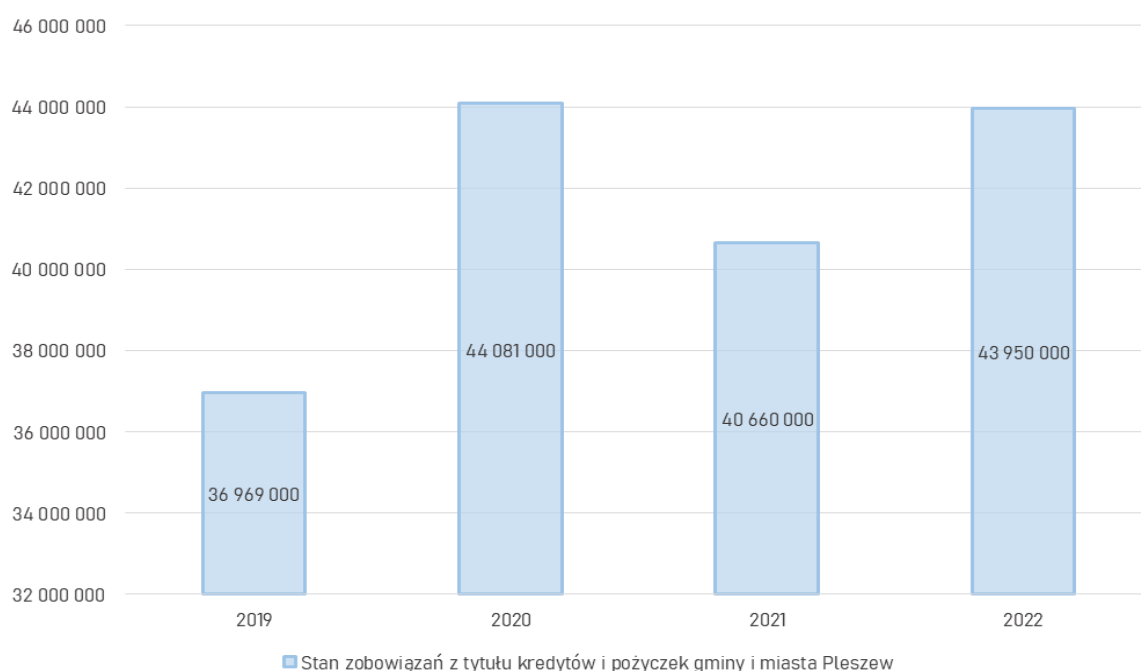
W latach 2018–2022 obserwuje się znaczący wzrost obu składowych (Tab. 19). Wynosi on 30% dla dochodów i 25% dla wydatków.

Tab. 19. Struktura dochodów i wydatków w gminie Pleszew w latach 2018–2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Dochody ogółem	129 234 246	157 779 993	169 311 017	167 035 640	183 779 980
Wydatki ogółem	146 614 840	156 296 102	159 342 704	165 144 741	194 930 751
Nadwyżka/deficyt	-17 380 594	+1 483 891	+9 968 313	+1 890 899	-11 150 771

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zadłużenie Miasta i Gminy Pleszew notuje zmiany w ostatnich latach, jednakże pozostaje wyraźnie poniżej dopuszczalnego poziomu zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego, wynoszącego 60% dochodów jednostki. Mniejsze zadłużenie notowano w 2019 r. i 2021 r. i 2022 r. Wówczas stanowiło ono ok. 24% rocznych dochodów. Wzrost zadłużenia w stosunku do dochodów do ok. 26% wystąpił jedynie w 2020 r. Tym samym uznać, że zobowiązania z tytułów kredytów i pożyczek Miasta i Gminy Pleszew nie stanowią zagrożenia dla finansów samorządu (Rys. 21).

Rys. 21. Stan zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek gminy i miasta Pleszew

Źródło: Miasto i Gmina Pleszew. Raport o stanie gminy za rok 2019, 2020, 2021 i 2022.

O dobrej kondycji finansowej gminy świadczą przede wszystkim roczne, prężne działania inwestycyjne Pleszewa. W 2023 r. budżet Miasta i Gminy Pleszew podlegał zmianom wprowadzonym w trybie uchwał Rady Miejskiej oraz zarządzeń Burmistrza Miasta i Gminy. Plan budżetowy na 31.12.2023 r. zakładał dochody do budżetu gminy w wysokości 167 592 946,85 zł i był o 10,89 mln wyższy od zakładanego na 1.01.2023 r. Analogicznie wydatki. Na koniec 2023 r. wydano 186 016 890,20 zł środków budżetowych, co oznaczało przekroczenie zakładanej na początku 2023 r. kwoty o 7,03 mln zł. Dzięki bieżącym korektom budżetu jego realizacja w 2023 r. w poszczególnych działach tematycznych zazwyczaj stanowiła około 100% pierwotnych założeń (dokładnie od 94,33 do 104,66%).

5.10. Uwarunkowania instytucjonalne rozwoju gminy

Struktura organizacyjna Urzędu Miasta i Gminy Pleszew jest zwarta i dostosowana do realizowanych zadań. Wyróżnić można 5 pionów organizacyjnych, które za wyjątkiem jednego wydziału nie posiadają dalszej wewnętrznej struktury podziału. Poszczególne piony podlegają burmistrzowi, pierwszemu zastępcy burmistrza, drugiemu zastępcy burmistrza, sekretarzowi i skarbnikowi. Burmistrzowi podlega pion najbardziej rozbudowany, składający się w większości z jednostek związanych ze sprawami wewnętrznymi urzędu. Są to:

- Audytor Wewnętrzny,
- Stanowisko ds. Kontroli,
- Wydział Rozwoju i Analiz,
- Wydział Ochrony Środowiska,
- Biuro Prasowe,
- Pełnomocnik ds. Ochrony Informacji Niejawnych,
- Inspektor Ochrony Danych,
- Służba Bezpieczeństwa i Higieny Pracy,
- Stanowisko ds. Nadzoru Właścielskiego,
- Straż Miejska.

Pion podległy pierwszemu zastępcy burmistrza jest związany z działaniami zewnętrznymi urzędu, jednostki te mają bezpośredni kontakt ze sprawami mieszkańców gminy. Składa się z następujących jednostek:

- Wydział Inwestycji,
- Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Planowania Przestrzennego,
- Wydział Gospodarki Komunalnej,
- Referat Gospodarki Odpadami.

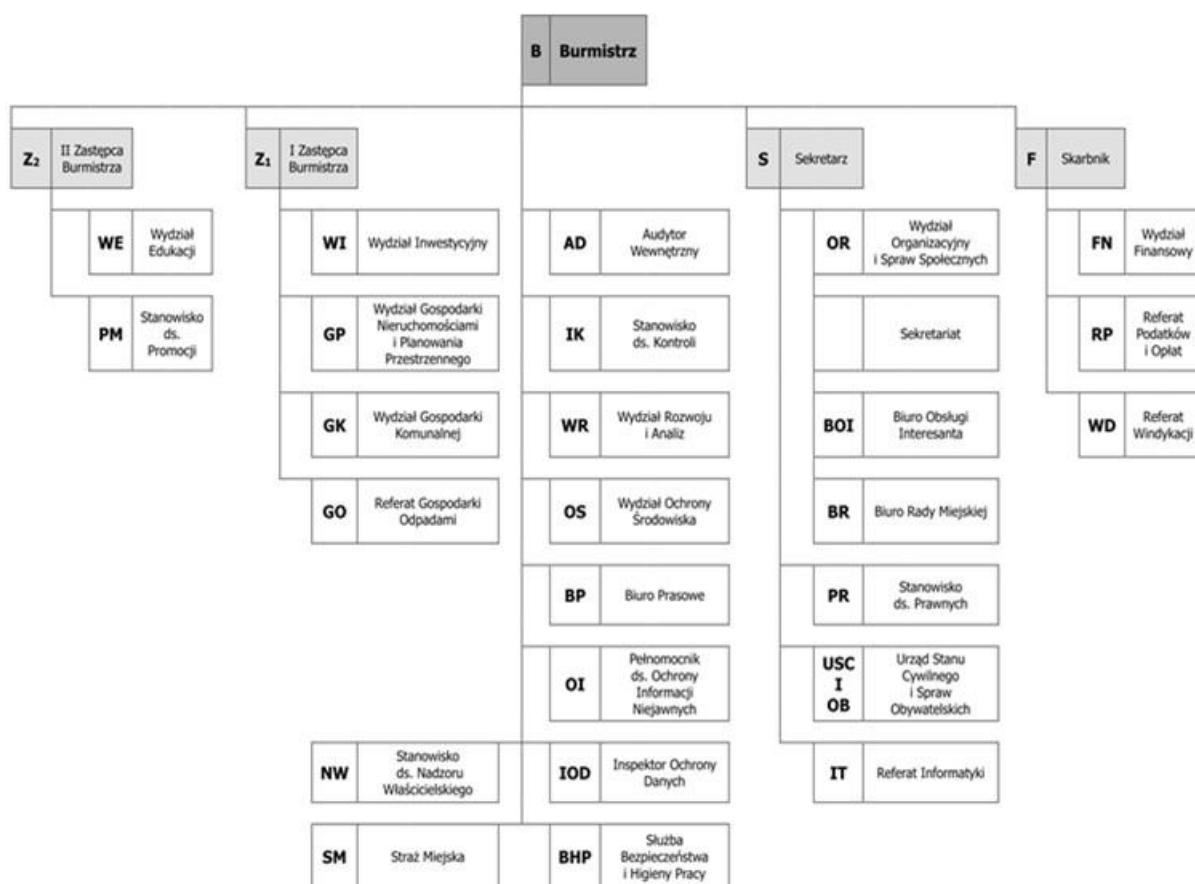
Trzeci pion tworzy drugi zastępca burmistrza, któremu podległy jest Wydział Edukacji. Czwarty pion, podległy sekretarzowi gminy, skupia się na sprawach prawno-organizacyjnych i technicznych urzędu. Składa się z następujących jednostek:

- Wydział Organizacyjny i Spraw Społecznych (jedyne wydział o dalszej strukturze podziału) składający się z komórek:
 - Sekretariat,
 - Biuro Obsługi Interesanta,
 - Biuro Rady Miejskiej.
- Stanowisko ds. Prawnych,
- Urząd Stanu Cywilnego i Spraw Obywatelskich
- Referat Informatyki.

Ostatni pion tworzy skarbnik odpowiedzialny za sprawy finansowe gminy, pod którego podległe są:

- Wydział Finansowy,
- Referat Podatków i Opłat,
- Referat Windykacji.

Opisywana struktura podziału charakteryzuje się dość płaską hierarchią służbową. Skraca to dystans pomiędzy stanowiskami poszczególnych pracowników urzędu, a osobami nadzorującymi konkretne wydziały czy całe piony organizacyjne. Taka struktura niewątpliwie ułatwia kontakt i wymianę informacji poszczególnych jednostek w urzędzie. Z punktu widzenia działań strategicznych jest to dobra cecha, która ułatwia holistyczne podejście do realizowanych zadań, poprzez współpracę pomiędzy różnymi komórkami działającymi w urzędzie. Zmniejszony dystans pomiędzy urzędnikami i osobami na szczycie pionów, w tym burmistrzem ułatwia również kontakt władz z mieszkańcami gminy i zapewnia lepszą znajomość nastrojów społecznych. [\[Rys. 22\]](#).

Rys. 22. Schemat struktury organizacyjnej Urzędu Miasta i Gminy Pleszew
Źródło: Urząd Miasta i Gminy Pleszew.

Gminie podporządkowane są również inne podmioty i jednostki organizacyjne wśród których znajdują się:

- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy,
- Muzeum Regionalne w Pleszewie
- Dom Kultury w Pleszewie
- Zespół Szkół Publicznych nr 1 w Pleszewie,
- Zespół Szkół Publicznych nr 2 w Pleszewie,
- Zespół Szkół Publicznych nr 3 w Pleszewie,
- Zespół Szkół Publicznych w Taczanowie Drugim,
- Zespół Szkół Publicznych w Kowalewie,
- Zespół Szkół Publicznych w Lenartowicach,
- Przedszkole nr 1 „Bajka” w Pleszewie,
- Przedszkole nr 2 im. „Misia Uszatka” w Pleszewie,
- Przedszkole nr 3 „Słoneczne” w Pleszewie,
- Centrum Usług Społecznych w Pleszewie
- Centrum Usług Wspólnych Miasta i Gminy Pleszew.

Na terenie Pleszewa działają również 3 spółki gminne, do których zaliczają się:

- Pleszewskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.,
- Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.,
- Sport Pleszew Sp. z o.o.

Miasto i Gmina Pleszew uzyskała rozwój swoich instytucjonalnych kompetencji m.in. dzięki udziałowi w drugiej i trzeciej edycji unijnego programu Peer Review – Europejska Inicjatywa Miejska. To program, który wspierał obszary miejskie poprzez innowacyjne działania oraz dzielenie się wiedzą i doświadczeniami. Okazją do tego była m.in. wizyta studyjna w Coimbrze w Portugalii, gdzie pracownik Urzędu Miasta i Gminy Pleszew występował w roli recenzenta strategii miast portugalskich w 2023 r., a następnie mógł wysłuchać opinii pracowników urzędów innych europejskich miast w czasie wizyty w wielkopolskich miastach: Pleszewie, Ostrowie Wielkopolskim i Kaliszu w 2024 r.

6. Synteza diagnozy

6.1. Wnioski

POŁOŻENIE, KOMUNIKACJA

- Położenie gminy Pleszew względem sieci komunikacyjnej jest umiarkowanie korzystne.
- Pod miastem Pleszew przecinają się dwie drogi krajowe: nr 11 (Kołobrzeg–Bytom) i 12 (Łęknica–granica państwa – Dorohusk–granica państwa). Droga krajowa nr 11 zaliczona została do sieci dróg ekspresowych, w przyszłości planowana jako droga S11.
- Od 1 stycznia 2024 r. na terenie Miasta i Gminy Pleszew transport publiczny jest realizowany w ramach 18 linii autobusowych i 1 kolejowej (Stowarzyszenia Kolejowych Przewozów Lokalnych).
- Miasto Pleszew nie leży bezpośrednio na trasie linii kolejowej nr 272 Poznań Główny – Ostrów Wlkp. – Kluczbork, a w jej pobliżu. Pobliska stacja kolejowa znajdująca się w Kowalewie jest oddalona o ok. 3,7 km od centrum miasta.
- Obecny kształt miejskiej i gminnej komunikacji autobusowej zaspokaja potrzeby mieszkańców.
- System ścieżek rowerowych na obszarze gminy rozbudowuje się, jest koncepcja ich dalszej rozbudowy.

UWARUNKOWANIA PLANISTYCZNE

- Zauważalnym problemem są wielkoformatowe reklamy umieszczane przy drogach wjazdowych do miasta.
- Obszary przemysłowe oraz tereny po byłej jednostce wojskowej charakteryzują się potrzebą przeprowadzenia zmian przestrzennych i estetycznych.
- Istnieje konieczność poprawy technicznej niektórych ulic i dróg, a część z nich nie posiada wydzielonych chodników.
- Pozostała część gminy Pleszew to wsie, przedstawiające zazwyczaj układy zabudowy zlokalizowanej wzdłuż głównej ulicy.
- Istotne znaczenie lokalne ma Kowalew, w którym położona jest stacja kolei normalnotorowej Pleszew, łącząca miasto koleją wąskotorową.
- W krajobrazie wiejskim występuje kilka turbin wiatrowych położonych w wiejskiej części gminy w miejscowości Baranówek, Korzkwy, Piekarzew, Kowalew, Nowa Wieś, Brzezcie.
- Według stanu na 31.12.2023 r. w gminie obowiązywało 41 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z czego 23 na obszarze miasta Pleszew oraz 18 na pozostałych terenach gminy. W 2024 roku trwa procedura sporządzania 12 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- Pleszew posiada przykłady funkcjonalnej i uporządkowanej architektury i urbanistyki, często o znaczących walorach historycznych i kulturowych. Jednakże prócz tego w mieście występuje zabudowa o niskiej jakości technicznej i niskich walorach estetycznych.
- OD 2018 r. miasto Pleszew wdraża ideę miasta 15-minutowego. Rozwija się w duchu idei miasta kompaktowego, gdzie każdy mieszkaniec „na wyciągnięcie ręki” ma dostęp m.in. do łatwo dostępnych żłobków, przedszkoli, szkół, także artystycznych, atrakcyjnych i bezpiecznych miejsc rekreacji i wypoczynku, nowoczesnych obiektów sportowych, zróżnicowanej oferty kulturalnej, czy też wysokiej jakości opieki zdrowotnej.

DEMOGRAFIA

- W przypadku Pleszewa zmiany demograficzne są zbliżone do typowego dla większości polskich ośrodków spadku liczby mieszkańców, tutaj o 2,9% na przestrzeni pięciu badanych lat i o 7,8% w latach 2002–2022.

- W ostatnich przebadanych 5 latach saldo migracji było ujemne, z wyjątkiem roku 2022 r.
- Współczynnik obciążenia demograficznego, sięgał 30,5 w 2022 r. Sytuacja gminy pod tym względem przedstawia się powyżej średniej krajowej.
- Trendy demograficzne wewnątrz gminy wskazują na spadek populacji w mieście oraz wahania w części wiejskiej.

POMOC SPOŁECZNA

- W latach 2018-2022 zarejestrowano trend spadku osób korzystających z środowiskowej pomocy społecznej na 10 000 ludności.
- Pod względem beneficjentów pomocy społecznej przypadającej na 10 tys. ludności gmina Pleszew w 5 badanych latach charakteryzuje się najwyższą liczbą udzielanych świadczeń na tle miast podobnej wielkości w woj. Wielkopolskim (Gostyń, Krotoszyn, Rawicz i Środa Wielkopolska).

GOSPODARKA I RYNEK PRACY

- Liczba działających podmiotów gospodarczych, głównego czynnika wskazującego na sytuację gospodarczą gminy, uległa w latach 2017-2022 znacznemu wzrostowi o 9,8%.
- Zdecydowana większość to mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające 1-9 osób), stanowiąc 96,1% wszystkich nowopowstałych przedsiębiorstw.
- Udział bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Pleszew wynosił 2,8% w 2022 r. i był niższy w stosunku do krajowej średniej (3,7% w 2022 r.).
- Wysoki odsetek najniższego wynagrodzenia w strukturze wymagrodzenia.

MIESZKALNICTWO

- W ostatniej kadencji samorządu (lata 2019-2024) gminny zasób mieszkaniowy poszerzył się o 147 wybudowanych mieszkań.
- Wśród nich jest 92 mieszkań z kredytem w czynszu, tj. z tzw. „dojściem do własności”. Powstały w dwóch blokach wielorodzinnych u zbiegu ulic Mieszka I – Poniatowskiego – Warneńczyka. Pozostałe 55 mieszkań to mieszkania komunalne przeznaczone wynajem. 9 mieszkań to mieszkania o podwyższonym standardzie przy ul. Sienkiewicza. Mieszkania komunalne przy ul. Podgórnej 13 oraz u zbiegu ulic Bogusza i Poznańskiej przeznaczone na wynajem.
- Jest potrzeba rozbudowy zasobu mieszkań komunalnych w Mieście i Gminie Pleszew. Zasoby gminy nie zaspokajają mieszkań o obniżonym standardzie, mieszkań komunalnych oraz mieszkań z docelowym dojściem do najmu.
- Jest potrzeba budynku mieszkalnego (około 18 mieszkań) wielorodzinnego z lokalami socjalnymi dla osób o tzw. luce dochodowej. Rokrocznie wpływa około 30 wniosków o przyznanie lokalu socjalnego, przy czym 15-18 z tych wniosków zostaje zakwalifikowanych do przyznania lokalu.
- W 2021 r. Miasto i Gmina Pleszew utworzyło spółkę pod firmą Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa "KZN - Wielkopolska" spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, której udziałowcem jest także Krajowy Zasób Nieruchomości na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasiobie Nieruchomości

ŚRODOWISKO NATURALNE

- Walory środowiskowe gminy są przeciętne.
- Obszar cechuje się niewielką lesistością (14,9% wg stanu na 2019 r.), a na obszarach wiejskich dominują tereny otwarte.
- Gleby i klimat sprzyjają produkcji rolnej i hodowli. Według danych BDL GUS w 2005 r. (brak późniejszych aktualizacji) grunty orne stanowiły 93%, użytków rolnych, łąki 4,5%, pastwiska 1,9%, a sady 0,6%.
- Obszarowe formy ochrony przyrody występują wyłącznie w południowo-zachodniej części gminy i są to trzy obszary Natura 2000 oraz obszar chronionego krajobrazu (są to trzy obszary znajdujące się w sieci NATURA 2000: Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej, Glinianki w Lenartowicach oraz Dąbrowy Krotoszyńskie; obszar chronionego krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków – Rochy, będący największym w Europie Środkowej skupieniem acidofilnych lasów liściastych różnego typu).
- Tereny położone w sąsiedztwie Neru i Prosną stanowią obszar zagrożenia powodziowego, jednakże istniejące zabudowania mieszczą się poza terenami narażonymi na zalanie – są to naturalne korytarze ekologiczne.

- Dolina Neru na terenie miasta pełni ponadto rolę korytarza napowietrzającego.
- Ważną rolę w systemie ekologicznym Miasta i Gminy Pleszew spełnia roślinność nieleśna, czyli zieleń śródpolna czy zieleń parkowa. Ważny element biocenotwórczy i krajobrazowy spełniają parki podworskie, grupy cennego, wielogatunkowego drzewostanu oraz szpalery i aleje przydrożne.
- Warunki środowiskowe gminy sprzyjają rozwojowi energetyki wiatrowej i solarnej.

ZAGROŻENIA ŚRODOWISKOWE

- Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza w gminie są zanieczyszczenia komunikacyjne oraz sezonowe – pochodzące ze źródeł niskiej emisji z ogrzewania domów.

INFRASTRUKTURA

- Na terenie gminy zlokalizowanych jest kilka elektrowni wiatrowych w obrębach: Korzkwy, Piekarzew, Kowalew, Nowa Wieś, Brzezcie.
- Korzystnymi dla środowiska przyrodniczego źródłami OZE są także wszelkiego rodzaju instalacje produkujące energię z wykorzystaniem promieniowania słonecznego.
- 85% budynków w gminie jest przyłączona do sieci wodociągowej (stan na 2022 r.).
- 59% budynków w gminie jest przyłączona do sieci kanalizacyjnej.
- Stopniowej rozbudowie podlega gminny system ścieżek rowerowych, głównie w mieście Pleszew. Obecnie w całej gminie jest 13 km ścieżek rowerowych, z czego 4,8 km, tj. 35%, przypada na tereny wiejskie w miejscowościach: Lenartowice, Tomaszew-Korzkwy oraz Prokopów Marszew.
- Ostatnio realizowanymi ważnymi inwestycjami są: budowa parkingu przy dworcu kolejowym w Kowalewie, budowa centrum przesiadkowego w centrum miasta, uruchomienie kolejnych linii transportu miejskiego
- Uruchomiono pilotażową inwestycję związaną z inteligentnym oświetleniem w mieście. Dotyczy ona inteligentnych przejść dla pieszych wyposażonych w czujniki i sygnały świetlne wbudowane w podłoże.
- Dla gminy ponadto jest opracowana dokumentacja projektowa na zagospodarowanie wód opadowych, która umożliwiła budowę dużego zbiornika na wody opadowe pod nowym parkingiem typu Park&Ride
- W ostatnich latach zmodernizowano nawierzchnie dróg gminnych zarówno w Pleszewie, jak i na terenach wiejskich gminy. Przy części tych inwestycji pojawiły się nowe chodniki.

KULTURA

- Miasto i Gmina Pleszew w zakresie kultury posiada nowoczesne, wielofunkcyjne obiekty.
- Główną jednostką w zakresie kultury w gminie jest Dom Kultury w Pleszewie noszący nazwę Zajeźdźnia Kultury, gdzie realizowane są różnorodne przedsięwzięcia, takie jak: koncerty, spektakle teatralne, wystawy i wernisaże, warsztaty, festiwale filmowe i wiele innych.
- Instytucją realizującą zadania kulturowe jest również Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Pleszewie.
- W Pleszewie funkcjonuje Muzeum Regionalne działające od 1983 r. posiadające m.in. zbiory etnograficzne i historyczne.
- W gminie znajdują się obiekty historyczne o wysokich walorach estetycznych: w mieście Pleszew są to np. ratusz wzniesiony w 1935 r. drewniany kościół pw. św. Floriana, Kościół parafialny pw. Ścięcia św. Jana Chrzcziciela istniejący co najmniej od XIV w., budynek Muzeum Regionalnego, gmach obecnego Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica, kompleks kolei wąskotorowej, Pałac Malinie. Poza miastem obiektami zabytkowymi są m.in. Zespół Pałacowo – Parkowy w Taczanowie Drugim.

SPORT I REKREACJA

- Pleszew w zakresie sportu i rekreacji również posiada nowoczesne, wielofunkcyjne obiekty. Są to:
 - Stadion miejski – obiekt ten spełnia wymogi PZLA, uzyskując tym samym świadectwo uprawniające do rozgrywania tu oficjalnych zawodów lekkoatletycznych;

- Inne obiekty należące do kompleksu Stadionu Miejskiego: miasteczko ruchu drogowego, lodowisko (zimą)/ skate park (wiosna, lato, jesień), strefa do treningów *street work out*, kryty kort tenisowy, boisko do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią;
- Park wodny "Planty" – system basenów, strefa SPA, kręgielnia.
- Rolę rekreacyjną w Pleszewie pełni również Park leśny "Planty" ze ścieżką zdrowia.
- W ostatnich latach wybudowano i doposażono place zabaw w Pleszewie w większości wsi gminy. Ponadto doposażono i wykonano siłownie zewnętrzne w Pleszewie oraz w 13 wsiach.
- Wśród rekreacyjnych obiektów należy wymienić sale wiejskie, wigwamy: dwa w Pleszewie, w Nowej Wsi, Zielonej Łące i Sowinie. Można je wynajmować na imprezy okolicznościowe, służą również podczas festynów.

EDUKACJA I WYCHOWANIE

- W 2024 r. w gminie Pleszew funkcjonuje: 10 przedszkoli i punktów przedszkolnych publicznych (+ 7 niepublicznych), 9 szkół podstawowych, 2 licea ogólnokształcące, 2 technika oraz 4 szkoły zawodowe i branżowe.
- Na obszarze gminy działały także 4 niepubliczne żłobki dysponujące łącznie ok. 100 miejscami.
- W mieście funkcjonuje państwowa szkoła muzyczna.
- W latach 2018-2022 rejestruje się systematyczny wzrost udziału dzieci w wychowaniu przedszkolnym.
- W szkołach podstawowych, po wzroście liczby uczniów w latach 2018-2019, notuje się spadki.
- Pod względem wyników z egzaminu ośmioklasisty Pleszew w 2023 r. prezentuje poziom niższy od średniej dla Wielkopolski o 5 punktów procentowych z języka polskiego i angielskiego i o 3 punkty procentowe z matematyki.
- W przypadku języka polskiego i angielskiego maturzyści zdający maturę w Pleszewie osiągnęli gorsze wyniki od przeciętnego maturzysty z województwa wielkopolskiego. Z matematyki wyniki te były zbliżone do średniej arytmetycznej z województwa.
- W gminie prowadzi się pozalekcyjne zajęcia skierowane do gminnej młodzieży, m.in. zajęcia specjalistyczne z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zajęcia podnoszące świadomość ekologiczną, zajęcia sportowe i wyjazdy w celach turystycznych.
- W gminie działa kilka klubów sportowych.
- Postulatami w zakresie edukacji w gminie Pleszew są m.in. „Łatwo dostępne żłobki i przedszkola” oraz „Przyjazne szkoły, także artystyczne”.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

- Instytucje zapewniające mieszkańcom gminy bezpieczeństwo to: Komenda Powiatowa Policji, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Straż Miejska oraz Ochotnicze Straże Pożarne.
- Zauważalnym problemem jest przestępczość nieletnich oraz bezpieczeństwo na drogach.
- W związku z powyższym Miasto i Gmina Pleszew współpracuje z Komendą Powiatową prowadząc cykliczne działania edukacyjne pn. „Nielat”.
- Według danych KPP Pleszew za rok 2023 w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost liczby wypadków, liczby zabitych i rannych, kolizji i zdarzeń.
- Według danych jednostki OSP z terenu Miasta i Gminy Pleszew w 2022 r. odnotowano 50 pożarów na terenie gminy.
- Opieka medyczna w gminie stoi na stosunkowo wysokim poziomie m.in. z uwagi na działalność szpitala oraz dostępność licznych aptek.

POLITYKA SPOŁECZNA

- Do najważniejszych ośrodków zajmujących się realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej w Pleszewie należą: Centrum Usług Społecznych w Pleszewie (CUS); Środowiskowy Dom Samopomocy w Pleszewie (ŚDS); Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie (PCPR); Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Pleszewie; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pleszewie; Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pleszewie; Powiatowa Świetlica Środowiskowa dla młodzieży dojeżdżającej w Pleszewie.

- Pod względem beneficjentów pomocy społecznej przypadającej na 10 tys. ludności gmina Pleszew charakteryzuje się najwyższą liczbą udzielanych świadczeń na tle innych średniej wielkości ośrodków województwa wielkopolskiego. Wszystkie te ośrodki notują spadki wskaźnika w latach 2017-2022, przy czym w Mieście i Gminie Pleszew spadek w tych latach wyniósł 33,9%.

KAPITAŁ SPOŁECZNY – AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

- W Pleszewie znajduje się Centrum eMOCja (Rynek 10). Jest to usługa ogólnodostępna dla wszystkich mieszkańców Miasta i Gminy Pleszew, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, rodzin w kryzysie, dzieci i młodzieży zagrożonych kryzysami psychicznymi i uzależnieniami behawioralnymi.
- W Pleszewie odbywają się otwarte spotkania dla mieszkańców w ramach Kawiarni obywatelskiej.
- W Pleszewie właśnie powstaje miejsce mające za zadanie pobudzić aktywność przedsiębiorców i NGO'sów – Wielofunkcyjne Centrum Rozwoju, tzw. Compact Lab Pleszew – wielofunkcyjne centrum łączące przedsiębiorców i społeczników. Instytucja ta będzie podzielona na trzy strefy. Pierwsza to inkubator przedsiębiorczości, druga ma być oddana społecznikom i organizacjom pozarządowym, trzecia to zaplecze hotelowe i konferencyjne.

FINANSE SAMORZĄDOWE

- Kondycję finansową Pleszewa należy ocenić umiarkowanie pozytywnie.
- Podobnie jak w przypadku dochodów przeciętne wydatki budżetowe na osobę w Pleszewie w 2022 r. były niższe od średniej dla kraju (7668 zł) oraz województwa (7426 zł).
- Bilans ogólnych dochodów i wydatków w gminie Pleszew wskazuje na odpowiednie wyważenie gminnego budżetu w ostatnich latach.
- W latach 2019-2021 zadłużenie gminy stanowiło ok. 24-26% rocznych dochodów samorządu.
- Dzięki bieżącym korektom budżetu jego realizacja w 2023 r. w poszczególnych działach tematycznych zazwyczaj stanowiła około 100% pierwotnych założeń (dokładnie od 94,33 do 104,66%).
- O dobrej kondycji finansowej gminy świadczą przede wszystkim roczne, prężne działania inwestycyjne Pleszewa.

UWARUNKOWANIA INSTYTUCJONALNE ROZWOJU MIASTA

- Struktura organizacyjna Urzędu Miasta i Gminy Pleszew jest zwarta i dostosowana do realizowanych zadań.
- Charakteryzuje się ona dość płaską hierarchią służbową, co ułatwia kontakt i wymianę informacji poszczególnych jednostek w urzędzie.
- Pozytywnym aspektem we wdrażaniu strategii rozwoju może być udział gminy w drugiej i trzeciej edycji unijnego programu Peer Review – Europejska Inicjatywa Miejska. To program, który wspiera obszary miejskie poprzez innowacyjne działania oraz dzielenie się wiedzą i doświadczeniami.

Miasto i Gmina Pleszew mierzy się z kilkoma istotnymi problemami rozwojowymi, które stanowią wyzwania dla jej przyszłości. Jednym z głównych problemów jest starzenie się społeczeństwa oraz odpływ młodych mieszkańców, co negatywnie wpływa na demografię i strukturę społeczną. Niewystarczające perspektywy zatrudnienia oraz ograniczona oferta edukacyjna i kulturalna skłaniają młodsze pokolenia do migracji do większych miast. Część dróg, zwłaszcza na terenach wiejskich, wymaga remontów, gdyż ich obecny stan nie wpływa na komfort i bezpieczeństwo podróżowania. Problemy z dostępem do szybkiego internetu w niektórych częściach gminy utrudniają rozwój biznesów opartych na nowoczesnych technologiach oraz zdalnej pracy. Pod względem środowiskowym głównym problemem gminy są zanieczyszczenia, zwłaszcza wód powierzchniowych i gruntowych, w tym przepływającej przez Pleszew rzeki Ner. Wpływa to negatywnie na ekosystem lokalny i jakość życia mieszkańców. Dodatkowo, zanieczyszczenie powietrza, szczególnie w sezonie grzewczym, stanowi istotne zagrożenie dla zdrowia publicznego.

Potrzeby rozwojowe Miasta i Gminy Pleszew są zróżnicowane i obejmują szeroki zakres działań. Priorytetem jest stworzenie warunków do zatrzymania młodych mieszkańców oraz przyciągnięcia nowych poprzez rozwój rynku pracy, poprawę infrastruktury oraz zwiększenie atrakcyjności kulturalnej i rekreacyjnej. W tym kontekście istotne jest

inwestowanie w edukację, rozwój przedsiębiorczości oraz wsparcie dla lokalnych firm, zwłaszcza w sektorze MŚP (Małych i Średnich Przedsiębiorstw). Konieczne jest także zwiększenie dostępności i jakości usług publicznych, w tym służby zdrowia, edukacji i opieki społecznej. Modernizacja infrastruktury drogowej i transportowej, w tym poprawa stanu dróg oraz dalszy rozwój sieci transportu publicznego (głównie częstotliwości jego kursowania), jest kluczowa dla poprawy mobilności mieszkańców i integracji z większymi aglomeracjami. Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój są kolejnymi istotnymi potrzebami gminy. Wymaga to działań na rzecz poprawy jakości wód, redukcji zanieczyszczenia powietrza oraz dalszej ochrony terenów rolnych, terenów zieleni i lasów. Wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań ekologicznych, takich jak odnawialne źródła energii i efektywne systemy gospodarki odpadami, przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców i ochrony przyrody.

Potencjały rozwojowe Miasta i Gminy Pleszew są znaczące i obejmują zarówno zasoby naturalne, jak i kapitał ludzki. Gmina posiada atrakcyjne tereny inwestycyjne, które mogą przyciągnąć nowych inwestorów, zwłaszcza w sektorach takich jak przemysł, logistyka i nowoczesne technologie. Bliskość dużych aglomeracji, takich jak Poznań, stanowi dodatkowy atut, umożliwiający łatwiejszy dostęp do rynków zbytu oraz wykwalifikowanej siły roboczej. Kultura i dziedzictwo historyczne Pleszewa, w tym zabytki i tradycje lokalne, stanowią potencjał do rozwoju turystyki i rekreacji. Inwestycje w infrastrukturę turystyczną oraz organizacja wydarzeń kulturalnych mogą przyciągnąć turystów i wpłynąć na rozwój lokalnej gospodarki. Miasto i Gmina Pleszew, mimo licznych wyzwań, mają potencjał do dynamicznego rozwoju. Jednym z nich są dobre perspektywy zatrudnienia mieszkańców gminy przejawiające się w niskim udziale bezrobotnych zarejestrowanych. Kluczowe będzie skuteczne zarządzanie zasobami, inwestowanie w infrastrukturę oraz tworzenie warunków sprzyjających zatrzymaniu mieszkańców i przyciągnięciu nowych inwestorów.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że podniesienie potencjału endogenicznego gminy Pleszew jest niezbędne do zapewnienia zrównoważonego rozwoju regionu. Kluczowym elementem tego procesu jest włączenie organizacji społeczeństwa obywatelskiego, które mogą odegrać istotną rolę w mobilizacji lokalnych zasobów oraz angażowaniu społeczności w działania na rzecz rozwoju gminy. Potencjał endogeniczny gminy opiera się na jej specyficznych walorach lokalnych, takich jak zasoby przyrodnicze i kulturowe, które zostały opisane w diagnozie. Aby w pełni wykorzystać te zasoby, konieczne jest wdrożenie działań zmierzających do ich ochrony i promowania. Włączenie organizacji społeczeństwa obywatelskiego w proces podnoszenia potencjału endogenicznego jest kluczowe; współpraca z lokalnymi NGO'sami umożliwia także realizację inicjatyw społecznych i edukacyjnych, które wspierają integrację i aktywność społeczną mieszkańców. Ponadto, ochrona dziedzictwa kulturowego gminy poprzez renowację i promocję historycznych obiektów, jest niezbędna dla zachowania i podkreślenia tożsamości lokalnej. Organizacja wydarzeń kulturalnych, takich jak koncerty, spektakle teatralne czy festiwale, może przyczynić się do wzrostu zainteresowania turystycznego terenem gminy sprzyjając rozwojowi gospodarczemu. Realizacja tych działań może potencjalnie napotkać pewne wyzwania. Brak wystarczających środków finansowych może ograniczać możliwość realizacji niektórych inwestycji. Ponadto migracja młodych ludzi do większych miast stanowi wyzwanie dla utrzymania aktywnej i stabilnej społeczności lokalnej. Aby sprostać tym wyzwaniom, konieczne jest skuteczne pozyskiwanie funduszy zewnętrznych, takich jak środki unijne i krajowe oraz tworzenie atrakcyjnych warunków do życia i pracy dla mieszkańców.

6.2. Analiza wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych

Analiza wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych na terenie Miasta i Gminy Pleszew ukazuje, że te trzy kluczowe obszary są ściśle ze sobą zintegrowane, tworząc fundament dla zrównoważonego rozwoju regionu.

W przeszłości gospodarka Pleszewa była w znacznym stopniu oparta na rolnictwie i drobnej działalności rzemieślniczej. Z czasem, szczególnie w ostatnich dekadach, nastąpiła znacząca dywersyfikacja gospodarcza. W 2018 roku na terenie gminy zarejestrowanych było 3225 podmiotów gospodarczych. Liczba ta wzrosła do 3617 w 2023 roku, co wskazuje na

12,2% wzrost liczby zarejestrowanych firm w ciągu pięciu lat. Obecnie dominują mikroprzedsiębiorstwa, które stanowią 96,4% wszystkich podmiotów gospodarczych, co wskazuje na znaczący wpływ sektora MŚP na lokalną gospodarkę. Wzrost liczby podmiotów w sektorze handlu hurtowego i detalicznego, przetwórstwa przemysłowego oraz budownictwa świadczy o rosnącej różnorodności ekonomicznej regionu.

Pleszew dokonał znaczących inwestycji w infrastrukturę społeczną: edukacyjną i zdrowotną. W 2018 roku liczba mieszkań wynosiła 9585, natomiast w 2022 roku wzrosła do 10300, co pokazuje 7,5% wzrost w ciągu pięciu lat. Wzrósł także odsetek osób korzystających z usług edukacyjnych i opieki zdrowotnej, co poprawiło jakość życia mieszkańców. Inicjatywy takie jak Centrum Wspierania Inicjatyw Obywatelskich oraz Kawiarnia Obywatelska odegrały – istotną rolę w aktywizacji społeczności lokalnej, wzmacniając więzi społeczne i angażując mieszkańców w procesy decyzyjne dotyczące rozwoju gminy.

Pleszew podejmuje liczne działania na rzecz zrównoważonego zarządzania zasobami naturalnymi oraz ochrony środowiska. Region dotykają większe problemy związane z jakością powietrza. W odpowiedzi na to wyzwanie, zaczęto modernizować system grzewczy, położono większy nacisk na rozwój terenów zieleni ścieżek rowerowych, oraz promowanie ekologicznych rozwiązań w transporcie publicznym. Dodatkowo stale są wdrażane zapisy Programu Ochrony Powietrza czy Masterplanu Zieleni w Pleszewie.

Wzajemne powiązania gospodarcze, społeczne i środowiskowe w Pleszewie są kluczowym elementem zrównoważonego rozwoju regionu. Gospodarka, będąca podstawą rozwoju, wspiera tworzenie miejsc pracy, które są niezbędne dla stabilności społecznej. Nowe miejsca pracy zwiększają dochody mieszkańców, co prowadzi do wyższego standardu życia i wzrostu zapotrzebowania na usługi społeczne, takie jak edukacja, opieka zdrowotna i usługi komunalne. Inwestycje w infrastrukturę społeczną, takie jak modernizacja szkół, szpitali i przestrzeni publicznych, nie tylko poprawiają jakość życia, ale również zwiększają atrakcyjność gminy dla nowych mieszkańców i inwestorów, co z kolei napędza dalszy rozwój gospodarczy. Działania środowiskowe, takie jak modernizacja systemów grzewczych i rozwój terenów zieleni z zapleczem rekreacyjnym, mają bezpośredni wpływ na zdrowie i dobrostan mieszkańców, zmniejszając zanieczyszczenie powietrza i promując zdrowy styl życia. Poprawa jakości środowiska naturalnego przyciąga również turystów i nowych mieszkańców, którzy poszukują czystych i zielonych przestrzeni do życia i rekreacji. Z kolei zwiększenie liczby turystów generuje dodatkowe dochody dla lokalnej gospodarki, tworząc nowe możliwości biznesowe w sektorach takich jak gastronomia, handel i usługi.

Społeczność lokalna odgrywa również kluczową rolę w kształtowaniu polityki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju poprzez aktywne uczestnictwo w inicjatywach obywatelskich i programach edukacyjnych. Wzajemne powiązania między tymi obszarami są więc nie tylko korzystne, ale wręcz niezbędne dla zapewnienia harmonijnego i zrównoważonego rozwoju Miasta i Gminy Pleszew. Wzrost gospodarczy prowadzi do większych zasobów finansowych, które mogą być inwestowane w ochronę środowiska i rozwój społeczny. Natomiast zdrowa i zintegrowana społeczność jest bardziej skłonna do wspierania inicjatyw proekologicznych i aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnym.

W ten sposób, każda z tych sfer wzmacnia pozostałe, tworząc trwałą i zrównoważony system, który jest fundamentem przyszłości Pleszewa, w tym podstawą do definicji celów i kierunków Strategii. Zintegrowane podejście zapewnia, że rozwój gospodarczy nie odbywa się kosztem środowiska ani społeczności lokalnej, lecz jest realizowany w sposób, który przynosi korzyści wszystkim mieszkańcom, tworząc zdrowe, zrównoważone i dynamicznie rozwijające się miejsce do życia.

7. Wnioski z ankietyzacji mieszkańców

W terminie maj/czerwiec 2022 r. Urząd Miasta i Gminy Pleszew zrealizował zlecenie przeprowadzenia badań dotyczących opinii mieszkańców o jakości życia i kierunkach rozwoju Miasta i Gminy Pleszew. Były to badania ilościowe, które przybrały formę bezpośredniego standaryzowanego wywiadu przeprowadzonego techniką kwestionariuszową. Obejmowały one zagadnienia związane z jakością życia rozumianego zarówno jako stan środowiska, dobrobyt mieszkańców, ich zdrowie, bezpieczeństwo, dostępność opieki społecznej, jakość usług komunalnych, a także udział w podejmowaniu ważnych decyzji o kierunkach rozwoju gminy poprzez szeroką konsultację społeczną. Badania zrealizowano w miejscu zamieszkania respondentów. Przeprowadzono 1020 efektywnych wywiadów. Próba, populacja, struktura płci, wieku, wykształcenia, kategorii społeczno-zawodowej oraz miejsca zamieszkania badanej populacji zostały dobrane w sposób umożliwiający reprezentatywność i wnioskowanie statystyczne. Próba i populacja są strukturalnie maksymalnie do siebie podobne pod względem przedziałów wiekowych i płci. Rozmieszczenie populacji liczone na podstawie okręgów wyborczych – równomierne. Z rozkładu tablic w kategorii społeczno-zawodowej ze względu na płeć wynika, że kobiety najliczniej reprezentowane są w kategoriach: „gospodynie domowe” (99%), „nauczyciele” (90%) i „bezrobotni” (69,6%). Natomiast do zdecydowanie męskich kategorii społeczno-zawodowych zaliczyć można: „rolników” (82,6%) i „robotników” (81,3%). Poniżej przedstawiono wyniki ankietyzacji.

W obszarze zadowolenia ze swojego miejsca zamieszkania zdecydowana większość (91% w 2022 r., w 2021 roku 84%) mieszkańców Miasta i Gminy Pleszew jest z niego zadowolona, 6,2% „nie ma zdania” w tej sprawie oraz 2,8% respondentów jest „raczej niezadowolona” ze swojego miejsca zamieszkania. Kobiety są bardziej o 3,6 punktów procentowych bardziej zadowolone ze swego miejsca zamieszkania od mężczyzn. Żaden respondent nie jest „bardzo niezadowolony” ze swojego miejsca zamieszkania.

Miejsce zamieszkania typu miasto/wieś ma istotne znaczenie na stopień zadowolenia z miejsca zamieszkania. Mieszkańcy Pleszewa są o 12,1 punktów procentowych bardziej zadowoleni ze swojego miejsca zamieszkania od mieszkańców wsi. Należy odnotować, że mieszkańcy wsi częściej o 9,9 punktów procentowych wybierali odpowiedź „nie mam zdania”.

Wszyscy uczestniczący w badaniu „prywatni przedsiębiorcy”, „uczniowie” i „pracownicy handlu i usług” są zadowoleni ze swojego miejsca zamieszkania. Najczęściej „rolnicy” (28,3%) nie potrafili zająć stanowiska w sprawie swojego miejsca zamieszkania i wybierali odpowiedź „nie mam zdania”. Z kolei 13% „bezrobotnych” nie jest zadowolonych ze swojego miejsca zamieszkania, 7,1% „urzędników” oraz 6,5% „rolników” biorących udział w badaniu. 56,9% ankietowanych „przeciętnie – ani dobrze, ani źle” ocenia swoją sytuację finansową. Z kolei dobrze swoją sytuację finansową ocenia 31,7% respondentów, natomiast źle – 11,4% badanych.

Występuje zależność między kategorią społeczno-zawodową a oceną sytuacji finansowej przez ankietowanych. Do najlepiej oceniających swoją sytuację finansową należą respondenci z kategorii społeczno-zawodowej: „nauczyciele” (70%), „prywatni przedsiębiorcy” (67,7%) oraz „urzędnicy” (57,1%). Z kolei najgorzej swoją sytuację finansową ocenili: „bezrobotni” (30,4%), „renciści” (26,5%) oraz emeryci (18,9%).

W obszarze wybranych cech warunków życia w gminie respondenci rzadko wybierali skrajne odpowiedzi „bardzo dobrze” średnia arytmetyczna 3,5 punktów i „bardzo źle” 0,8 punktu. Przy czym najwyższą ocenę otrzymał „dostęp do sportu i rekreacji” (10,5%). Z kolei odpowiedzi „bardzo źle” były przez respondentów wskazywane na bardzo niskim poziomie. Ogromna przewaga odpowiedzi pozytywnych w stosunku do negatywnych (średni stosunek 61,5 : 12) świadczy o wysokiej ocenie jakości życia przez mieszkańców gminy Pleszew. Warto podkreślić, że ankietowani wybierali odpowiedź „trudno powiedzieć” w stosunku do obszarów, które raczej nie dotyczyły ich bezpośrednio, takie jak dostęp do żłobków (66,7%), pomoc społeczną (65,3%), przedszkoli (57,2%) czy jakość szkół ponadpodstawowych (50,2%) oraz podstawowych (45,3%).

W omawianym obszarze mieszkańcy gminy Pleszew zdecydowanie najwyżżej ocenili „tereny zielone” (95,6%), „bezpieczeństwo mieszkańców” (90,2%), „warunki mieszkaniowe” (90%) i „jakość powietrza” (88,2%). Należy

zauważyć wysoką pozycję opieki zdrowotnej i to zarówno niepublicznej 75,2% odpowiedzi pozytywnych przy 18,3% negatywnych, jak również zamkniętej opieki zdrowotnej – szpital 53,2% odpowiedzi pozytywnych przy 16,1% wskazań negatywnych oraz wyboru odpowiedzi „trudno powiedzieć” 30,7%, zapewne przez tych respondentów, którzy nie korzystali z usług szpitala.

Jedna trzecia (33,2%) ankietowanych negatywnie ocenia „lokalny rynek pracy”, prawie tyle samo (32,7%) respondentów odczuwa zagrożenie „bezpieczeństwa rowerzystów” oraz 29,4% „organizację ruchu pojazdów w mieście”. W ocenie aspektów pozytywnych i negatywnych jakości życia nie ma istotnej różnicy w opiniach między mieszkańcami wsi i Pleszewa. Istnieją natomiast w ocenie jej poszczególnych obszarów. Mieszkańcy wsi niżej oceniają pozytywne aspekty „bezpieczeństwa mieszkańców” o 24,4 punkty procentowe. Z kolei lepiej o 18,5 punktów procentowych „lokalny rynek pracy”. Mieszkańcy gminy Pleszew w 2022 roku są bardziej zadowoleni (o 3,8 punktów, jak wynika ze średniej arytmetycznej) z warunków życia niż w 2021 roku. Natomiast spadek pozytywnych opinii w 2022 roku do 2021 roku nastąpił w obszarach: „lokalny rynek pracy” o 24,1 punkty procentowe, „oferta i jakość szkół ponadpodstawowych (zawodowych, licea)” o 16,6 punktów procentowych oraz „bezpieczeństwo rowerzystów” o 13 punktów procentowych. Zadowolenie z sytuacji mieszkaniowej w opinii ankietowanych najbardziej obniżają: „wysokie opłaty za odpady komunalne (68,6%)”, „wysokie opłaty za energię elektryczną” (67,3%) oraz „wysokie opłaty za wodę i ścieki” (65%). Natomiast najmniejszy wpływ na obniżenie satysfakcji z sytuacji mieszkaniowej mają: „brak kanalizacji” (2,3%), „uciążliwy sąsiad” (3,4%), „hałas wewnątrz budynku” (4,1%) oraz „mały metraż” (4,5%).

W obszarze wrażliwości estetycznej i ekologicznej mieszkańców w opinii największej liczby respondentów (47,9%) najbardziej szpecą estetykę przestrzeni publicznej „zaniedbane elewacje budynków”. Natomiast nie zgadza się z tą opinią prawie jedna trzecia (31,9%) ankietowanych. Z kolei w ocenach pozostałych czynników występuje przewaga opinii przeczących („chaotyczne i nieestetyczne reklamy” – 8,1 punktów, „nieestetyczne przystanki autobusowe” – 10,8 punktów oraz „brudne chodniki i ulice” – 19,7 punktów). Po wyliczeniu średnich arytmetycznych dla opinii „niewrażliwych” (42 punkty) i „wrażliwych” (36,4 punktów) należy odnotować przewagę o 5,6 punktów opinii „niewrażliwych” nad „wrażliwymi”. Takie wybory świadczyć mogą o niskim poczuciu estetyki przestrzeni publicznej mieszkańców gminy Pleszew.

Analiza rozkładów wypowiedzi typu miasto/wieś upoważnia do stwierdzenia, że mieszkańcy wsi posiadają większą wrażliwość estetyczną przestrzeni publicznej od mieszkańców Pleszewa o 5,3 punktów. Z kolei średnia arytmetyczna dla postaw „niewrażliwych” mieszkańców Pleszewa wynosi 15,5 punktów przy 3,7 punktów mieszkańców wsi. W opinii ankietowanych najbardziej uciążliwy jest w miejscu zamieszkania: „dym z domowych kotłowni węglowych” (33,1%), „zanieczyszczenia powietrza” (31,6%), „hałas samochodowy” (30,8%) oraz „linie energetyczne wysokiego napięcia” (30,1%).

Z analizy tablic krzyżowych wynika, że miejsce zamieszkania (miasto, wieś) istotnie różnicuje opinię mieszkańców o czynnikach, które są uciążliwe w miejscu zamieszkania. „Linie energetyczne wysokiego napięcia” są zdecydowanie bardziej (o 36,9 punktów procentowych) uciążliwe dla mieszkańców miasta niż ankietowanych ze wsi. Podobnie „zanieczyszczenia powietrza” (o 35,3 punktów procentowych) i „dym z domowych kotłowni węglowych” (o 31,1 punktów procentowych).

Miejsce zamieszkania (miasto, wieś) istotnie wpływa na opinię mieszkańców o priorytetach działań gminy w obszarze ograniczania zanieczyszczenia powietrza. Tylko 1,9% ankietowanych mieszkańców wsi widzi potrzebę „kontrol w zakresie jakości stosowanego opału w gospodarstwach domowych” jako działania mające ograniczyć zanieczyszczenia powietrza oraz 38,6% mieszkańców Pleszewa opowiada się za takim działaniem. Istotną polaryzację opinii mieszkańców wsi do miasta należy odnotować w akceptacji działania „pomiarów termowizyjnych budynków”, gdzie taką potrzebę widzi tylko 7,8% mieszkańców wsi i 46,9% mieszkańców Pleszewa.

W obszarze bezpieczeństwa mieszkańców zdecydowana większość mieszkańców gminy Pleszew czuje się bezpiecznie na wsi (75,7%, w 2021 roku 76%). Tylko 1% (w 2021 roku 3%) mieszkańców gminy nie czuje się bezpiecznie na wsi oraz 23,3% (w 2021 roku 21%) ankietowanych „nie ma zdania” w tej sprawie. Więcej niż cztery piąte (80,1%, w 2021 roku 80,8%) mieszkańców gminy w mieście czuje się bezpiecznie. Natomiast 1,9% (w 2021 roku 3,5%)

mieszkańców gminy nie czuje się bezpiecznie w mieście oraz 18% (w 2021 roku 15,7%) ankietowanych „nie ma zdania” w tej sprawie. Miejsce zamieszkania ma więc wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Mieszkańcy miasta w mieście mają o 33,5 punktów procentowych większe poczucie bezpieczeństwa od mieszkańców wsi w mieście. Należy odnotować, że tylko 3,8% mieszkańców Pleszewa nie miało zdania na temat swojego bezpieczeństwa w mieście.

Badania pokazały, że mieszkańcy miasta będąc na wsi mają o 37,9 punktów procentowych mniejsze poczucie bezpieczeństwa od mieszkańców wsi przebywających na wsi. Należy odnotować, że wszyscy mieszkańcy wsi będąc na wsi czują się bezpiecznie. 59,8% (w 2021 roku 43,8%) ankietowanych pozytywnie ocenia funkcjonowanie Straży Miejskiej, natomiast negatywne oceny wystawiło 8,7% (w 2021 roku 11,3%) respondentów, w tym „raczej źle” 8,6% (w 2021 roku 10,7%) oraz „bardzo źle” 0,1% (w 2021 roku 3,3%) respondentów. Z kolei mniej niż jedna trzecia (31,5%, w 2021 roku 42,2%) nie potrafiła zająć w tej sprawie stanowiska i wybrała odpowiedź „trudno powiedzieć”. Miejsce zamieszkania ma wpływ na ocenę pracy Straży Miejskiej. Mieszkańcy miasta lepiej o 10,9 (w 2021 roku 5,3) punktów procentowych od mieszkańców wsi ocenili funkcjonowanie Straży Miejskiej.

Więcej niż pięć siódmych (71,6%, w 2021 roku 65,1%) respondentów pozytywnie ocenia funkcjonowanie Policji, negatywnie – 5,5% (w 2021 roku 11%) mieszkańców. Policja jest lepiej oceniana o 11,8 (w 2021 roku 21,3) punktów procentowych od Straży Miejskiej. Z kolei 22,9% (w 2021 roku 23,9%) respondentów nie potrafiło zająć w tej sprawie stanowiska i wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”. Więcej niż trzy czwarte (76,3%, w 2021 roku 72,7%) mieszkańców wsi pozytywnie ocenia funkcjonowanie Policji. Mieszkańcy wsi lepiej o 8,3 punktów procentowych (w 2021 roku o 13,1 punktów procentowych) od mieszkańców miasta (68%, w 2021 roku 59,6%) ocenili pracę Policji.

W obszarze oceny jakości pracy samorządu tylko jedna trzecia (33,4%) ankietowanych jest dobrze poinformowana o pracy samorządu gminy. Nie podziela tej opinii 18,1% respondentów, a prawie połowa (48,5%) respondentów nie potrafiła ocenić tej sytuacji i wybrała odpowiedź „trudno powiedzieć”. Respondenci wskazali, że ich wiedza o działaniach podejmowanych przez samorząd gminy pochodzi przede wszystkim z „przekazu ustnego „od sąsiadów z plotek” (54,5%) oraz z tygodnika „Życie Pleszewa” (54,4%). Innymi źródłami są: „zebrania osiedlowe i wiejskie” (42%), bezpłatna gazeta „Flesz” (38,9%) oraz Facebook Urzędu Miasta i Gminy Pleszew (31,7%).

Więcej niż dwie trzecie (69,1%, w 2021 roku 69%) ankietowanych dobrze ocenia funkcjonowanie Urzędu Miasta i Gminy w Pleszewie, natomiast przeciwnego zdania jest 4,9% (w 2021 roku 7,1%) ankietowanych. Z kolei 26% (w 2021 roku 23,9%) respondentów wybrało odpowiedź „nie mam zdania”.

Miejsce zamieszkania ma istotne znaczenie na ocenę funkcjonowania Urzędu Miasta i Gminy w Pleszewie. Mieszkańcy wsi (76,5%, w 2021 roku 77,3%) zdecydowanie lepiej o 12,9 punktów procentowych (w 2021 roku 14,2 punktów procentowych) oceniają pracę Urzędu od mieszkańców miasta. Negatywnie prace urzędników oceniło 2,8% (w 2021 roku 2,9%) mieszkańców wsi oraz 6,5% (w 2021 roku 10,1%) mieszkańców Pleszewa. Należy odnotować, że 29,9% (w 2021 roku 26,8%) mieszkańców Pleszewa i 20,7% (w 2021 roku 19,8%) ankietowanych ze wsi nie potrafiło zająć stanowiska w tej sprawie i wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Tylko 15% (w 2021 roku 14,3%) respondentów spotkało trudności podczas załatwiania spraw w urzędzie gminy. Respondenci, których spotkały utrudnienia podczas załatwiania spraw w urzędzie gminy, najczęściej wskazywali na: utrudnienia w związku z koronawirusem (70,4%), przez otrzymanie błędnych informacji (43,4%) oraz że zbyt długo czekali w kolejce (35%).

W obszarze usług komunalnych najczęściej jako „bardzo dobrze” respondenci oceniali: „odbiór odpadów komunalnych” (17%) oraz „utrzymanie zieleni” (10,8%). Z kolei więcej niż jedna trzecia (33,9%) respondentów nie potrafiła ocenić „komunikacji publicznej” i wybrała odpowiedź „nie mam zdania”. Natomiast „zimowe utrzymanie dróg” zostało ocenione „raczej źle” przez 38,4% respondentów i „bardzo źle” przez 9,7% ankietowanych. Zdecydowanie najwięcej ocen pozytywnych (kategoria „dobrze”) otrzymały: „usługi komunalne” (92,4%), „utrzymanie zieleni” (83,4%)

oraz „utrzymanie czystości ulic, placów i chodników” (79,1%). Natomiast najwięcej negatywnych opinii otrzymało tradycyjnie „zimowe utrzymanie ulic, placów i chodników” (48,1%).

W obszarze priorytetów rozwoju Miasta i Gminy Pleszew 26,8% mieszkańców „bardzo wysoko” oceniło przydatność budowy mieszkań, zieleni w centrum miasta (25,9%), budowę ścieżek rowerowych (25,7%) oraz remonty w przedszkolach i szkołach podstawowych (np. szkoła nr 3 w Pleszewie oraz w Lenartowicach) (25,2%). Inwestycje te otrzymały najniższe wskaźniki ocen negatywnych na poziomie 0,2% „bardzo nisko” i „raczej nisko” 0,4%.

Na czele rankingu przydatności zrealizowanych lub obecnie realizowanych inwestycji znalazła się zieleni, zwłaszcza drzewa w centrum miasta (85,4%) oraz budowa i wymiana oświetlenia ulicznego (77,7%). Z kolei największe trudności oceny przydatności inwestycji sprawiły ankietowanym ocena budowy wybiegu dla psów (53,1%) oraz remontów w przedszkolach i szkołach podstawowych (zapewne dlatego, że ankietowani nie mają obecnie dzieci w tych placówkach), gdzie 43,9% ankietowanych wybrało odpowiedź „nie mam zdania”. 69,9% ankietowanych za „bardzo potrzebną” inwestycję uznało „budowę ścieżek rowerowych”. Natomiast prawie połowa respondentów (49%) uznała „dofinansowanie wymiany pieców CO2 na ekologiczne za „raczej potrzebną”. Z kolei więcej niż dwie piąte (41,7%) respondentów nie miała wyrobionej opinii o „budowie inkubatora przedsiębiorczości wraz z hotelem i restauracją” i wybrała odpowiedź „nie mam zdania”.

W opinii mieszkańcy gminy Pleszew głównymi priorytetami inwestycyjnymi są budowy: ścieżek rowerowych (96,9%), dróg lokalnych (95,8%), budowa i przebudowa przejść dla pieszych (wyniesione, aktywne) – poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego oraz budowa mieszkań (92,9%). Należy odnotować, że wszystkie inwestycje otrzymały wysoki stopień akceptacji. Średnia arytmetyczna akceptacji dla tych inwestycji wynosi 74 punkty. W obszarze wybranych problemów z życia gminy zdaniem ankietowanych w ofercie kulturalnej gminy najbardziej brakuje: zajęć rozwijających zainteresowania wśród osób dorosłych (45,9%), spektakli teatralnych (41,2%) oraz zajęć dla dzieci (36,4%). 46,8% ankietowanych zaakceptowało odstąpienie od budowy basenów otwartych oraz nie zgodziło się z tą decyzją 14,6% respondentów. Natomiast 38,6% badanych nie miało wyrobionej opinii w tej sprawie i wskazało odpowiedź „nie mam zdania”. Prawie trzy piąte (59,9%) mieszkańców gminy Pleszew nie znała nowego hasła promocyjnego Pleszewa „Kompaktowy Pleszew”.

8. Analiza SWOT

S – siły

Kontynuacja wdrażania idei miasta 15-minutowego

Aktywna polityka mieszkaniowa gminy

Wdrożone działania rewitalizacyjne

Decyzje podejmowane na podstawie ekspertyz, analiz, wizyt studyjnych

Niski poziom bezrobocia

Dobra kondycja finansowa gminy

Korzystna struktura organizacyjna urzędu miasta

Pozytywne skutki wdrożenia oraz sprawność w realizacji projektów i programów

Rozwinięta infrastruktura społeczna z zakresu kultury w Pleszewie i na terenach wiejskich gminy (Biblioteka Miejska, świetlice wiejskie)

Silny wolontariat senioralny

Wysoko rozwinięta infrastruktura z zakresu sportu i rekreacji (Park Wodny “Planty”, infrastruktura sportowa w ramach terenu Stadionu Miejskiego, hale sportowe, ścieżka zdrowia w Parku Leśnym “Planty”, siłownie plenerowe, place zabaw, boiska sportowe), oferta zajęć dla dzieci i młodzieży na świeżym powietrzu (półkolonie, biwaki, zajęcia plenerowe) oraz szeroka oferta sekcji sportowych

Rozwinięta sieć transportu zbiorowego autobusowego: w mieście Pleszew, wewnątrz gminy Pleszew

Ekologiczny transport zbiorowy

Infrastruktura szkolna i przedszkolna

Rozpoznawalność i marka Pleszewa

Przekształcenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych oferujące nowej jakości usługi społeczne

Szeroka oferta kulturalna w ramach Zajeźdni Kultury oraz Biblioteki Miejskiej w Pleszewie

W – słabości

Położenie stacji kolejowej poza obszarem Miasta
Niedostateczne dostosowanie systemu transportowego do potrzeb ruchu rowerowego
Niewystarczające dostosowanie organizacji ruchu do potrzeb pieszych
Brak wystarczającej liczby mieszkań na wynajem
Stosunkowo wysoki udział beneficjentów pomocy społecznej
Niski poziom zaangażowania młodzieży w wolontariat
Brak obiektów hotelowych w Pleszewie
Zbyt niski poziom zaangażowania mieszkańców gminy w życie społeczne
Nasilona skala przestępstw wśród nieletnich
Niekorzystne warunki do stworzenia systemu ścieżek rowerowych ze względu na istniejący układ urbanistyczny miasta, istniejące zagospodarowanie przestrzenne oraz trudności z uspołnieniem tego systemu z zarządcami dróg wyższych kategorii
Zauważalny miejscami w krajobrazie gminy nieład przestrzenny i niskie poczucie estetyki przestrzeni wynikające z braku remontów elewacji, różnorodnej wysokości i różnorodnej kolorystyki elewacji, z różnorodnych podziałów okiennych w sąsiadujących ze sobą budynkach.
Infrastruktura techniczna wymagająca uzupełnień na obszarach wiejskich (drogi)

O – szanse

Zwarta zabudowa miasta
Miasto Pleszew jako regionalne centrum sportowo-rekreacyjne z zapleczem hotelowo-biznesowym
Umiarkowanie korzystne położenie gminy predysponujące jednak do przyszłego rozwoju
Rewitalizacja Obszarów Problemowych
Wzrastająca oferta mieszkaniowa dla nowych mieszkańców
Rozwój przestrzenny Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej
Stymulant rozwoju w postaci planowanego Compact Lab Pleszew
Wzmocnienie lokalnej tożsamości i budowanie marki Pleszewa
Rozwój dziedzictwa kulturowego w oparciu o lokalne rzemiosło
Poprawa bezpieczeństwa w ruchu samochodowym
Systematyczny rozwój systemu ścieżek rowerowych
Współpraca z jednostkami naukowymi i instytucjami badawczymi w zakresie innowacji i transferu technologii
Powstanie trasy S11 przecinającej gminę
Kolej dużych prędkości
Możliwość zagospodarowania i rozwoju terenów poprzemysłowych oraz po byłej jednostce wojskowej

Wykorzystanie funduszy zewnętrznych na inwestycje w obszarach priorytetowych dla rozwoju gminy

Wykorzystanie potencjału odnawialnych źródeł energii (OZE)

Dalszy rozwój oferty gminnego zasobu mieszkań możliwy m.in. dzięki pozyskaniu funduszy zewnętrznych (Fundusz Dopłat, KPO)

T – zagrożenia

Zachodzący proces starzenia się społeczeństwa

Odptyw młodych mieszkańców

Brak środków finansowych na poszerzenie oferty gminnego zasobu mieszkań

Konkurencja międzygminna w przyciąganiu inwestycji i turystów

Stosunkowo duże zapotrzebowanie na pomoc społeczną

Zmiany klimatyczne

9. Misja i wizja

Wizja to nadrzędny cel, do jakiego zmierza samorząd lokalny. Jest rodzajem projekcji, który określa stan rzeczywistości w określonej perspektywie czasowej. Wizja jest wynikiem analizy bieżącej sytuacji gminy, jej możliwości rozwojowych, posiadanego potencjału oraz uwarunkowań zewnętrznych. Wizja pełni funkcję informacyjną i motywacyjną. Mając na uwadze mocne i słabe strony gminy oraz zidentyfikowane szanse i zagrożenia wizja Miasta i Gminy Pleszew została określona w następujący sposób:

Do roku 2030 Pleszew stanie się dynamicznie rozwijającym się ośrodkiem, który dzięki innowacyjnym rozwiązaniom w gospodarce, edukacji i ochronie środowiska, jest wzorem zrównoważonego rozwoju i wysokiej jakości życia. Miasto i Gmina będą charakteryzować się nowoczesną infrastrukturą, zielonymi przestrzeniami, bogatym życiem kulturalnym oraz aktywną społecznością lokalną. Pleszew będzie rozpoznawalnym ponadlokalnym centrum kultury, biznesu i turystyki, przyciągającym inwestycje i tworzącym perspektywy dla przyszłych pokoleń.

Biorąc pod uwagę cele i kierunki działania określone w dotychczasowych dokumentach strategicznych dla Pleszewa, a także nowe ambicje i potrzeby rozwojowe miasta i gminy, zaproponowana misja dla Pleszewa brzmi następująco:

Pleszew – miasto przyszłości, gdzie tradycja spotyka innowację. Zaangażowana społeczność, która wspólnie buduje zrównoważone środowisko do życia, pracy i rozwoju. Poprzez skuteczną współpracę, odpowiedzialne zarządzanie zasobami i ciągłe dążenie do doskonałości, tworzymy miejsce przyjazne dla wszystkich mieszkańców, przedsiębiorców oraz gości.

10. Cele strategiczne

Strategia rozwoju Miasta i Gminy Pleszew na lata 2024–2030 stanowi kluczowy dokument, określający przyszłą ścieżkę rozwoju miasta i gminy. Opracowana z myślą o długoterminowym postępie społeczno-gospodarczym oraz zrównoważonej ochronie środowiska, strategia zawiera cele i kierunki działania, które mają przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców, wzmocnienia lokalnej gospodarki, poprawy stanu środowiska naturalnego, a także rozwoju infrastruktury. Przy jej tworzeniu szczególny nacisk położono na partycypację społeczną, analizę

potrzeb lokalnych społeczności oraz współpracę z lokalnymi przedsiębiorstwami i instytucjami. Strategia stanowi odpowiedź na wyzwania współczesności, a jednocześnie jest próbą wykorzystania istniejących potencjałów i możliwości, które oferuje Pleszew i jego otoczenie. Szczegółowo omówiono wyznaczone cele strategiczne oraz kierunki działań, które mają zapewnić osiągnięcie zamierzonych efektów w kluczowych obszarach rozwoju miasta i gminy:

Obszar: Społeczeństwo

Cel: Zwiększenie spójności społecznej oraz poprawa jakości życia mieszkańców gminy Pleszew poprzez wsparcie inicjatyw społecznych, edukacyjnych i zdrowotnych.

• Kierunki działania:

1. **Rozwój i poprawa jakości usług zdrowotnych:** Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia, rozbudowa oferty opieki nad seniorami i osobami z niepełnosprawnością oraz promocja sportu i rozbudowane programy edukacyjne w zakresie profilaktyki zdrowotnej.
2. **Rozwój i poprawa jakości usług społecznych:** Poprawa usług publicznych na terenach miejskich i wiejskich gminy, w tym on-line, ze szczególnym uwzględnieniem ich dostępności; rozwój transportu publicznego, polityki społecznej, oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i edukacyjnej, w tym żłobków, poprawa wyników nauczania, rozwój systemu stypendialnego.
3. **Wsparcie edukacji:** Ulepszenie bazy dydaktycznej szkół i przedszkoli na terenach miejskich i wiejskich gminy, w tym rozwój edukacji cyfrowej oraz programów wspierających uzdolnienia. Wprowadzenie nowoczesnych narzędzi i technologii edukacyjnych oraz organizacja szkoleń dla nauczycieli.
4. **Aktywizacja społeczności lokalnych i integracja społeczna:** Wzmocnienie roli organizacji pozarządowych i grup nieformalnych w życiu społecznym, również na terenach wiejskich gminy, wsparcie dla inicjatyw lokalnych; wspieranie integracji mieszkańców różnych grup wiekowych i społecznych w ramach organizowanych wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych, tworzenie przestrzeni publicznych sprzyjających tego typu integracji, prowadzenie polityki rewitalizacyjnej i sukcesywnej rewitalizacji obszarów zdegradowanych

Obszar: Gospodarka

Cel: Stymulacja rozwoju gospodarczego miasta i gminy Pleszew poprzez wsparcie przedsiębiorczości, innowacyjności oraz zrównoważone wykorzystanie lokalnych zasobów.

• Kierunki działania:

1. **Wsparcie dla przedsiębiorców:** Utworzenie lokalnego inkubatora przedsiębiorczości, tzw. Compact Lab Pleszew oraz oferowanie preferencyjnych warunków dla start-upów i MŚP.
2. **Rozwój sektora OZE:** Promocja i wsparcie inwestycji w odnawialne źródła energii w celu zwiększenia udziału zielonej energii w lokalnym potencjale energetycznym. Zwiększenie wykorzystania alternatywnych źródeł energii oraz optymalizacja gospodarowania energią.
3. **Rozwój lokalnego rzemiosła:** Wsparcie dla rolników i przedsiębiorców w zakresie dywersyfikacji działalności poprzez rozwój i promocję tradycyjnego rzemiosła oraz lokalnych produktów, również w kierunku rozwoju gospodarstw agroturystycznych.
4. **Inwestycje w infrastrukturę:** Rozwój infrastruktury wspierającej lokalną gospodarkę, w tym drogi i obszary przemysłowe.
5. **Edukacja i szkolenia:** Organizacja szkoleń i warsztatów dla przedsiębiorców w celu podnoszenia kompetencji i promowania innowacyjności.

Obszar: Środowisko

Cel: Ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego w gminie Pleszew poprzez promocję zrównoważonego rozwoju, ochronę różnorodności biologicznej.

- **Kierunki działania:**

1. **Zieleń miejska i przestrzeń publiczna:** Rozwój w kierunku budowania spójnego systemu terenów zieleni i miejsc rekreacji w celu poprawy jakości życia mieszkańców i bioróżnorodności zgodnie z ideą rozwiązań opartych na naturze.
2. **Edukacja ekologiczna:** Organizacja kampanii edukacyjnych na temat ochrony środowiska.
3. **Ochrona zasobów wodnych:** Inicjatywy na rzecz ochrony zasobów wodnych i racjonalnego gospodarowania wodą.
4. **Zarządzanie odpadami:** Rozwój systemów segregacji i recyklingu odpadów w celu zwiększenia efektywności gospodarki odpadami na terenach miejskich i wiejskich gminy.

Obszar: Infrastruktura

Cel: Rozwój nowoczesnej i zrównoważonej infrastruktury w gminie Pleszew, zwiększającej dostępność i jakość usług dla mieszkańców oraz przedsiębiorstw.

- **Kierunki działania:**

1. **Modernizacja sieci drogowej i poprawa ruchu drogowego:** Remont, budowa i rozbudowa lokalnej infrastruktury drogowej na terenach miejskich i wiejskich gminy w celu poprawy dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa, m.in. na przejściach dla pieszych; poprawa organizacji ruchu drogowego oraz optymalizacja strefy płatnego parkowania.
2. **Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych:** w tym m.in. przebudowa chodników na ciągi pieszo-rowerowe i budowa nowych ścieżek rowerowych, również na terenach wiejskich gminy.
3. **Energetyka odnawialna:** Inicjatywy na rzecz rozbudowy infrastruktury wspierającej produkcję energii z odnawialnych źródeł.
4. **Zarządzanie wodą i ściekami:** Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej zwiększająca efektywność gospodarki wodno-ściekowej w tym modernizacja oczyszczalni ścieków.
5. **Infrastruktura społeczna:** Inwestycje w poszerzanie zakresu funkcji i modernizację obiektów użyteczności publicznej na terenach miejskich i wiejskich gminy z uwzględnieniem potrzeb różnych grup społecznych, w tym seniorów, młodzieży, osób z niepełnosprawnością.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Pleszew na lata 2024-2030 przyjmuje podejście zintegrowane, które odgrywa kluczową rolę w realizacji celów strategicznych. Na poziomie społeczno-gospodarczym oraz środowiskowym, strategia integruje te trzy obszary zapewniając prawne wymogi środowiskowe krajowe i unijne, w powiązaniu ze spójnością działań w zakresie urbanistyki, infrastruktury oraz ochrony środowiska. Przykładem takiego zintegrowanego podejścia jest rozwój infrastruktury transportowej, który zakłada zarówno modernizację dróg, jak i usprawnienie komunikacji publicznej, co ma na celu poprawę dostępności terytorialnej oraz integrację z obszarem metropolitalnym. Strategia wspiera również rozwój gospodarczy poprzez promocję innowacyjności i przedsiębiorczości, jednocześnie dbając o ochronę zasobów naturalnych i promocję odnawialnych źródeł energii.

Podejście zintegrowane jest również widoczne na poziomie terytorialnym, gdzie strategia uwzględnia szerszy kontekst przestrzenny i gospodarczy. Działania strategiczne są harmonizowane z politykami regionalnymi oraz krajowymi, co pozwala na lepszą koordynację i unikanie nieskoordynowanych interwencji sektorowych. Miasto i Gmina Pleszew,

będąc częścią Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, korzysta z możliwości wynikających z integracji terytorialnej, co wspiera realizację celów strategicznych na poziomie lokalnym i regionalnym. Wzmocnienie powiązań funkcjonalnych, rozwój infrastruktury oraz poprawa jakości usług publicznych są realizowane w ścisłej współpracy z innymi jednostkami terytorialnymi, co zwiększa efektywność podejmowanych działań.

11. Kierunki działań i oczekiwane rezultaty

Legenda:

M – monitoring, wskaźnik ujęty w systemie monitoringu

E – ewaluacja, badanie jakościowe wśród grup docelowych

E1 – ewaluacja, badanie ilościowe

SPÓŁECZEŃSTWO

Zwiększenie spójności społecznej oraz poprawa jakości życia mieszkańców gminy Pleszew poprzez wsparcie inicjatyw społecznych, edukacyjnych i zdrowotnych

kierunek	Działanie	rezultat / efekt	sposób weryfikacji
Rozwój i poprawa jakości usług zdrowotnych	Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia: rozwój infrastruktury zdrowia: opracowanie oraz realizacja gminnych programów polityki zdrowotnej, rozpoznanie potrzeb zdrowotnych mieszkańców i braków w infrastrukturze, ocena i monitoring efektów polityki zdrowotnej ze szczególnym uwzględnieniem roli infrastruktury, w tym ponadlokalnej.	Poprawa infrastruktury ochrony zdrowia oraz lepsze zrozumienie potrzeb mieszkańców w danej kwestii	M, E
	Rozbudowa oferty oraz poprawa jakości opieki nad seniorami i osobami z niepełnosprawnością: wsparcie domów opieki oraz ośrodków rehabilitacyjnych; rozwój programów wsparcia; udoskonalanie oferty świadczonych usług pielęgnacyjnych i rehabilitacyjnych.	Zwiększenie samodzielności oraz poprawa jakości życia osób starszych i osób z niepełnosprawnością.	M, E
	Promocja sportu i rozbudowane programy edukacyjne w zakresie profilaktyki zdrowotnej: organizacja zajęć sportowych i rekreacyjnych dla mieszkańców miasta i gminy; rozwój programów edukacyjnych promujących zdrowy styl życia, obejmujących zdrowe odżywianie, aktywność fizyczną i profilaktykę chorób.	Zmniejszenie liczby zachorowań na choroby wynikające z braku aktywności fizycznej oraz poprawa ogólnej kondycji zdrowotnej społeczności.	M
Rozwój i poprawa jakości usług społecznych	Poprawa usług publicznych na terenach miejskich i wiejskich gminy: modernizacja systemów obsługi klienta w urzędach oraz innych instytucjach publicznych; rozwój e-usług w administracji, w tym szkolenia mieszkańców z ich korzystania; wsparcie	Skrócenie czasu oczekiwania na załatwienie spraw administracyjnych oraz zwiększenie dostępności usług dla mieszkańców,	E

	rozbudowy infrastruktury telekomunikacyjnej w szczególności na obszarach wiejskich.	zwłaszcza na terenach wiejskich.	
	Rozwój transportu publicznego: rozbudowa sieci linii autobusowych oraz infrastruktury towarzyszącej, wprowadzenie elementów systemu inteligentnego transportu miejskiego, promocja transportu publicznego, wzmocnienie i integracja powiązań transportowych.	Zmniejszenie kongestii oraz poprawa dostępności transportu dla mieszkańców.	M, E1
	Rozwój oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i edukacyjnej: udoskonalanie oferty kulturalnej, budowa nowych i rozwój obecnych obiektów sportowych i rekreacyjnych; wsparcie działań edukacyjno/warsztatowych z zakresu pielęgnacji lokalnych tradycji i rzemiosła.	Zwiększenie aktywności kulturalnej i sportowej mieszkańców.	M, E1

Wsparcie edukacji	Ulepszenie bazy dydaktycznej szkół i przedszkoli na terenach miejskich i wiejskich gminy: remonty i modernizacje budynków szkolnych; wsparcie zakupu nowoczesnego sprzętu dydaktycznego; starania w zapewnieniu odpowiedniej liczby miejsc w przedszkolach i żłobkach. wsparcie szkolnictwa zawodowego dostosowanego do potrzeb lokalnych gospodarek.	Poprawa warunków nauki na różnych szczeblach oraz wzrost komfortu edukacyjnego dla uczniów oraz przedszkolaków.	M, E
	Rozwój edukacji cyfrowej oraz programów wspierających uzdolnienia: wsparcie zajęć z zakresu programowania, robotyki i nowych technologii; organizacja dodatkowych kursów i zajęć dla uczniów wykazujących szczególne uzdolnienia w dziedzinach nauk ścisłych, języków obcych, czy sztuki; wspieranie innowacyjnych metod nauczania, w tym szkolenia dla nauczycieli z ich wprowadzania.	Zwiększenie kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli. Lepsze wykorzystanie potencjału edukacyjnego uczniów.	M, E

Aktywizacja społeczności lokalnych i integracja społeczna	Wzmocnienie roli organizacji pozarządowych i grup nieformalnych w życiu społecznym: wsparcie dla lokalnych organizacji i stowarzyszeń; organizacja szkoleń i warsztatów dla liderów społecznych; promocja współpracy między sektorem publicznym, prywatnym a organizacjami pozarządowymi.	Zwiększenie zaangażowania społecznego oraz wsparcia dla lokalnych inicjatyw społecznych.	M, E
	Wspieranie integracji mieszkańców różnych grup wiekowych i społecznych:	Zwiększenie integracji społecznej oraz poczucia	E

	organizacja wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych wspierających aktywność społeczną oraz integrację między mieszkańcami; dostosowywanie przestrzeni publicznych do potrzeb różnych grup wiekowych i społecznych; wsparcie inicjatyw lokalnych.	przynależności do społeczności lokalnej.	
	Prowadzenie polityki rewitalizacyjnej i sukcesywnej rewitalizacji obszarów zdegradowanych: Opracowywanie i wdrażanie programów rewitalizacji, analiza potrzeb i identyfikacja obszarów zdegradowanych; opracowanie strategii rewitalizacji; koordynacja działań różnych sektorów w celu poprawy infrastruktury i warunków życia mieszkańców; ocena efektów programów rewitalizacyjnych.	Przyspieszenie procesu zrównoważonego rozwoju lokalnych społeczności oraz poprawa jakości życia w obszarach zdegradowanych.	M, E1

GOSPODARKA

Stymulacja rozwoju gospodarczego miasta i gminy Pleszew poprzez wsparcie przedsiębiorczości, innowacyjności oraz zrównoważone wykorzystanie lokalnych zasobów, z uwzględnieniem potrzeb miast średnich tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze.

Kierunek	Działanie	rezultat / efekt	sposób weryfikacji
Wsparcie dla przedsiębiorców	Utworzenie lokalnego inkubatora przedsiębiorczości: budowa Compact Lab Pleszew, oferujący przestrzeń pracy, system mentoringu oraz dostęp do infrastruktury dla przedsiębiorców.	Zwiększenie liczby nowo powstałych przedsiębiorstw oraz miejsc pracy	M
	Wsparcie start-upów i MŚP: rozwój usług podatkowych oraz ułatwień biurowatycznych dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz start-upów,	Wzrost innowacyjności i dynamiki lokalnej gospodarki	E
Edukacja i szkolenia	Organizacja szkoleń i warsztatów dla przedsiębiorców: rozwój oferty szkoleń i warsztatów dla przedsiębiorców z zakresu zarządzania, marketingu, finansów oraz innowacyjności.	Wzrost konkurencyjności lokalnej gospodarki,	M, E
	Wsparcie programów edukacyjnych skierowanych do młodych przedsiębiorców: aktywne wsparcie programów edukacyjnych dla młodych przedsiębiorców oraz osób zainteresowanych rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej.		

Rozwój sektora OZE

Promowanie inwestycji w odnawialne źródła energii: uruchomienie kampanii informacyjnych na temat korzyści z inwestycji w odnawialne źródła energii; promocja alternatywnych rozwiązań energetycznych.	Wzrost zainteresowania mieszkańców inwestycjami w OZE.	M
Wsparcie techniczne, konsultacyjne i administracyjne: udostępnienie mieszkańcom oraz przedsiębiorcom profesjonalnego wsparcia technicznego, konsultacyjnego oraz administracyjnego w zakresie planowania, projektowania i wdrażania instalacji OZE.	Zwiększenie skuteczności inwestycji w OZE oraz ograniczenie ryzyka związanego z nieprofesjonalnym podejściem do projektów.	E
Infrastruktura wspierająca produkcję energii ze źródeł odnawialnych: inwestycje w infrastrukturę niezbędną dla produkcji energii z odnawialnych źródeł.	Zwiększenie udziału zielonej energii w lokalnym bilansie energetycznym.	M

Rozwój lokalnego rzemiosła

Wsparcie dla rolników i przedsiębiorców w zakresie dywersyfikacji działalności: organizacja szkoleń i doradztwo dla rolników oraz przedsiębiorców w zakresie rozszerzania swojej działalności o tradycyjne rzemiosło oraz produkcję lokalnych produktów.	Zwiększenie liczby lokalnych rzemieślników oraz producentów lokalnych produktów.	M
Kreowanie platformy promocji lokalnych produktów: wsparcie organizacji targów, festiwali oraz sklepów tematycznych, które promują lokalne produkty rzemieślnicze.	Zwiększenie widoczności i dostępności lokalnych produktów.	M, E1

Inwestycje w infrastrukturę

Modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej oraz budowa nowej: kontynuacja modernizacji istniejących dróg oraz budowa nowych w celu poprawy dostępności do obszarów przemysłowych oraz ułatwienia przepływu towarów.	Skrócenie czasu podróży oraz poprawa bezpieczeństwa na drogach	M
Rozwój strefy przemysłowej: kontynuacja inwestycji w budowę nowych i modernizację istniejących obszarów przeznaczonych pod przemysł, ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury technicznej. Wzmocnienie procesów dezagraryzacji i tworzenia miejsc pracy poza sektorem rolniczym	Zwiększenie atrakcyjności miasta jako miejsca inwestycji dla firm, wzrost liczby miejsc pracy oraz stymulacja rozwoju lokalnej gospodarki.	M

ŚRODOWISKO

Ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego w gminie Pleszew poprzez promocję zrównoważonego rozwoju, ochronę różnorodności biologicznej.

Kierunek	działanie	rezultat / efekt	sposób weryfikacji
Zieleń miejska i przestrzeń publiczna	Rozwój i renowacja istniejących terenów zieleni i miejsc rekreacji: kontynuacja modernizacji istniejących terenów zieleni w myśli rozwiązań opartych na naturze; zasadzenie nowych roślin, wprowadzenie działań ochronny roślin i zwierząt; poprawa estetyki, bezpieczeństwa i funkcjonalności istniejących przestrzeni rekreacyjnych.	Zwiększenie atrakcyjności istniejących terenów zielonych oraz miejsc rekreacji.	M, E1
	Tworzenie nowych terenów zieleni i miejsc rekreacji: identyfikacja obszarów wymagających nowych terenów zieleni i miejsc rekreacji w oparciu o potrzeby mieszkańców oraz zasady zrównoważonego rozwoju w kierunku budowania spójnego systemu terenów zieleni i miejsc rekreacji; projektowanie i budowa nowych terenów zieleni oraz miejsc spotkań społecznych.	Zwiększenie dostępności do terenów zielonych oraz miejsc rekreacji.	M, E1
	Dogęszczanie drzewostanu gminnego: kontynuacja programów sadzenia drzew w gminie, wybór odpowiednich gatunków drzew odpornych na zmiany klimatyczne,	Poprawa estetyki gminy oraz wzrost liczby miejsc oczyszczających powietrze.	E1
	Ochrona bioróżnorodności: rozwój programów ochrony różnorodności biologicznej; sadzenie roślin rodzimych oraz tworzenie miejsc schronienia dla dzikich zwierząt i owadów.	Zachowanie i wzrost bioróżnorodności na terenach miejskich i wiejskich.	M
Edukacja ekologiczna	Organizacja działań edukacyjnych na temat ochrony środowiska: kontynuacja i organizacja nowych działań edukacyjnych na terenie gminy w tym projektu "EKO Pleszew"; podejmowanie zagadnień tematycznych dotyczących: bioróżnorodności, przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym na poziomie lokalnym, segregacji odpadów oraz oszczędności surowców.	Zwiększenie świadomości społecznej na temat ochrony środowiska	M, E1
Ochrona zasobów wodnych	Rozwój systemów retencji wodnej i zielono-błękitnej infrastruktury: budowa oraz modernizacja zbiorników retencyjnych, parków deszczowych oraz innych elementów zielono-błękitnej infrastruktury poprawiających lokalną retencję wód; promocja rozwiązań zmniejszających skalę lokalnych podtopień oraz suszy.	Zmniejszenie ryzyka lokalnych podtopień suszy na obszarach wiejskich. Poprawa retencji wody w obszarach zurbanizowanych.	E
	Renaturyzacja cieków wodnych: wsparcie procesu oczyszczanie brzegów wód, zalesianie	Poprawa jakości wód oraz ochrony	E

	terenów nadbrzeżnych oraz przywracanie naturalnych procesów ekologicznych.	różnorodności biologicznej.	
	Ochrona i rozwój korytarzy ekologicznych wzdłuż głównych cieków wodnych: zapobieganie fragmentacji korytarzy ekologicznych oraz degradacji poprzez wprowadzenie odpowiednich regulacji prawnych i prowadzenie działań ochronnych; wsparcie tworzenia nowych korytarzy ekologicznych.	Utrzymanie równowagi ekosystemów wodnych.	M, E
	Promowanie praktyk rolnictwa zrównoważonego, zmniejszających zanieczyszczenie wód związkami chemicznymi: zachęcanie rolników do stosowania metod uprawy, które minimalizują użycie substancji chemicznych, wykorzystanie naturalnych środków ochrony roślin oraz stosowanie technik agrotechnicznych zmniejszających erozję gleby.	Zmniejszenie zanieczyszczenia wód ze źródeł rolniczych	E
Zarządzanie odpadami	Rozwój systemów segregacji i recyklingu odpadów: dalszy rozwój i poprawa dostępności i efektywności systemu segregacji i recyklingu odpadów na terenach miejskich i wiejskich gminy.	Poprawa wskaźnika recyklingu gminy	M, E1

INFRASTRUKTURA

Rozwój nowoczesnej i zrównoważonej infrastruktury w gminie Pleszew, zwiększającej dostępność i jakość usług dla mieszkańców oraz przedsiębiorstw.

kierunek	Działanie	rezultat / efekt	sposób weryfikacji
Modernizacja sieci drogowej i poprawa ruchu drogowego	Remont i rozbudowa dróg lokalnych: przeprowadzenie remontów oraz rozbudowy istniejących dróg lokalnych, z naciskiem na te o dużym natężeniu ruchu lub w złym stanie technicznym, w celu poprawy dostępności komunikacyjnej obszarów mieszkaniowych i usługowych.	Poprawa dostępności komunikacyjnej dla mieszkańców zarówno miejskich, jak i wiejskich obszarów gminy.	M, E1
	Poprawa bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych: analiza potrzeb i lokalizacji obszarów wymagające dodatkowej ochrony pieszych, modernizacja istniejących przejść dla pieszych poprzez zastosowanie nowoczesnych rozwiązań infrastrukturalnych.	Zmniejszenie liczby wypadków oraz poprawa bezpieczeństwa pieszych na przejściach.	M, E1
	Optymalizacja strefy płatnego parkowania: analiza obciążenia istniejących miejsc parkingowych oraz	Poprawa organizacji ruchu oraz	E

	zapotrzebowania na miejsca parkingowe, działania w kontekście rozbudowy lub zawężenia oferty parkingowej, wprowadzenie nowoczesnych technologii monitorowania i płatności za parkowanie,	wykorzystania miejskich miejsc parkingowych	
Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych	Przebudowa chodników na ciągi pieszo-rowerowe: przekształcenie istniejących chodników w ciągi pieszo-rowerowe poprzez ich poszerzenie i oznaczenie odpowiednimi znakami oraz sygnalizacją świetlną,	Poprawa infrastruktury rowerowej	M
	Budowa nowych ścieżek rowerowych: realizacja projektów budowy nowych ścieżek rowerowych na terenie gminy, w oparciu o analizę potrzeb i preferencji użytkowników oraz lokalizację istniejących tras komunikacyjnych.		M
Zarządzanie wodą i ściekami	Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej: przeprowadzenie modernizacji oraz rozbudowy istniejącej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, zwłaszcza na terenach wiejskich gminy.	Poprawa dostępu do czystej wody pitnej oraz zapewnienie odpowiedniej infrastruktury kanalizacyjnej	M
	Modernizacja oczyszczalni ścieków: przeprowadzenie modernizacji istniejącej oczyszczalni na bardziej efektywną technologicznie.	Poprawa jakości oczyszczonej wody przed jej wprowadzeniem do środowiska naturalnego	M

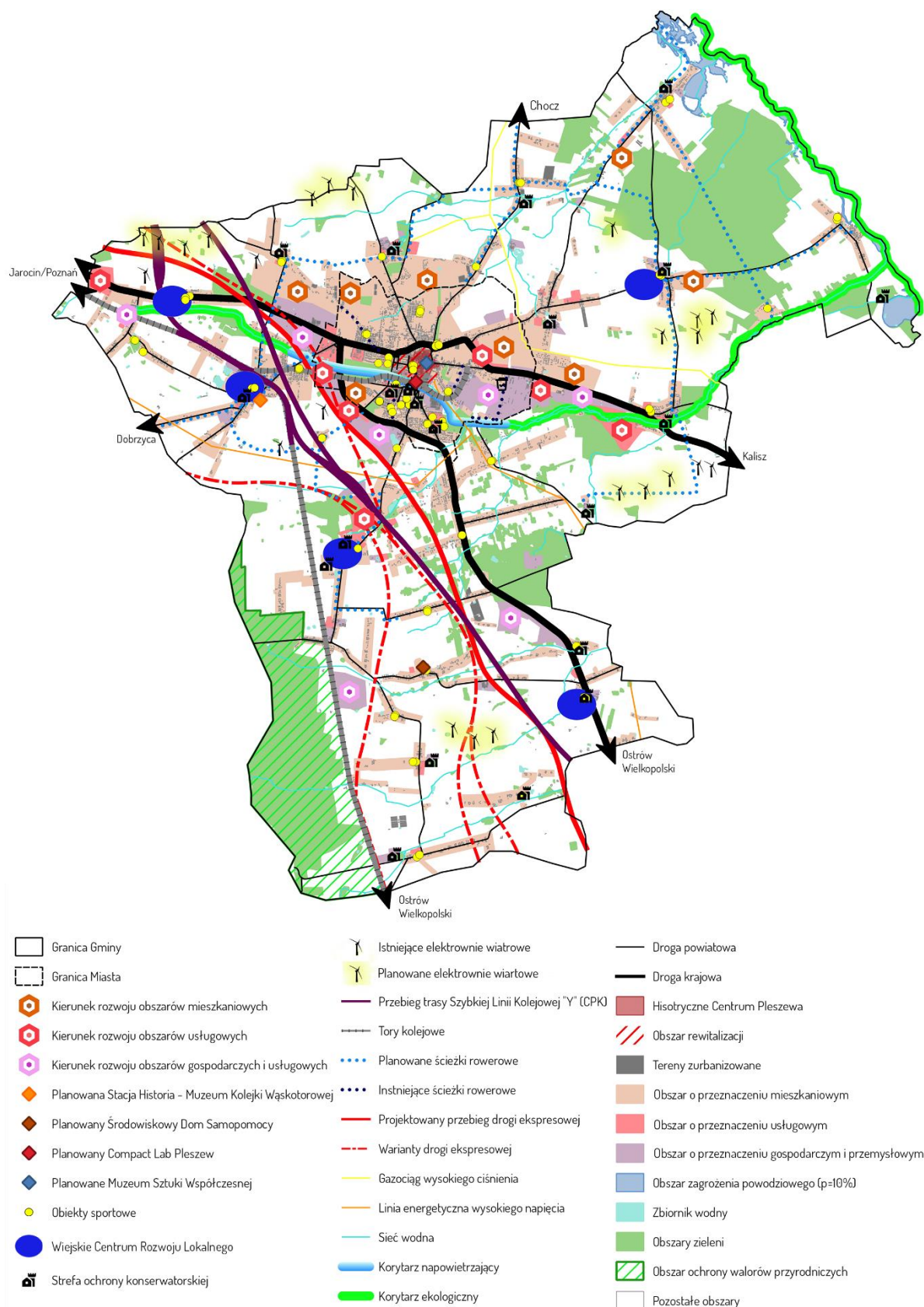
12. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

W planowaniu rozwoju Miasta i Gminy Pleszew kluczową rolę odgrywa model struktury funkcjonalno-przestrzennej, który stanowi fundament integrujący cele strategiczne z realiami przestrzennymi oraz polityką urbanistyczną gminy. Model stanowi syntezę danych geoprzestrzennych, uwarunkowań lokalnych oraz planowanych inwestycji. Pełni istotną funkcję jako kompleksowe narzędzie zarządzania przestrzenią. Nie tylko pozwala on na identyfikację, ale również na głębszą analizę i zrozumienie różnorodnych aspektów rozwoju miasta i gminy, uwzględniając zarówno jego obecną strukturę, jak i przewidywane kierunki rozwoju.

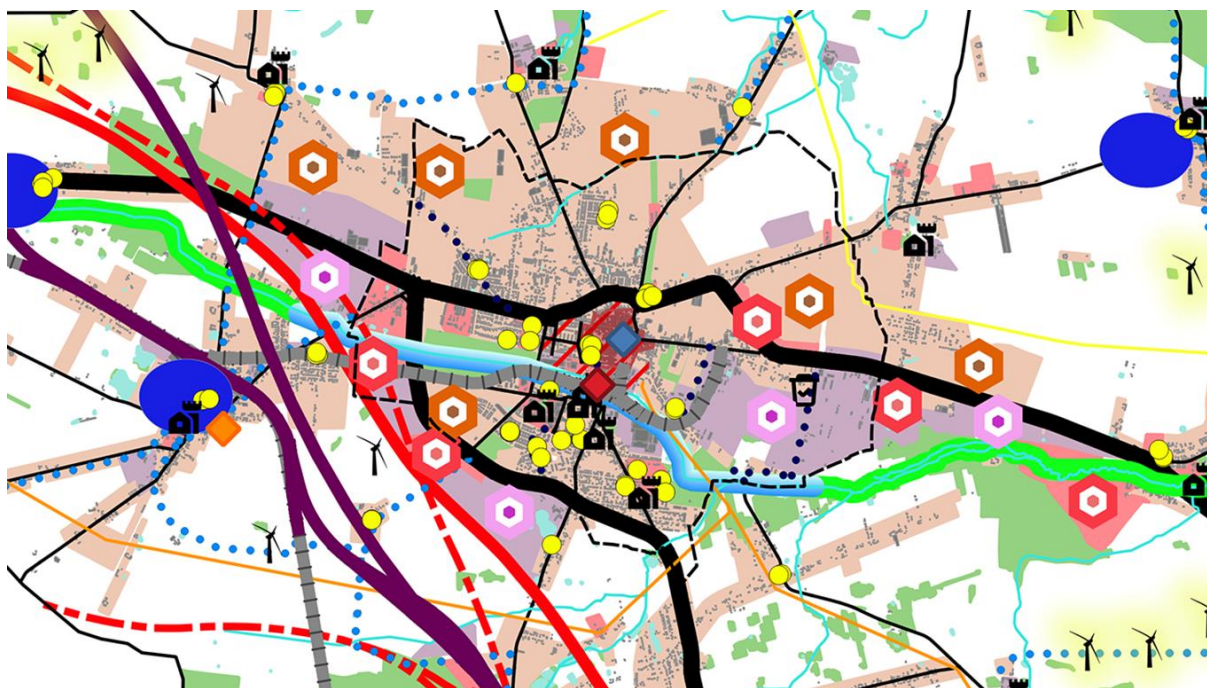
W ramach modelu na Rys. 23 i 24 uwzględnia się szerokie spektrum kwestii, od określenia optymalnych kierunków rozwoju obszarów mieszkaniowych, usługowych, gospodarczych po analizę infrastruktury oraz planowanych inwestycji, takich jak projekty jak Stacja Historia – Muzeum Kolei Wąskotorowej, Muzeum Sztuki Współczesnej Kamienica czy Compact Lab Pleszew, co pozwala na skonstruowanie spójnej wizji rozwoju miasta, uwzględniającej zarówno jego dziedzictwo kulturowe, jak i aspiracje społeczności lokalnej. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej uwzględnia również istniejące i planowane obiekty sportowe, centra rozwoju lokalnego oraz obszary ochrony konserwatorskiej.

Integracja tych elementów pozwala na stworzenie spójnej przestrzennej koncepcji rozwoju, która nie tylko chroni dziedzictwo kulturowe, ale także wspiera nowoczesne potrzeby społeczności. Analizowane są także kluczowe elementy infrastruktury, takie jak elektrownie wiatrowe, ścieżki rowerowe, tory kolejowe, drogi powiatowe i krajowe, a także projektowana trasa szybkiej linii kolejowej "Y" oraz droga ekspresowa. Ich strategiczne rozmieszczenie i dostępność są kluczowymi czynnikami determinującymi rozwój społeczno-gospodarczy miasta i gminy. W modelu uwzględnia się również korytarze napowietrzające i ekologiczne, obszary zieleni i ochrony walorów przyrodniczych. Ich rola w zachowaniu równowagi ekosystemów gminnych jest istotna dla zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz sprzyjającego mieszkańcom środowiska miejskiego.

W ten sposób, model struktury funkcjonalno-przestrzennej staje się kompleksowym narzędziem planowania przestrzennego, pozwalającym na efektywne kształtowanie przyszłości Miasta i Gminy Pleszew zgodnie z jego unikalnymi potrzebami i potencjałem rozwojowym. Jego holistyczne podejście do różnorodnych aspektów rozwoju stanowi solidną podstawę strategii rozwoju, która nie tylko odpowiada na aktualne potrzeby, ale także tworzą fundament dla zrównoważonej przyszłości społeczno-gospodarczej regionu.

Rys. 23. Schemat modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy Pleszew
 Źródło: opracowanie własne

Rys. 24. Schemat modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy Pleszew - zbliżenie na obszar miejski
Źródło: opracowanie własne

13. Ustalenia i rekomendacje w zakresie polityki przestrzennej

Polityka przestrzenna powinna dążyć do równoważenia celów rozwoju z celami ochronnymi w sferze środowiskowej czy też dla zachowania rezerw terenowych pod spodziewane przyszłe inwestycje. Jej zadaniem jest też minimalizacja konfliktów powstających na tle wykorzystania najbardziej atrakcyjnych miejsc i obszarów, z nadrzędnością interesów wspólnoty nad interesami podmiotów prywatnych. W wyniku takiej polityki wszyscy użytkownicy przestrzeni powinni uzyskać maksimum korzyści, jakie są w danych warunkach możliwe do osiągnięcia. Jednak proces osiągania równowagi pomiędzy różnymi celami i chcącymi je osiągnąć podmiotami jest dość złożony i trudny. Sprzyja mu jednak jasna wizja wspólnej przyszłości, którą niesie strategia rozwoju. Stąd integracja dokumentów dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego z ustaleniami w zakresie polityki przestrzennej ma kluczowe znaczenie dla osiągania bardziej ambitnych celów rozwojowych. Tak jest też w przypadku Pleszewa.

Przyjęty dla realizacji strategii model struktury funkcjonalno-przestrzennej odzwierciedla idee zawarte w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Pleszewa.

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Szczególnej ochrony planistycznej wymaga cały system przyrodniczy gminy: tereny leśne i łąkowe, korytarze ekologiczne, ponadto ciągi ekologiczne wzdłuż rowów melioracyjnych, tereny parków, parków podworskich, ogrody działkowe, skwery, aleje przydrożne, cmentarze, zieleń izolacyjna, ze szczególnym zwróceniem uwagi na strefy łącznikowe poszczególnych ogniw systemu ekologicznego, jakimi są korytarze ekologiczne.

W obszarze Miasta i Gminy Pleszew ochronie prawnej na podstawie odrębnych przepisów podlega:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków – Rochy (Rozporządzenie Nr 6 Wojewody Kaliskiego z dnia 22.01.1993 r.)

- Obszary Natura 2000: obszar specjalnej ochrony ptaków Dąbrowy Krotoszyńskie PLB300007, obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej PLH300002 oraz obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Glinianki w Lenartowicach PLH300048
- Pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej
- Obszar Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET - obejmujący dolinę Proсны (korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym)
- Parki podworskie, grupy cennego, wielogatunkowego drzewostanu oraz szpalery i aleje przydrożne.

Ochrona planistyczna powinna obejmować również strefę harmonijnego krajobrazu rolniczego, zróżnicowanego przyrodniczo, o walorach wypoczynkowych, z korzystnymi warunkami dla rozwoju agroturystyki. Ochronie przed nową zabudową powinny podlegać:

- kameralne wnętrza krajobrazowe oraz punkty widokowe i panoramy widokowe,
- przyrodnicze elementy krajobrazu wiejskiego decydujące o jego różnorodności /zadrzewienia śródpolne, śródłukowe i przydomowe, drobnoprzestrzenna struktura lasów, enklawy innej roślinności o charakterze naturalnym, zbiorniki wodne.
- otwarte tereny rolne.
- korytarze ekologiczne - dolina Proсны i jej dopływów, w tym Neru.

Do najważniejszych działań przestrzennych w zakresie zielonej infrastruktury w gminie powinno należeć:

- wzmocnienie w mieście systemu zieleni,
- zwiększenie powierzchni stref zasilania ekologicznego jako systemu terenów otwartych w oparciu o naturalne obniżenia terenu i pasma wododziałowe tzw. kliny zieleni,
- wykorzystanie filtracyjnej roli zieleni wysokiej oraz niskiej dla zapewnienia stałego dopływu świeżych i czystych mas powietrza,
- pozostawienie w sensie przestrzennym istniejącej ubogiej gatunkowo szaty roślinnej: parków, zieleńców, ogrodów działkowych, zieleni cmentarnej, zieleni towarzyszącej obiektom sportowym, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych, zieleni izolacyjnej,
- konserwacja cenniejszych drzew, odbudowa drzewostanu,
- stopniowa rozbudowa zieleni izolacyjno-ochronnej wokół obiektów negatywnie oddziałujących na środowisko, zieleni przydrożnej i śródpolnej,
- wykorzystanie w strukturze wewnętrznej osiedli wszystkich potencjalnie środowiskotwórczych obszarów (obniżeń, łąk, drobnych dolin) celem wprowadzenia zieleni.

W gminie Pleszew przedmiotem ochrony są również udokumentowane jednolite wody podziemne. Wody podziemne wykorzystywane są do zaopatrzenia lokalnych wodociągów. Celem działań ochronnych powinno być ograniczenie możliwości przedostawania się związków azotu do wód podziemnych.

Istniejące w północno-wschodniej części miasta złoża surowców ilastych nie są obecnie eksploatowane. W przypadku ich eksploatacji i po jej zakończeniu należy przeprowadzić rekultywację o kierunku wodnym, rolnym lub leśnym.

Gmina Pleszew charakteryzuje się niewielkim stopniem lokalnego zagrożenia czystości powietrza z uwagi na rolniczy charakter, brak przemysłu ciężkiego, wielkiej energetyki i przemysłu chemicznego z wyjątkiem sezonu grzewczego i związanej z nim kumulacji pyłu zawieszonego PM10 w obszarze miejskim powstałego w wyniku kumulacji przy bezwietrznej pogodzie spalania małowartościowego opału grzewczego oraz występowania spalin komunikacyjnych. W celu właściwego przewietrzania terenów zurbanizowanych należy wprowadzić zakaz zabudowy dolin jako głównych ciągów ekologicznych pełniących również funkcje wentylacyjne.

Dodatkowo sugeruje się realizację działań adaptacyjnych do zmiany klimatu, uwzględniających m.in. ochronę struktur przyrodniczych i terenów biologicznie czynnych, zachowanie spójności i drożności sieci ekologicznej, przeciwdziałanie wzrostowi temperatury na terenach zabudowanych i jego skutkom, zwiększenie retencji poprzez wydłużenie czasu obiegu wody i spowolnienie jej odpływu, również za pomocą narzędzi polityki przestrzennej.

W ramach realizacji działań przedmiotowej Strategii zaleca się promowanie/wsparcie rozwiązań w zakresie zwiększania retencji, w tym zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie prywatnych posesji przy budynkach mieszkalnych i na terenach prywatnych przedsiębiorstw. Przykłady rozwiązań do zastosowania:

- stosowanie powierzchni przepuszczalnych ze żwiru/pospółki, powierzchni ażurowych zamiast szczelnych powierzchni betonowych;
- zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w sposób minimalizujący utratę naturalnej retencji lub spowalniający odpływ odprowadzanych wód (np. poprzez zbiorniki retencyjno-infiltracyjne; zastosowanie drenaży lub skrzynek rozsączających itp.);
- sadzenie kwiatnych łąk zamiast trawników;
- zakładanie zielonych dachów i zielonych ścian na budynkach; – zakładanie ogrodów deszczowych zasilanych deszczówką w miastach i przy domach;
- zakładanie oczek wodnych w przestrzeniach miejskich w przydomowych ogrodach.

W kontekście kształtowania stanu zasobów wodnych, przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacji do zmian klimatu, działania Miasta i Gminy Pleszew Strategia powinny również uwzględniać następujące rodzaje działań dot. nowych inwestycji:

- wprowadzenie i egzekwowanie standardów ochrony zieleni w procesie inwestycyjnym, obejmujących m.in. ograniczenie likwidacji terenów zieleni i wycinki drzew przy realizacji nowych inwestycji;
- unikanie „betonowania” przestrzeni – stosowanie powierzchni przepuszczalnych, powierzchni ażurowych zamiast szczelnych powierzchni betonowych (place manewrowe, parkingi);
- uwzględnienie ww. aspektów w planowaniu przestrzennym oraz przy wydawaniu decyzji administracyjnych, w celu ochrony terenów zieleni przed presją zabudowy i „betonowaniem” nieruchomości.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Obiekty i obszary wpisane do Rejestru Zabytków i Ewidencji Zabytków podlegają prawnej ochronie.

Działania prowadzone w sferze ochrony krajobrazu kulturowego generalnie powinny zmierzać do:

- zachowania istniejącej zabudowy o wartościach zabytkowych i kompozycyjnych,
- konserwacji, rewaloryzacji i porządkowania zabytkowych parków i cmentarzy, oraz innych terenów publicznych,
- zachowania i ochrony stanowisk archeologicznych,
- zachowania i konserwacji historycznych układów przestrzennych oraz dążenia do usunięcia elementów uznanych za zniekształcające założenia historyczne i rekonstrukcji obiektów zniszczonych w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej,
- usunięcia lub przebudowy obiektów dysharmonijnych,
- dostosowania współczesnej funkcji do wartości obiektów zabytkowych.

Układ przestrzenny (w części także zabudowa) centralnych części miejscowości: Marszew, Korzkwy, Łaszew, Lenartowice, Grodzisko, Kuczków, Brzezie posiada walory pretendujące do określenia go jako obszaru koncentracji elementów dziedzictwa kulturowego podlegających ochronie.

Ustalona strefa ochrony konserwatorskiej w mieście Pleszew obejmuje typowe zabytki urbanistyki małych miast. Obejmuje ona centralny obszar miasta ograniczony ul. Bojanowskiego, ul. Poznańską, Łąkową, parkiem miejskim, ul. Bogusza, Ogrodową, Sienkiewicza, Wyspiańskiego, Stolarską, Krzywą, Wodną, Kaliską, Szkolną i Kilińskiego. Rozwój przestrzenny miasta powinien odbywać się na zasadzie utrzymania i zachowania istniejącego układu przestrzennego.

W związku z powyższym bardzo istotnym elementem jest określenie zasad kształtowania nowych obiektów w sąsiedztwie starej zabudowy. Wszelkie uzupełnienia zabudowy powinny być kształtowane na zasadzie harmonijnego wtapiania się w istniejącą zabudowę. Z tego też powodu bardzo istotnym elementem jest rodzaj zastosowanego pokrycia dachowego oraz kąt pochylenia dachu, rodzaj zastosowanych materiałów wykończeniowych oraz wielkość i kształt otworów okiennych. Nowa zabudowa na terenach o najwyższej wartości historycznej winna być realizowana w oparciu o projekty indywidualne o podwyższonych kryteriach mających na celu wkomponowanie obiektów w stare struktury zabudowy, na zasadzie kontynuacji i zachowania równowagi krajobrazu historycznego. Wszelkie prace związane z naruszeniem struktury ziemi za wyjątkiem upraw muszą być uzgadniane ze służbami konserwatorskimi. Bezwzględnej ochronie podlegają stanowiska archeologiczne.

Przy realizacji elektrowni wiatrowych inwestycje naruszające strukturę gruntu wymagają uzgodnień z urzędem konserwatorskim. Przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla elektrowni wiatrowych należy opracować analizę architektoniczno-urbanistyczną terenu określającą oddziaływanie planowanego przedsięwzięcia na otoczenie zabytku, z uwzględnieniem osi widokowych i przestrzeni krajobrazowych.

Proponuje się ustalenie stref ochrony konserwatorskiej, której granice przedstawiono na mapie modelu funkcjonalno-przestrzennego, w ramach których:

a) zachowały się zespoły historycznej architektury i oryginalne rozplanowanie, wpisane do rejestru zabytków oraz ujęte w gminnej ewidencji zabytków,

Są to obszary, w których dominują elementy historycznej kompozycji układu przestrzennego, a poszczególne ich części (zabudowa, rozplanowanie, krajobraz) powodują, iż obszary te wyróżniają się na tle współczesnego układu zabudowy i w krajobrazie gminnym;

b) ochronie powinny podlegać tu następujące elementy:

- historyczna zabudowa dworska, folwarczna, pałacowa, w szczególności objęta ochroną w formie wpisu do rejestru zabytków oraz znajdująca się w gminnej ewidencji zabytków,
- rozplanowanie ulic i dróg,
- historyczne linie regulacyjne i linie zabudowy oraz granice podziałów własnościowych,
- układ terenu i krajobrazu,
- w szczególności: wydzielone zespoły sakralne, przemysłowe, mieszkalne, zieleni,
- znajdujące się rejestrze zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, objęte gminną ewidencją zabytków.

W przypadku miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obszaru:

- należy zachować funkcję z dostosowaniem programu usług do tradycji i charakteru obiektów i wnętrz urbanistycznych,
- przewidzieć potrzebę porządkowania architektonicznego dążąc do kompozycyjnego powiązania z istniejącą zabudową,
- zaleca się, aby ustalone planem linie zabudowy miały charakter linii obowiązujących.

Jako formę ochrony proponuje się poddanie strefy nadzorowi Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, który uzgadnia wszelką działalność związana z obiektami zabytkowymi i ich otoczeniem, w tym otoczenia, funkcji i przeznaczenia obiektów.

Ochroną konserwatorską obok obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków oraz obiektów i obszarów będących w gminnej ewidencji zabytków, obejmuje się również rzeźby i kapliczki przydrożne, cmentarze, pomniki ofiar II Wojny Światowej, mogiły na cmentarzach parafialnych.

Wskazuje się strefę obserwacji archeologicznej „W”. Strefy te obejmują obszary istniejących i potencjalnych stanowisk archeologicznych. W strefie tej obowiązuje przeprowadzenie nadzorów archeologicznych przy wszystkich inwestycjach, w szczególności przy dużych inwestycjach liniowych; dla tego rodzaju prac archeologicznych obowiązuje wystąpienie o wydanie pozwolenia na ich przeprowadzenie do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Nowoodkryte stanowiska archeologiczne należy oznaczyć, zabezpieczyć i powiadomić Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Zasięg i forma ochrony archeologicznej nowoodkrytych stanowisk będzie określana przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Wyznacza się strefę ochrony krajobrazu kulturowego wokół założenia pałacowoparkowo-folwarcznego w Taczanowie Drugim. Wyznaczona strefa ma na celu ochronę i poddanie nadzorowi konserwatorskiemu przyszłych przemian w jej obrębie.

Wszelkie działania w obiektach objętych ewidencją wymagają opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Zmiany w wykazie obiektów objętych ewidencją mogą być dokonywane w gminnym programie ewidencji zabytków.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Zagospodarowanie przestrzenne w gminie powinno uwzględniać następujące założenia:

1. Na terenach istniejącej zabudowy mieszkaniowej, poza strefą ochrony konserwatorskiej, dopuszcza się wtórne podziały działek w celu dogęszczenia. W ciągach zabudowy dopuszcza się lokalizację obiektów usługowych służących obsłudze ludności oraz obiektów działalności gospodarczej, pod warunkiem, że nie spowodują przekroczenia standardów jakości środowiska, określonych przepisami odpowiednimi.
2. Na terenach upraw rolnych dopuszcza się lokalizację wyłącznie zabudowy zagrodowej oraz zabudowy związanej z obsługą produkcji rolnej.
3. Rozwój funkcji usługowych przede wszystkim na terenach wsi: Kowalew, Lenartowice, Brzezie, Taczanów Drugi.
4. Koncentracja zespołów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w formie zorganizowanych osiedli mieszkaniowych w miejscowościach: Korzkwy, Marszew, Lenartowice, Kowalew, Suchorzew.
5. Przygotowanie bazy terenowej pod inwestycje związane z działalnością gospodarczą, produkcją.
6. Promocja i reklama walorów przyrodniczych i kulturowych gminy w celu rozwoju agroturystyki, skierowana do lokalnej społeczności w zakresie szans związanych z jej rozwojem.
7. Przygotowanie oferty dla inwestorów w zakresie terenów rozwojowych przeznaczonych pod zorganizowane osiedla mieszkaniowe, tereny usługowe i produkcyjne.

Na podstawie sporządzonego bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę na terenie miasta i gminy Pleszew wyznaczono łącznie 3319,47 ha gruntów, na których przewiduje się dalszy rozwój różnych funkcji zagospodarowania

terenu. Obszary te obejmują również tereny dotychczas zainwestowane, gdzie nowa zabudowa będzie stanowiła kontynuację zabudowy istniejącej.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977, 1506, 1597 i 1688)

Wielkopowierzchniowe obiekty handlowe na terenie gminy Pleszew dopuszcza się w granicach strefie mieszkaniowo-usługowej położonej we wschodniej części miasta, mieszkaniowo-usługowej położonej na wschód oraz na południe od centrum miasta, strefie mieszkaniowo-usługowej położonej na zachód od centrum miasta i mieszkaniowo-usługowo-produkcyjnej położona po zachodniej stronie miasta.

Zgodnie z art. 13m. ust. 6a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 7 lipca 2023 r. zmiana zagospodarowania terenu, dotycząca obiektów handlu wielkopowierzchniowego następuje na podstawie planu miejscowego.

Zasady lokalizacji terenów kluczowych inwestycji celu publicznego

Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym służące zaspokojeniu potrzeb przede wszystkim mieszkańców gminy Pleszew mogą być lokalizowane tylko na podstawie mpzp podejmowanych zgodnie z procedurą określoną w aktualnych przepisach prawa, a w tym:

a) na terenach mieszkaniowych w formie:

- obiektów i lokali usługowych o ile prowadzona w nich działalność nie powoduje znacznego oddziaływania na środowisko,
- urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, zgodnie z przyjętymi programami rozwiązań tych urządzeń,
- zieleni jako funkcji uzupełniającej;

b) na terenach wchodzących w skład strefy ekologicznej miasta:

- z wyłączeniem lokalizacji powodujących znaczące oddziaływanie na środowisko,
- lokalizacje związane z zamiarem wykorzystania lub naruszenia wód, lasów, terenów rolnych wymagają uzgodnienia z zarządcą danych terenów i urządzeń znajdujących się na tych terenach;

c) na terenach przemysłowych i działalności o podobnym charakterze:

- z wyłączeniem lokalizacji inwestycji, dla których wykonanie raportu oddziaływania na środowisko jest obligatoryjne,
- urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej zgodnie z przyjętymi programami rozwoju tych urządzeń.

Do zadań służących realizacji lokalnych celów publicznych zaliczone zostały następujące przedsięwzięcia: zadania z zakresu rozbudowy układu komunikacyjnego, zadania z zakresu gospodarki ściekowej, zadania służące poprawie zaopatrzenia w energię elektryczną, zadania związane z poprawą bezpieczeństwa ludności, poprawą warunków lokalowych administracji lokalnej, oświaty i służby zdrowia oraz budowa urządzeń sportowych i rekreacyjnych oraz ścieżek rowerowych.

Ustalenia dotyczące inwestycji ponadlokalnych przyjęto zgodnie z zapisem Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Ponadlokalne inwestycje publiczne to inwestycje finansowane lub współfinansowane ze środków publicznych służące nie tylko lokalnej społeczności. Do najistotniejszych inwestycji publicznych na terenie gminy Pleszew należą inwestycje związane z infrastrukturą techniczną, takie jak:

- obejścia drogowe w ciągu drogi krajowej klasy ekspresowej nr 11 i w ciągu drogi krajowej głównej ruchu przyspieszonego nr 12,
- modernizacja i przebudowa istniejących dróg powiatowych,
- sieci energetyczne
- sukcesywna rozbudowa i przebudowa istniejących linii SN,
- rozbudowa istniejącej sieci kanalizacyjnej,
- rozbudowa istniejącej sieci gazowej,
- budowa powiatowych ścieżek rowerowych (również wzdłuż dróg krajowych),
- modernizacja sieci wodociągowej i budowa stacji uzdatniania.

Zasady dotyczące kierunków rozwoju systemów komunikacji

Droga krajowa Nr 11 przewidywana jest do przebiegu łącznie z planowaną trasą ekspresową S11 jako zachodnie obejście (obwodnica) miasta. Dotychczasowy przebieg przez miasto jako GP.

Droga krajowa Nr 12 – przyjęta klasa GP przewidywana jest do ruchu przyspieszonego.

Projektowana jest droga klasy GP stanowiąca połączenie planowanej drogi ekspresowej z drogą krajową Nr 12 o przebiegu wzdłuż południowo-wschodniej granicy miasta.

Przystosowanie parametrów drogi krajowej Nr 11 do parametrów drogi ekspresowej nastąpi poprzez realizację założeń zawartych w „Studium techniczno-ekonomicznym”

Droga główna ruchu przyspieszonego oznaczona symbolem KGP 12 powinna mieć powiązania z drogami klasy Z (wyjątkowo klasy L) i drogami wyższych klas. Minimalna szerokość w liniach rozgraniczających powinna wynosić 40,0 m. Najmniejsza odległość obiektu niemieszkalnego od zewnętrznej krawędzi pasa ruchu wynosi 10,0 m na terenie zabudowy i 25,0 m poza terenem zabudowy. Nie należy lokalizować bezpośrednich zjazdów z posesji na tą drogę.

Na rysunku modelu funkcjonalno-przestrzennego przedstawiono przebieg planowanych tras razem z wariantami.

Komunikacja kolejowa

Przez Miasto i Gminę Pleszew planowany jest przebieg kolei dużych prędkości linii “Y” Warszawę-Łódź-Wrocław/Poznań. Trasa składa się na program kolejowy planowanego Centralnego Portu Komunikacyjnego.

Komunikacja rowerowa

Planowanie sieci dróg rowerowych jest istotnym elementem kompleksowo rozumianego układu komunikacyjnego. Zakłada się, że rozwój sieci dróg rowerowych, jako proces ciągły i skorelowany z innymi programami komunikacyjnymi, będzie ważnym celem wszelkich działań w projektowaniu i realizacji dróg.

Zasady dotyczące kierunków rozwoju infrastruktury technicznej

Kanalizacja wodno-sanitarna

Sieć wodociągowa jest w miarę potrzeb modernizowana i rozbudowywana.

W mieście istnieje kanalizacja, którą ścieki odprowadzane są do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Zielonej Łące. Aktualnie jest ona wykorzystywana w 65%, a jej przepustowość wynosi 9 000 m³/dobę. Oczyszczalnia będzie modernizowana, a system kanalizacyjny rozbudowywany zgodnie z Krajowym Programem

Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Nadmiar wód deszczowych gromadzony jest w zbiorniku wód opadowych zlokalizowanym przy Nerze.

System elektroenergetyczny

Wysokie napięcie

Utrzymuje się istniejący system energetyczny miasta z dopuszczeniem jego remontów i modernizacji oraz jego rozbudowę poprzez realizację drugiego Głównego Punktu Zasilania miasta w rejonie ul. Bałtyckiej i ogrodów działkowych oraz budowę nowych linii WN 110 kV.

Wzdłuż trasy linii elektroenergetycznych o napięciu do 45kV określa się pas techniczny, w którym przy dowolnym stanie pracy turbiny wiatrowej nie może znaleźć się jakiegokolwiek jej element (w szczególności łopaty turbiny).

Dalszy rozwój przestrzenny miasta powodować będzie wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną, w związku z czym plany rozwojowe uwzględniają dostęp do sieci elektroenergetycznej i możliwości zasilania nowych odbiorców.

Ponadto dopuszcza się możliwość przebudowy linii wysokiego napięcia WN110 kV wraz z korektą trasy linii, oraz przebudowy stacji transformatorowo rozdzielczej WN/SN Pleszew

Średnie i niskie napięcie

Dla zaspokojenia potrzeb związanych z rosnącym rozwojem gminy konieczny jest rozwój i modernizacja istniejącej sieci oraz budowa nowych obiektów elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia. Planowana jest dalsza budowa nowych ulicznych punktów oświetleniowych oraz modernizacja istniejących punktów świetlnych.

Przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy rezerwować miejsca pod lokalizację nowych stacji transformatorowych 15/04 kV z uwzględnieniem również powiązań z istniejącymi liniami elektroenergetycznymi.

Główną metodą ochrony przed promieniowaniem niejonizującym powodowanym przez linie i stacje wysokiego napięcia są strefy techniczne:

- dla linii NN 0,4 kV – 3,0 m od rzutu poziomego skrajnego przewodu,
- dla linii SN 15 kV – 5,0 m od rzutu poziomego skrajnego przewodu,
- dla linii WN 110 kV – 15,0 m od rzutu poziomego skrajnego przewodu po obu stronach.

W strefach tych nie należy lokalizować zabudowy mieszkaniowej, usług publicznych, wszelkich budynków i budowli, zieleni wysokiej itp. Istnieje możliwość zmniejszenia pasa terenu ochronnego dla napowietrznych linii elektroenergetycznych wyłącznie za zgodą operatora sieci, po wcześniejszym uzgodnieniu zagospodarowania terenu.

Gazyfikacja gminy

W ramach projektowanej gazyfikacji przewiduje się doprowadzenie gazu do znacznej części miejscowości gminy Pleszew z wyjątkiem Marszewa, Zielonej Łąki i części Kowalewa gdzie sieć już istnieje. Przewiduje się doprowadzenie gazu do odbiorców gazociągami średniego ciśnienia z zastosowaniem indywidualnych reduktorów przydomowych bądź punktów redukcyjnych dla większych odbiorców. W części zachodniej gminy wprowadza się planowany przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia o średnicy DN 700 relacji Odolanów – Wydartowo. Ponadto, należy zapewnić należyte dbanie o istniejący gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200 relacji SRP Marszew – DN 500 – SP Malanów – Węzeł Odolanów wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową pierwszego stopnia SRP Marszew, zgodnie z przyjętymi normami dla tego typu

gazociągów. Obowiązki te obejmują m.in. regularne inspekcje, konserwacje, monitoring oraz współpracę z operatorami systemu przesyłowego gazu. Melioracje

Obecnie kluczową sprawą jest gromadzenie wody m.in. na cele rolnictwa. W przypadku podjęcia działań inwestycyjnych na obszarze wyposażonym w urządzenia melioracyjne, inwestor zobowiązany jest do zabezpieczenia bądź przebudowy istniejących systemów melioracyjnych w porozumieniu z właściwym zarządcą gospodarki wodnej.

Zasady dotyczące kierunków rozwoju infrastruktury społecznej

Przewiduje się dalsze zwiększanie dostępności i oferty infrastruktury usług społecznych: przedszkoli, szkół, placów zabaw, obiektów sportowych, biblioteki miejskiej i jej filii na terenach wiejskich, świetlic wiejskich, obiektów kultury, terenów zielonych.

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Do urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW należą, na terenie Miasta i Gminy Pleszew, urządzenia wytwarzające energię z OZE, w tym występujące na terenie gminy turbiny wiatrowe oraz farmy fotowoltaiczne w obrębie Nowa Wieś. Przy przyszłym lokalizowaniu i realizacji elektrowni wiatrowych – na podstawie zapisów odpowiedniego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego "Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zespołu elektrowni wiatrowych w gminie Pleszew" – należy uwzględnić wynikające z niego ustalenia. Aktualnie nie ma możliwości realizacji pozostałych elektrowni wiatrowych o maksymalnych wysokościach dopuszczonych we wspomnianym planie ze względu na zbyt bliskie sąsiedztwo z istniejącymi terenami, na których znajduje się zabudowa mieszkaniowa.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko dotyczy istniejących i projektowanych terenów o dominującej funkcji mieszkaniowej z dopuszczeniem lokalizacji funkcji usługowej, istniejących i projektowanych terenów o dominującej funkcji produkcyjno-przemysłowej, terenów usług sportowo-rekreacyjnych, w tym z zabudowy usługowej.

Przedsięwzięcia te dopuszcza się natomiast w położonych po zachodniej części miasta strefach: mieszkaniowo-usługowo-produkcyjnej oraz produkcyjno-usługowej, w strefie produkcyjno-usługowej położonej na południe od centrum miasta, w strefie produkcyjno-usługowej i przemysłowo-usługowej położonej po wschodniej stronie od centrum miasta.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

W zakresie gospodarki leśnej i zadrzewieniowej należy:

- dążyć do zwiększania powierzchni leśnej i do wyrównywania granic enklaw leśnych poprzez zalesianie gruntów nie przydatnych do produkcji rolnej, zdegradowanych w rozumieniu ustawy o ochronie gruntów rolnych,
- prowadzić prace zadrzewieniowe w sposób kompleksowy z uwzględnieniem przede wszystkim ich funkcji biologicznych, estetycznych i społecznych.

Ochrona lasów powinna polegać na rygorystycznym przestrzeganiu zakazu przeznaczania jakichkolwiek terenów leśnych na inne cele. Należy także egzekwować obowiązki ciążące na właścicielach lasów określone w ustawie o lasach z 1991 r., dotyczące m. in. dopuszczalnych wyrębów, pielęgnacji drzewostanów itp. Polityka zalesień powinna dotyczyć terenów rolnych o niskiej bonitacji nie przeznaczonych pod zabudowę.

Niska lesistość gminy powoduje również, że pożądanym kierunkiem proekologicznych działań powinny być zalesienia i zadrzewienia śródpolne. Ekologiczna funkcja pasów wiatrochronnych polega na osłabianiu ruchów poziomych mas

powietrza. Właściwym wydaje się przeanalizowanie możliwości nowych nasadzeń na terenach pozbawionych pasów wiatrochronnych. Wskazane byłoby dokonanie inwentaryzacji zadrzewień śródpolnych i przydrożnych wraz z oceną ich stanu zdrowotnego i opracowanie programu ochrony i pielęgnacji.

Celem ochrony doliny rzeki Prosnicy i jej prawych dopływów, w tym Neru, jest utrzymanie paranaturalnego koryta i brzegów, zachowanie roślinności nadwodnej, w tym zadrzewień, utrzymanie walorów krajobrazowych, nie dopuszczenie do pogarszania stanu czystości wód.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Pleszew jest miastem średnim tracącym swoje funkcje społeczno-gospodarcze dlatego ważne jest przeprowadzenie w nim m.in. działań rewitalizacyjnych. Miasto i Gmina Pleszew przewiduje interwencje rewitalizacyjne, które są powiązane z programem rewitalizacji i potrzebą zniwelowania kryzysów społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Do obszarów wymagających przekształceń zaliczono:

a) tereny przemysłowe, które mogłyby zostać wykorzystane na cele usługowe i na cele drobnej wytwórczości, lub jako tereny produkcyjno-przemysłowe.

Do obszarów wymagających rehabilitacji zaliczono:

a) tereny objęte strefą konserwatorską, jako formy rehabilitacji uznaje się humanizację zabudowy i terenów poprzez ich komunalne pełne uzbrojenie, podniesienie standardu ładu przestrzennego, poziomu estetyki;

b) tereny zabudowy jednorodzinnej poprzez uzbrojenie komunalne.

Do obszarów wymagających rekultywacji zaliczono przede wszystkim dzikich wysypisk odpadów oraz tereny wyeksploatowanych wyrobisk, które wymagają rekultywacji zgodnie z ustaleniami pozwoleń na ewentualną eksploatację złóż.

Jako formę rekultywacji można uznać rewitalizację obszaru parków podworskich.

Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji

Do obszarów wymagających przekształceń zaliczono:

- obszar centrum miasta Pleszewa – poprawienie organizacji i zagospodarowania przestrzeni rynku,

Rekultywacji wymagają:

- tereny po eksploatacji surowca w południowo-wschodniej części miasta,

- punkty nielegalnej eksploatacji surowca,

- teren po zakończeniu planowanej perspektywicznej eksploatacji surowców,

14. Obszary interwencji na poziomie lokalnym

Na terenie Miasta i Gminy Pleszew zidentyfikowano obszary lokalnej interwencji (OSI) na terenie miasta Pleszew oraz na terenach wiejskich gminy. Są one przedstawione na mapie modelu funkcjonalno-przestrzennego gminy. Na obszarze miejskim OSI stanowi strefę centralną gminy, gdzie zlokalizowane jest historyczne centrum miasta z zasadniczą wielofunkcyjną, centrotwórczą zabudową. Pełni ona zasadniczą rolę w integracji społeczności lokalnej, tworzenia poczucia przynależności i tożsamości oraz generalnie kształtowaniu wizerunku gminy. Częściowo obejmuje obszar rewitalizacji. Ma charakter zarówno problemowy, jak i charakter wzrostu. Charakter problemowy związany jest z kumulacją problemów społecznych, a także zjawiskami kryzysowymi w sferach – gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Wyznaczony został w najstarszej, historycznej tkance miasta charakteryzującej się wyższym od przeciętnego w mieście udziałem osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku

do osób w wieku produkcyjnym, wyższym udziałem osób korzystających z pomocy społecznej. Obszar rewitalizacji zamieszkuje relatywnie duża liczba osób słabiej radzących sobie pod względem ekonomicznym i społecznym, występuje tu wyższy poziom bezrobocia i ubóstwa w porównaniu do pozostałych obszarów gminy, liczba założonych niebieskich kart, kilkukrotnie więcej uczniów nie otrzymuje promocji do następnej klasy w porównaniu z pozostałą częścią gminy. Ponadto występuje tu najwyższa w gminie liczba odnotowanych na koniec 2021 r. interwencji straży miejskiej. Zauważalna jest niska aktywność społeczno-kulturalna i obywatelska części mieszkańców obszaru rewitalizacji. Do pozytywnych zjawisk należy funkcjonowanie instytucji kulturalnych – Zajezdni Kultury i Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Pleszew – na zdegradowanych terenach pokolejowych przy dworcu PKP, instytucji administracyjnych, instytucji odpowiedzialnych za stan bezpieczeństwa publicznego, Muzeum Regionalnego w Pleszewie. Tutaj znajduje się największa liczba podmiotów gospodarczych w stosunku do powierzchni terenu. Na obszarze miejskiego OSI występuje też wiele placówek oferujących usługi społeczne – Centrum Usług Społecznych w Pleszewie i placówki edukacyjne. W trakcie budowy znajduje się Wielofunkcyjne Centrum Rozwoju powstające w ramach koncepcji Compact Lab Pleszew.

Obszary lokalnej interwencji na terenach wiejskich gminy wyznaczono w następujących miejscowościach: Kowalew, Kuczków, Piekarzew, Taczanów Drugi oraz Zawidowice. Są to obszary o szczególnej specyfice i potrzebach, o charakterze OSI problemowego i OSI konkurencyjnego. Sygnałem wzrostu jest rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej dzięki ofercie świetlic wiejskich.

15. System wdrażania Strategii

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Pleszew na lata 2024-2030 stanowi podstawowe narzędzie realizacji otwartej, aktywnej i długofalowej polityki rozwoju opartej na dialogu i partycypacji społecznej. Podstawowym podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie jest zatem Burmistrz Miasta i Gminy, co wynika z roli samorządu lokalnego jako podmiotu odpowiedzialnego za rozwój społeczny, gospodarczy i przestrzenny Miasta i Gminy Pleszew. Należy podkreślić jednak, iż w wielu miejscach zakres zaprojektowanych przedsięwzięć i projektów realizacyjnych wykracza poza krąg bezpośrednich kompetencji ustawowych samorządu. Z tego też względu władze miasta nie są tylko bezpośrednim realizatorem tychże zadań, lecz powinny one pełnić funkcję inicjatora działań podejmowanych przez partnerów społecznych i gospodarczych oraz wspierać ich inicjatywy, będące zgodne z określoną w Strategii długofalową polityką rozwoju.

Polityka rozwoju miasta cechuje się otwartością oraz budowaniem trwałych relacji partnerskich. Dla utrzymania stałego kontaktu z mieszkańcami będą stosowane istniejące narzędzia partycypacyjne.

Zakłada się, że proces realizacji i wdrażania Strategii opierał się będzie na wartościach cechujących miasto oraz zasadach leżących u podstaw sformułowania niniejszego dokumentu, tj.:

- zrównoważonego rozwoju – dbałość o równowagę pomiędzy rozwojem społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym przy jednoczesnej trosce o zasoby i zaspokajanie potrzeb społeczności w taki sposób, by nie zmniejszać szans rozwojowych przyszłych pokoleń,
- współzarządzania i partnerstwa – budowanie partnerstw oraz wdrażanie stałych form debaty publicznej w zakresie podejmowania i wdrażania inicjatyw służących realizacji Strategii i osiągnięciu długofalowych celów rozwoju.

Kluczowy dla skutecznego i efektywnego wdrożenia planowanych działań jest potencjał instytucjonalny lokalnych władz publicznych. Składają się na niego wysokie kompetencje zatrudnionego personelu, właściwy sposób organizacji,

zdolność do współpracy z interesariuszami oraz inteligentne finansowanie. Ocena bieżącej sytuacji w tym zakresie jest w przypadku Miasta i Gminy Pleszew pozytywna. Jednak osiągnięcie zakładanych celów strategicznych wymagać będzie wzmocnienia istniejącego potencjału. Kompetencje pracownicze, czyli umiejętności oraz zaangażowanie (motywacje) można wzmocniać poprzez system szkoleń oraz właściwie przypisywanie obowiązków, wzmacniające samodzielność i odpowiedzialność. Kluczowym wyzwaniem dla właściwej organizacji funkcjonowania władz publicznych jest jednak przepływ informacji pomiędzy różnymi sektorami. Proces strategiczny wymaga również monitorowania bardzo wielu czynników, które składają się na potencjalny sukces Strategii.

Można w tym celu zastosować rozwiązania smart cities. Takie rozwiązania są podejmowane już w wielu miastach i projektach, dlatego też warto w Mieście i Gminie Pleszew wykorzystać istniejącą w tym temacie wiedzę oraz narzędzia (np. do zbierania danych, tworzenia tzw. "otwartych danych"). Kierunki działania dla realizacji celów określone w niniejszej Strategii wymagają rozbudowanego systemu monitorowania. Zasady Smart City w zaawansowanych generacjach np. tzw. „Human Smart City”, mogą w zdecydowanym w stopniu wesprzeć sprawność systemu wdrażania Strategii i ogólnie procesu zarządzania rozwojem miasta.

16. Ramy finansowe

Głównym źródłem finansowania przedsięwzięć wykazanych w ramach celów strategicznych będą środki budżetu gminy. Realizacja Strategii jest bowiem w głównej mierze zadaniem samorządu. Wiele projektów, zwłaszcza tych najambitniejszych i wymagających do realizacji znacznych środków finansowych, będzie wymagało podjęcia działań w celu pozyskania środków zewnętrznych, zarówno ze źródeł publicznych, jak i prywatnych.

Głównymi źródłami zewnętrznymi służącymi wsparciu środków własnych gminy są:

- środki budżetu państwa, w tym dotacje i programy rządowe;
- dotacje z Unii Europejskiej, w tym program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027;
- środki z EOG i budżetu państwa,
- instrumenty finansowe, m.in. pożyczki, kredyty, obligacje.

Najbardziej aktualnym dokumentem traktującym o możliwościach finansowych gminy jest Wieloletnia Prognoza Finansowa Miasta i Gminy Pleszew, która obejmuje zakres projektów o znaczeniu strategicznym dla rozwoju gminy. Dokument ten jest dostępny w Biuletynie Informacji Publicznych na oficjalnej stronie Miasta i Gminy Pleszew.

Ze względu na ambitne plany inwestycyjne, koniecznym może się okazać szukanie możliwości włączenia podmiotów z sektora prywatnego i ich środków finansowych w realizację poszczególnych inwestycji. Kluczowym elementem będzie tu umiejętne budowanie montażu finansowego, który pozwoli na optymalizację wydatków ze środków publicznych oraz realizację formuły partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP). Zastosowanie tej formuły może być niezwykle korzystne dla obu stron, w szczególności w zakresie transportu, budownictwa, gospodarki odpadami, czy energetyki.

Rys. 25: Realizacja i finansowanie Strategii poprzez dobór różnego rodzaju projektów
Źródło: opracowanie własne

17. Monitoring procesu strategicznego

Monitoring realizacji Strategii jest kluczowym składnikiem zarządzania rozwojem gmin. Skuteczny system monitoringu umożliwia zarówno ocenę postępu w realizacji celów strategicznych i projektów, jak i zapewnia przegląd aktualnej sytuacji w strukturach miejskich oraz warunków realizacji inicjatyw w otoczeniu. Niezbędne funkcje systemu monitorowania obejmują:

- dostarczanie lokalnym decydentom danych o istotnych zdarzeniach i tendencjach w mieście oraz jego sąsiedztwie,
- zwiększanie skuteczności działań podejmowanych na poziomie lokalnym, włączając w to inwestycje,
- umożliwienie obiektywnej oceny decyzji i procesów związanych z rozwojem lokalnym,
- wspomaganie procesu podejmowania decyzji i zmniejszenie związanych z nim ryzyk,
- tworzenie nowych środków komunikacji pomiędzy mieszkańcami i użytkownikami miasta a jego zarządem,
- wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w kwestie publiczne.

Postęp realizacji Strategii monitorowany będzie poprzez system wskaźników, przypisanych poszczególnym celom strategicznym. System ten został opisany poniżej.

Obszar: Społeczeństwo

Nazwa wskaźnika	Jedn ostka	Źródło danych	Typ wskaźnika
Liczba wdrożonych programów profilaktycznych	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Liczba przedsięwzięć promujących zdrowy styl życia	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Liczba nowopowstałych świetlic/domów opieki dziennej dla seniorów i osób z niepełnosprawnością	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu

Liczba programów wspierających uzdolnienia dzieci i młodzieży w szkołach	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Liczba programów wspierających uzdolnienia dzieci i młodzieży poza szkołą (dom kultury, szkoła artystyczna)	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Liczba inicjatyw lokalnych NGO'ów w kierunku aktywizacji różnych grup społecznych	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Liczba wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych wspierających integrację mieszkańców	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Liczba inicjatyw obywatelskich w kierunku integracji społecznej	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Liczba inicjatyw i przedsięwzięć międzypokoleniowych	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew;	Wskaźnik produktu
Liczba wdrożonych inicjatyw sportowych	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Liczba inicjatyw podjętych z zakresu przedsiębiorczości	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Wzrost częstotliwości połączeń/ nowe linie na terenie komunikacji wewnątrzgminnej	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik rezultatu
Liczba wdrożonych działań informacyjnych/promocyjnych aktywizujących poszczególne grupy społeczne	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Procent obszarów zdegradowanych, które zostały zrewitalizowane w ramach nowych programów rewitalizacyjnych	%	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik rezultatu

Obszar: Gospodarka

Nazwa wskaźnika	Jedn ostka	Źródło danych	Typ wskaźnika
Wskaźnik recyklingu odpadów poddanych segregacji	%	Urząd Miasta i Gminy Pleszew, PSZOK	Wskaźnik rezultatu
Liczba inicjatyw dotyczących przedsiębiorczości	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Liczba kampanii promocyjnych z zakresu OZE i EE	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Liczba wydarzeń, podczas których promuje się lokalne rzemiosło, lokalne wyroby i produkty	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Liczba obiektów infrastruktury wspierającej lokalną gospodarkę, w tym drogi, sieci szerokopasmowe i obszary przemysłowe	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu

Liczba szkoleń i warsztatów dla przedsiębiorców podnoszących ich kompetencje i promujących innowacyjność	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
--	------	------------------------------	-------------------

Obszar: Środowisko

Nazwa wskaźnika	Jedn ostka	Źródło danych	Typ wskaźnika
Liczba działań modernizacyjnych na terenie SPSZOK	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew; SPSZOK	Wskaźnik produktu
Liczba modernizacji oczyszczalni ścieków	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Liczba działań edukacyjnych/ promocyjnych/ inicjatywy na rzecz ochrony zasobów wodnych i racjonalnego gospodarowania wodą	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Powierzchnia zrewitalizowanych parków/obszarów zieleni	ha	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Liczba nowopowstałych "ciągów" zieleni jako elementu budowania spójnego systemu korytarzy ekologicznych	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Powierzchnia parków, obszarów zieleni, na której zastosowano szczególne rozwiązania na rzecz bioróżnorodności i rozwiązania oparte na naturze.	ha	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik rezultatu
Liczba przeprowadzonych kampanii ekologicznych	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu

Obszar: Infrastruktura

Nazwa wskaźnika	Jedn ostka	Źródło danych	Typ wskaźnika
Długość wybudowanych/ przebudowanych dróg gminnych	km	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Liczba przejść dla pieszych w obrębie których poprawiono zasady bezpieczeństwa drogowego (poprawa oświetlenia, instalacja świateł drogowych)	km	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Długość wybudowanych/przebudowanych ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych	km	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Liczba obiektów gminnych objętych termomodernizacją	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku przeprowadzonej termomodernizacji	MWh/ rok	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik rezultatu

Liczba oddanych do użytku instalacji OZE	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Długość wybudowanej/przebudowanej sieci wodociągowej	km	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu
Liczba obiektów/ pomieszczeń dostosowanych do potrzeb różnych grup społecznych, w tym młodzieży	szt.	Urząd Miasta i Gminy Pleszew	Wskaźnik produktu

Źródło: Opracowanie własne

UZASADNIENIE

do uchwały Nr VI/47/2024 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 24 października 2024 r

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Pleszew na lata 2024-2030 jest istotnym dokumentem określającym plany rozwoju lokalnego i określa kluczowe kierunki rozwoju Miasta i Gminy Pleszew. Przedmiotowy dokument jest jednym z podstawowych instrumentów zarządzania i stanowi podstawę do prowadzenia przez władze samorządowe długookresowej polityki rozwoju gminy.

Strategia definiuje wyzwania wynikające z uwarunkowań rozwoju, wskazuje wizję, cele strategiczne oraz kierunki działań wyznaczone do realizacji w okresie jej obowiązywania. Ponadto, wyznacza m.in. obszary strategicznej interwencji, zakres planowanych działań oraz sposób ich finansowania. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Pleszew koresponduje z krajowymi dokumentami planistycznymi i krajowymi mechanizmami finansowania zadań własnych gminy.

Mając na uwadze powyższe, podjęcie przedmiotowej uchwały jest zasadne.